Den uforbederlige bibliotekar

Niels Jensen

Folkets Almanak

Udkom fra 1875-1972 med indhold gældende for det kommende år.

Om almanakken på: https://danskforfatterleksikon.dk/1850tit/0063/sknr63737.htm

Udarbejdet af Niels Jensen

Almennyttige Opskrifter.

(Af en Farmaceut).

Billig Haarolje.

Følgende vellugtende Oljer blandes sammen med et Pund Provenceolje:

Bergamotolje	3	Kvint,
Lavendelolje	20	Draaber,
Nellikeolje	16	—
Kanelolje	16	—

Man kan lave denne Haarolje endnu billigere ved i Stedet for Provenceolje at tage almindelig raff. Roeolje, men saa maa denne rigtignok være extra god, og fremfor alt fri for selv den ringeste Harskhed.

Haarvaskevand.

(Særlig styrkende for Haaret).

6 Kvint skaaren Burrerod udtrækkes med saa meget kogende Vand, at der omtrent bliver 3/4 Pægl tilbage ved Affiningen. Efter Afkøling tilsættes

6 Kvint Eau de Lavande og
6 Kvint Spiritus vini,

som sammenrystes og holdes godt tilproppet. — Man kan, ved til denne Portion at tilsætte saa meget som 1/5 Kvint Kinin, gjøre Midlet mere virksomt, men bliver det derved ikke saa lidt dyrere.

Stænkevand.

(Til Gulve.)

3/4 Pot Rosenvand,
24 Draaber Bergamotolje,
12 — Lavendelolje,
5 — Pebermynteolje,
5 Kvint Eau de Cologne og
5 Kvint Pommerantsblomstvand

blandes og hensættes nogle Dage, hvorefter det filtreres klart. Ved lavere Temperatur faas Blandingen bedst klar ved at blande noget Magnesia i umiddelbart før Filtreringen.

Potpourri.

Man tager

Nedsaltede Rosenblade	16 Pd.
Lavendler	1 Pd
Pebermynteblade smaat skaarne)	1/2 Pd.

Peruviansk Balsam	1/5 Kvint (16 Draaber)
Bergamotolje	1/5 Kvint (20 —)
Lavendelolje (prima)	1/5 Kvint (20 —)
Potpourripulver	1 Pd.

blandes og gjennemarbejdes godt med Hænderne.

Denne Potpourri har ikke alene en behagelig, men ogsaa forfriskende Lugt.

En udmærket Bitter.

Skaaren Gentianrod	1/4 Pd.
— Pommerantsskal	1/8 Pd.
Knust Kanel	1 1/2 Kvint
knuste Nelliker og	3/4 —
do. Kardemomme	3/4 —
Sandeltræ, raspet,	3 Kvint
God Rom	4 Pd.

hensættes til Varmen i ca. 8 Dage, udpresses godt, og er efter Afkøling og Filtrering færdig til Brug.

Sodavands-Pulver.

(Til Sodavandsmaskiner.)

Pulveriseret Vinstenssyre	3 Kvint
— Tvekulsur Natron	4 Kvint

opbevares bedst i Glas med Glasprop. Ved Tilsætning af en eller anden Frugtsaft og Vand erholdes en behagelig brusende Limonade. Forholdet mellem Saften og Vandet maa vælges efter Behag.

Limonadesukker.

Pulveriseret Vinstenssyre	1/5 Kvint
— hvidt Sukker	10 Kvint.

Citronolje 2 Draaber, eller det gule paa Skallen af 1/4 Citron afrevet paa Sukkeret, hvilket giver bedre Smag.

Godt Middel mod Møl.

Pulveriseret Malurt	3/4 Pd.
Grovt stødt sort Peber	18 Kvint
Kamferpulver	3 Kvint

blandes godt og maa opbevares vel tilproppet i en Flaske, saa at det er bevaret for Luftens Tilgang.

Karmin Blæk.

½ Kvint Karmin (bedste Slags) udrives med 6 Kvint Salmiakspiritus. Naar dette er sket, tilsættes 1½ Kvint Gummislim. Det hele rystes godt og maa holdes tilproppet.

Fortrinligt Blækpulver.

Knuste Galæbler	½ Pd.
Grøn Vitril	¼ Pd.
Simpel arabisk Gummi	¼ Pd.

Naar dette Pulver paagydes saa meget varmt Vand, at man erholder en sort Vædske, har man et smukt holdbart Blæk, der flyder let for Pennen.

Smuk glinsende Blanksværte.

100	Kvint	Bensort
100	—	Raa Honning
9	—	Bomolje
12	—	Concentreret Svovlsyre
6	—	Saltsyre.

Bensort udrøres omhyggelig i en glaceret Lerkrukke med Oljen først, derefter med Saltsyren og endelig med Svovlsyren. Efter at have henstaaet i nogle Timer, og Afbrusningen er aldeles tilendebragt, tilsættes lidt efter lidt 1½ Pot Øl, og er Blandingen derefter færdig til Brug.

Dyppe-Lak til Flasker.

Harpix	3 Dele
Tyk Terpentin	2 Dele

(Caput mortum) saa meget, at Lakkens Farve bliver mørkebrun. Ved at tage Mønnie erholdes en smuk, rød Farve, og kunne begge Farver gjøres ligesom ved Tilsætning af Zink- eller Blyhvidt efter Behag

Smuk sort Lak Fernis.

¼	Pd.	Schellak
¼	„	Sandarack
⅛	„	Capaivabalsam
⅛	„	Svensk Kønrøg fint)
2	„	16° Sprit.

Schellakken og Sandaracken opløses først i Spritten og sies. Derefter tilsættes Capaivabalsam og Kønrøg, og er Lakken da færdig til Brug.

En udmærket Kit til Porcellæn

erholdes ved at tage pulveriseret Gibs og almindelig Gummislim i et saadant Forhold, at det ved Udrøring danner en tynd Dej. Kanterne paa Porcellænet, som skulle sammenkittes, maa være aldeles rene og tørre, da der ellers ikke kan garanteres for et godt Resultat.

Solbærrom.

10 Potter Rom, der godt kan være simpel, hvid Rom til ca. 1 Kr. pr. Pot, hældes paa 5 Potter gode, modne Solbær i en helst ubrugt Stentøjskrukke og dækkes godt til. 3 Nelliker og et lille Stykke ægte Kanel sættes til. Det skal staa urørt paa et lunt Sted i 5 a 6 Uger; derpaa sies det igjennem en ren Filt- eller Gelépose. Er det for lyst, røres det en Gang rundt med Skeen, inden det sies, men Bærrene (der ere helt tørre indvendig) maa ikke trykkes. Nu kommes 5 Pd. stødt Melis deri. Det hensættes vel tildækket i en solbeskinnet Stue og omrøres af og til, indtil Sukkeret er opløst. Derpaa sies det gjennem en Linons Lap, der lægges i Tragten. Rommen bør henligge mindst 1 Aar, inden den bruges.

(Af A. Brun).

Kirsebær-Likør.

6 Pd. afstilkede Syltekirsebær (helst van der Natte) stødes og kommes i et Porcellænskar med Laag. Derpaa hældes to Potter fin Kognak, og det hele omrøres jævnlig i 3 Gange 24 Timer. Derpaa lader man det gaa igjennem en fuldkommen ren Gelépose ned paa 1½ Pd. stødt, hvidt Sukker; 3 à 5 Nelliker kommes i. Det hældes paa Flasker og forsegles.

(Af A. Brun).

Om Drab af overflødige Dyr.

Foreningen for Dyrenes Beskyttelse i Aalborg har bragt i Erfaring, at der ikke saa sjældent udøves et unyttigt og forkasteligt Dyrplageri ved Aflivning af overflødige Dyr (Hundehvalpe, Kattekillinger, gamle og syge Hunde eller Katte). Man har saaledes Exempler paa, at Hundehvalpe og Kattekillinger **nedgraves levende i Møddinger**, at de kastes i Vandet, uden at man har bundet dem til noget, som kunde holde dem under Vandet, kort sagt, at man paa forskjellige Maader unyttigt forlænger Dødskampen. Foreningen har derfor fundet det hensigtsmæssigt, at henlede Opmærksomheden herpaa, idet den iøvrigt formener, at der oftere handles af Uvidenhed og Ubetænksomhed, end af ond Vilje. For dem, der ville ofre noget paa Aflivningen af saadanne Dyr, er Kloroformering et sikkert og hurtigt Middel, hvorved Dyret uden Smerte

dræbes; den simpleste og fra gammel Tid vel bekjendte Maade at aflive Hundehvalpe og Kattekillinger paa, er Drukning, men den maa udføres med Omhu, da det ellers er en meget pinlig og uforsvarlig Methode. Dyrene maa anbringes i en Pose af løst vævet Tøj, i hvis Bund man har fastgjort en Sten, stor nok til at holde Posen under Vandets Overflade, Posen maa ikke optages, før man er sikker paa, at Døden er indtraadt; uagtet Dødskampen heldigvis ikke varer længe, bør man dog lade Posen henligge en halv Time i Vandet. Hængning af Hunde og Katte maa absolut fraraades; større Hunde bør helst dræbes ved Skud, men dertil hører nogen Øvelse og Sikkerhed, og det maa helst udføres af en øvet Skytte. Det bør aldrig overlades til Børn paa egen Haand at dræbe Dyr, fordi megen Mishandling derved hyppig afstedkommes.

Livsforsikrings- og Forsorgelsesanstalten af 1871

er oprettet af den danske Stat, som indestaar for Opfyldelsen af Anstaltens Forpligtelser. Dens Formaal er at give Landets Indbyggere Lejlighed til paa en bekvem og saa lidet bebyrdende Maade som mulig at sikre sig selv eller deres Efterladte. Til dette Øjemed paatager Anstalten sig forskjellige Forpligtelser, af hvilke følgende ere de hyppigst benyttede:

„Livsforsikring", hvorved Anstalten forpligtes til efter en bestemt Persons (den Forsikredes) Død at udbetale en vis Sum en Gang for alle.

„Overlevelsesrente", hvorved Anstalten forpligtes til efter en bestemt Persons Død at betale en vis Sum aarlig til en anden, saalænge denne anden lever.

Som Vederlag modtager Anstalten enten Indskud en Gang for alle eller fortsatte ligestore Indbetalinger (Præmier).

Ved en „Livrente" sikrer man sig en bestemt aarlig Indtægt for Livstid. Skal denne Indtægt begynde strax, sker Forsikringen ved, at man indbetaler en Kapital, som altsaa efter Rentenyderens Død tilfalder Anstalten. Gamle Folk kunne paa denne Maade faa endog fra 10 til 20 Procent af Kapitalen for Livstid.

Nærmere Oplysninger om de forskjellige Forsikringer, der kunne tegnes i Anstalten, forefindes i den af Bestyrelsen udgivne „Vejledning til Anstaltens Benyttelse", der ligesom Planen for Anstalten gratis udleveres, i Kjøbenhavn paa Hovedkontoret Havnegade Nr. 23, og i Provinserne hos Agenterne.

Invaliden.

Novellette af Birger Hansted
Med Tegninger af Emil Rosenstand.

November var der med Graavejr og Rusk. Man skimtede knap et Bøsseskud frem, saa tæt laa Taagen. Langs Vejkanten løb de udviskede Omrids af de nøgne Pil, hvis sorte Grene rystede Vanddraaberne af sig, naar Vinden tog Tag i dem. Inde i Pløjemarken sad Kragerne i Flok. En gammel, snedig Han holdt Udkig i Toppen af en Pil.

Med Hovedet paa Skraa plirrede den listigt med Øjet, hver Gang Vinden rystede Træet og bruste op i dens vaade Fjer. Nu strakte den Hals og spejdede frem gjennem Taagen. „Kra. kra," skreg den og lettede. „Kra, kra," lød det i Kor inde fra Marken. Hele Krageflokken fløj op.

Store, sorte, flagrende Pletter svømmede rundt i Taagen, utydeligere og utydeligere, som Flokken drog bort fra Vejen.

Henad denne kom asende en halvgammel Mand og en jævnaldrende Kvinde. Hun skubbede foran sig en Lirekasse paa en tohjulet Trillevogn, medens han hinkede efter paa Træben.

Et sørgeligt Par de to.

Kragerne kunde saamæn gjærne blevet siddende i Ro, de to skulde ingen Fortræd have voldt.

Hun var en lille, før Kvinde, paa hvis sløvede Ansigt Last og Spiritus havde sat sit Brændemærke. Saa man nøje efter, blev man vaer, at hun en Gang — for længe siden — maatte have været smuk. Meget af Kjønheden var der ikke igjen, det omflakkende Liv havde i Aaringer plukket Stump for Stump, saa nu var Navnet — Skjønne-Sofie — næsten alt, hvad der var igjen — og det Navn var nu et Haansnavn.

Han var et udtæret, brystsvagt Vrag med tæt, uredt Haar og Skjæg om et rødt af Vejr og Drik oppustet Ansigt

Han manglede højre Arm og venstre Ben.

En Kanonkugle havde knust Benet under Stormen paa Dybbøl Skanser, og saa havde et Par Geværkugler gjort Resten Han var dog sluppet levende derfra og havde nu til Minde derom — den lille brune Kobbermønt paa Brystet og Retten til at kjøre rundt med en Lirekasse.

Hans Frakke var luvslidt, lappet og hullet Forfrossen og forkommen saa han ud trods det tykke Tørklæde om Halsen og Uldvanterne, han bar

Hvor Krig og Ufred ogsaa kan øde. Hvem skulde troet, der saa disse Rester af et Menneske humpe henad Landevejens Dynd, at det en Gang havde været en sjælden kraftig og smuk Karl med mørkt, krøllet Haar og Skjæg og høj statelig Figur.

Herskabskusken Jens!

Ja, de halvgamle Koner og Piger, alle huskede ham og ved Navnet Jens Kusk bankede Hjærtet under det stramme Livstykke.

Der var heller ikke en af Pigerne, som han ikke havde kysset i sine Arme; thi kjøn havde han været — ja aldeles uimodstaaelig i de gulkravede Støvler, den lange, fine Klædesfrakke med de skinnende Metalknapper og den blanke Hat med Dannebrogsrosetten.

Letsindig og troløs gik Rygtet, at han var, og mange slemme Ting fortaltes der om ham; men hvad brød Pigerne sig om det, naar Blodet stod varmt op i Kinderne — og bagefter var det for sent at angre.

Den Gang var Skjønne-Sofie en smuk, kraftig Pige, som

de unge Karle saa mildt til, naar hun kom omkring paa Gaardene for at sy Skræddersyning. I et lille Hus lidt

borte fra Byen oppe i Skovkanten boede hun med sin aldrende Moder. Ingen af Byens Karle skulde prale af den Gunst, Skjønne-Sofie havde tilstaaet ham.

Aldrig gik hun til Dans eller Legestue, men hver Søndag saa man hende følge den gamle Moder til Kirke, naar Klokken i den skumle, hvidkalkede Landsbykirke kaldte til Gudstjeneste.

Saa hændtes det en Gang, at Herskabsvognen holdt udenfor Kirkegaardslaagen, da hun og Moderen kom til Kirken. Pa Bukken sad Jens, den statelige Kusk, som hun havde hørt saa afskyelig meget ondt om.

Hun slog Øjnene ned — uvilkaarlig og ubevidst — da hun gik forbi Vognen. Saa skammede hun sig, saa' op — der sad han med et bredt Grin om den forførende Mund. Han nikkede til hende, og hun blev rød op over begge Tindinger.

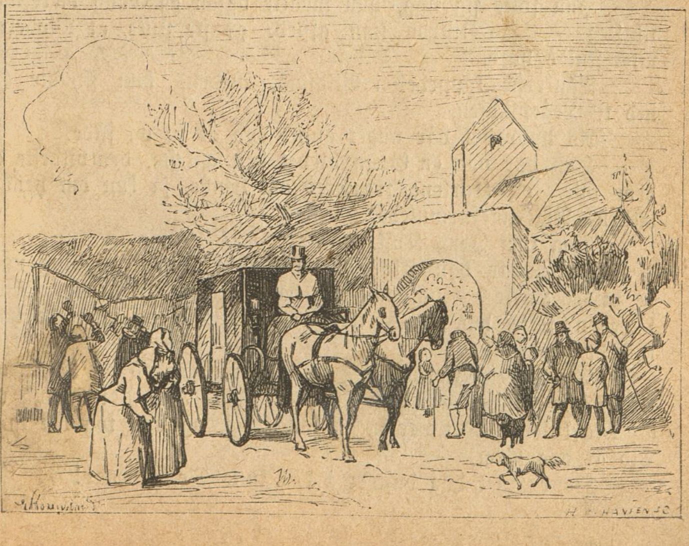

En sviende Fornemmelse gjennemjog hende, som om hans Blik havde brændt hende helt ind i Sjælen.

Det var i Sommertiden. Solen skinnede gjennem de smaa, blyindfattede Kirkeruder.

Hvor der var lummert derinde i Kirken!

Præstens Prædiken suste hen over hendes Hoved, saa lidt formaaede hun at gribe Ordene. Der var en Uro, en Ufred i hendes Sjæl, som hun ikke begreb.

Et prægtigt Ansigt med et stort, spidst Overskjæg og et Par glimrende brune Øjne stod for hendes Blik, hvorhen hun end vendte Hovedet. Det var umulig at faa Tanken bort fra dette Syn.

Paa Vejen hjem kjørte Herskabsvognen forbi. Kusken slog Smæld og hilste — hun vendte Ansigtet bort, at han ikke skulde se Kindens forræderske Rødme.

Aftenen kom.

Inde i Krattet, hvor Løvet var tættest, slog en Drossel. Stemningsfuldt, elskovsvækkende klang dens jublende Sang fra Buskadsets Mørke. Vaaren af Skovduften trængte dens livslystne Triller ind i Skjønne-Sofies Kammer.

Det var for kvalmt at gaa i Seng, hun maatte aabne Gaarddørens Lem. Derude laa den lyse Sommernat, og nede fra Legepladsen klang de unges Latter op til hende. Skovduften var saa berusende og Nattens Mildhed saa forfriskende.

Hun følte sig ung, hun maatte ogsaa en Gang være med til Leg — saa listede hun afsted, ganske stille, at Moderen intet skulde høre.

Tankerne kappedes i Vildskab, medens hun skyndte sig ned til Legepladsen.

Aa hvor det var noget andet end at sy og slide.

Hun var paa en Gang blevet den galeste, den vildeste af dem alle, og Karlene trængtes om hende, ja kun om hende, medens Pigerne surmulede.

Saa kom Jens Kusk.

Hvor var han ikke stor og skjøn i Sammenligning med de andre Karle — og saa brød han sig kun om hende. Midt i Legen følte hun hans Arm om sit Liv og mærkede han kyssede hende.

Da Midnatstimen kom, og Legen afbrødes og Karle og Piger skyndte sig hjem, gik hun og Jens Haand i Haand op ad Markstien. Det var ingen lang Vej, og dog tog det lang Tid at naa hjem.

Hvor Hoet dog duftede i den lune Sommernat!

Han slyngede sin Arm om hendes Liv og kyssede hende igjen, da Hjemturen var endt.

Fra den Nat var Skjønne-Sofie helt forandret. Hun var kjed af Arbejdet, rendte til Leg om Aftenen og kom ofte først hjem henad Morgenstunden, naar hun og Jens havde holdt Stævne i Skoven ved den gamle Eg.

Moderen var for gammel til at fatte den Forandring det tog med Datteren.

En Maaned gik — saa mærkede Skjønne-Sofie, at Jens lidt efter lidt undveg hende.

Stakkels, uerfarne Pige, hun havde troet alle hans Løfter og givet ham sin Sjæl og sin Ære i Vold. Nu var det for sent at angre. Kvindfolket sladdrede ondskabsfuldt om hende nede i Byen, ikke en Ven havde hun dernede, ikke en eneste.

Ganske tilfældigt mødte hun saa en Dag Jens Kusk i Skoven. Da tog hun Mod til sig og spurgte ham, naar han vilde gifte sig med hende.

C. C. H. Hansen,
Slagter,
Odense.

Jens lo.

„Nej det kunde minsandten aldrig falde mig ind," svarede han. „Gifte mig med en fattig Tøs, nej, hvad skulde det føre til?"

Hun stak i Graad.

„Ja det hjælper nu ikke at tude for det, for til Foraaret gifter jeg mig med Kren Jensens Enke. Det er noget andet."

„Gifte dig med det stygge, skinhellige Fruentimmer. Det er da dit Spøg! Det kan da aldrig være din Mening!"

„Hun har en stor Gaard, ved du. Hvad skulde jeg med et Kvindfolk som du, der knap ejer en Særk? Nej, Sofie, gjør dig bare ingen Tanker i den Retning." Han grinte stygt til hende.

„Og alle dine Løfter til mig? Skal jeg nu staa skammelig forladt og have mistet baade Tro og Ære! Jens, det kan da aldrig være din Mening!"

„Din Ære siger du. Alle Kvindfolk snakke om Æren, naar den er fløjten."

„Aa Jens, hvor du er en nedrig Slyngel," skreg hun i Raseri, slog ham i Ansigtet og smed sig i Mosset i hvinende, krampagtig Graad.

„Ja, bitte Sofie, tag du bare paa Vej, jeg kan sgu inte hjælpe dig. Farvel og Tak for den Tid vi har kjendt hinanden."

„Fanden med det Skaberi altsammen," brummede han og rolig videre hen ad Skovstien. Hist og her faldt et vissent Blad ned for hans Fod. Ikke et Blik værdigede han den ulykkelige, grædende Pige.

Med vildt stirrende Blik sad hun et Øjeblik under Egen — den samme, der tit havde skuet hendes Lykke. Saa stod hun op og gik langsomt hjem, syslede med Moderen og spiste Maden, saa rolig som om intet var sket.

Men da Natten kom og Moderen sov, pakkede hun sine Klæder i en Byldt og sneg sig ud af Huset. De lyse Nætters lystne Dæmring laa ikke længer ud over Engen. Det var mørkt, og Stjærnerne tindrede. Med lange Skridt og Byldten under Armen gik hun ned ad Markstien. Ikke en eneste Gang standsede hun, ikke et Blik kastede hun tilbage. Fremad gik hun med lange, ilsomme Skridt, og snart var hun ude af Syne.

Næste Dag havde Landsbyen to Ting at tale om. Skjønne-Sofie var løbet bort fra sit Hjem og Jens Kusk blevet forlovet med Kren Jensens Enke.

Hvorhen Sofie var gaaet, vidste ingen, og ingen brød

C. C. H. Hansen,
Slagter,
Odense.

C. C. H. Hansen,
Slagter,
Odense

sig heller om at vide det. At det maatte ende saadan med hende, havde Gud og Hvermand tænkt i mange Tider — men Jens' Forlovelse den interesserede, thi ham havde Kvinderne Part i.

Da ingen brød sig om at søge efter hende, var og blev hun borte. Hendes Moder kom snart efter paa Fattighuset — og dermed var den Historie glemt.

Imidlertid rullede Efteraaret frem og med det Krigsrygterne. Regimenterne droge ad Hertugdømmerne til. Frederik den syvende døde, Uroen og Spændingen voxede. Ældre Mandskab blev gjenindkaldt, og blandt disse Jens Kusk.

Kren Jensens Enke græd og gav ham med paa Vejen en ordenlig Tværsæk med Fødevarer — og saa en Hob fromme Talemaader.

„Saa sandt jeg haaber en Gang at blive salig," snøftede hun, mens Taarerne løb ned ad de rynkede Kinder, „vil jeg ikke glemme dig, Jens; og Gaarden skal være din, naar du kommer igjen."

Karlene, han skulde følges med, kom nu med Sang henad Vejen. Saa skyndte han sig afsted.

Med Februar kom Krigen. Tilbagetoget fra Danevirke slog Landet med Rædsel. Fjenden drog nord paa, hvor Landet laa aabent, medens det danske Forsvar samlede sig om Dybbøl og Als. Fjendens Batterier knuste de danske Skanser, og endelig kom Stormen den 18de April. Dybbøl faldt i Fjendens Haand og ude paa Slagmarken ved Siden af en sønderskudt Kanon mellem Dynger af Lig og Saarede laa Jens Kusk flænget og lemlæstet. En preussisk Ambulance fandt ham og bragte ham til Lazarethet i Rendsborg

---

Det er atter Efteraar. Kren Jensens Enke kommer kjørende fra Kirke. Omkring Gaarden staar Kornet i Stak paa Stak, fortællende om Rigdommen af den Høst, de tyske Soldater har hjulpet Bonden at meje — til Erstatning for den Arbejdskraft, deres Rifler og Kanoner lagde øde. Nu er Tysken borte igjen og vore egne Jenser komne hjem. Af og til kom endnu en Invalid. Jens Kusk var en af de sidste.

„Men Herregud, Jens. er det da dig eller er det dit Gjenfærd," skreg hun op, da Vognen svingede op mod Gaarden og han humpede bagefter.

Hun havde ikke skrevet til ham længe. Strax efter, at han var blevet saaret, havde hun sendt ham lange Breve om

Dom og Straf for hans syndige Liv. Han svarede aldrig, saa hørte Brevene op, og hun troede ham sagtens død paa Rendsborg Lazareth.

I alle Tilfælde var han glemt.

„Kom nu ind, Jens, og faa en Bid Brød," sagde hun og krøb af Vognen. „Det er da farlig, som du har skjæmmet dig."

Hun satte Brød og Sulefad, Brændevinsflasken og et stort Glas for ham.

„Tag nu for dig og lad Maden smage dig," sagde hun og gik ud i Køkkenet for at koge Kaffe.

Jens Kusk var ikke Mand for at vide, hvad den Modtagelse skulde betyde. Kjærlighed mærkede han rigtignok intet til; men kan hænde den var der alligevel. Imidlertid spiste og drak han. Brændevinsflasken var halvtømt, da Konen kom med Kaffen.

„Hør nu, Maren," buste han ud, „vil du saa staa ved dit Ord? Jeg kan vel nu flytte ind i Gaarden med det samme?"

„Tage dig ind til Gaarden, Jens — nej, det kunde jeg da aldrig falde paa. Du var vist en daarlig Karl til at passe Gaardens Drift i den Stilling, du nu er."

„Jeg skulde da være mere end Gaardbestyrer, mener jeg."

„Ja, bitte Jens, nu kan du se, hvordan Vorherre har lavet dig til. Du har været en ugudelig Krop, det er Vorherres Straf — og Gud fri mig fra at gaa til Grunde med dig; hans Vink maa man agte om man vel vil fare. Nej, Jens, de Tanker er forbi. For Resten er jeg ved at gifte mig med Avlskarlen. Det er en flink Karl, ung og stærk, og saa er han af min Tro i alle Maader, helliggjort ved Naaden . . ."

„Og har mere Kjød paa Kroppen end jeg, din hyklerske Kjælling. Tror du ikke, jeg kjender baade dig og Povl? Han var den fejeste Hund i Krigen, forstaar du. Derfor er han kommet hjem med hele Lemmer."

„Ja, bitte Jens, der er ikke noget at sige til den Ting. Præsten har lyst for os første Gang i Dag. Du har ingen Krav paa mig, saa du faar finde dig i at forlade Gaarden."

„Saa reis ad H— til da, din forbandede Kjælling. For din lumpne Gaards Skyld har jeg ødt Skjønne-Sofie. Nu faar jeg Tak for det, mærker jeg."

„Skjønne-Sofie, den ugudelige Tøs."

„Hun var hundrede Gange mere værd end du og hele

din Gaard, din skinhellige Kvind. Hun var den eneste Pige her i Byen, der duede noget, for hun havde et Hjærte og ikke en raadden Kjødklump i Brystet som du."

Dermed hinkede han ud af Stuen. Hun lukkede sindigt Døren. Ikke en Fold i hendes Ansigt rørte sig, ikke et Blik sendte hun efter ham, da han rasende vendte sig og truede ad hende med sin eneste Arm.

Det var den stolte, kraftfulde Skikkelse, der havde vakt Attraaen i hendes Blod og bragt hende — den aldrende Kvinde — til at gaa paa Akkord med sin Gudsfrygt. Nu hans Førlighed var borte og Helbredet knækket, var den Potte ude.

Tunge, graa Skyer drev hen over Himlen, medens Jens Kusk paa sit Træben humpede ned ad Landsbygaden. Vred og opbragt var han, det gjorte Gangen endnu mere ubehjælpsom og Synet af ham uhyggeligt. Folk saa medlidende efter

ham, men Pigerne knap værdigede ham et Blik. Undertiden mærkede han at Folk hviskede sammen og skottede efter ham. Det var næppe noget godt, der blev sagt. Ikke en ønskede ham velkommen hjem. Ligegyldighed hos Kvinderne og Medlidenhed hos Mændene var de Følelser, han fremkaldte — han, den fordum saa overmodige og indbildske Karl. Da han kom forbi Fattighuset, stod Skjønne-Sofies Moder i Døren; hun bandte ham hæsligt, idet hun skadefro truede ad ham.

Han blev uhyggelig tilmode. Saa skyndte han sig, det bedste han kunde, op til Herregaarden. Der fandt han Venlighed — og Hjælp til en Lirekasse.

Saa drog han atter ud ad Landevejen — hjemløs og venneløs.

En halv Snes Aar har han draget med sin Lirekasse fra By til By.

I Førstningen rullede hans Blod ligesaa vildt og tøjlesløst, som før han blev kvæstet. Da pinte det ham at takke med Huen i Haanden for hver Skjærv, der ligegyldigt blev slængt ud af Vinduet til ham — Spillemanden, Invaliden, som intet Krav havde paa Livet, ingen Ret at fordre af det Samfund, som havde taget hans Førlighed og Helbred.

Men mere, langt mere pinte det ham, at Kvinderne intet havde tilovers for ham. Ligegyldige Blikke mødte ham overalt, og ingen Pige vilde mere slynge sin runde Arm om ham — ham den sølle Invalid. Hvad Under da, at han til slut fandt den Ven, alle fortabte Væsner finde — Brændevinsflasken.

Han drak, saa kvaltes Æresfølelsen og Helbredet — den Rest af Helbred, han havde igjen — ødtes. Brystsygen kunde snart tage ham, bare han blev ved at drikke.

En Sommerdag holdt han Maaltid i Landevejsgrøften lidt udenfor en af de jyske Smaabyer, det vil sige, han drak af Brændevinsflasken og spiste en Brødskorpe til, da et løjerligt Optog nærmede sig. Ud fra Byen kom en opstadset Kvinde med en Byldt under Armen, ledsaget af Byens Politibetjent og en halt Vægter med Morgenstæjrne og Kabuds, trods Sommervarmen. Bag efter en Flok Gadedrenge, der peb og hujede.

„Hør, Dreng, hvad er der paa Færde?“ raabte Invaliden fra Grøften til en Skomagerdreng, der fløjtende fulgte Troppen.

„Sikket Grin, det er Jomfruen i Skovpavillonen, der bliver ført ud af Byen. Hun har nok gjort Sjus med Handelsbetjentene og en af dem har hængt sig for hendes Skyld. Sju, det er evig Spænd" — og han efter Optoget.

Ved Bygrænsen slap Pigen, og den støjende Trop drog tilbage til Byen. Invaliden saa hende kaste sig i Grøften, det var ikke ret langt borte; han fik Lyst til at snakke med hende.

C. C. H. Hansen,
Slagter,
Odense.

„Ih nej, se Goddag, Jens Kusk!" raabte hun op til ham, „kjender du mig igjen? Ja, se rigtig paa mig, du skal nok have ondt ved at kjende mig igjen. Der er ikke noget tilbage af den Pige, hvis Liv du ødte. Fik du saa Gaarden, hvad?"

„For en Ulykke er det dig, Skjønne-Sofie?"

„Ja skjøn, det kunde jeg været, havde jeg ikke mødt dig," svarede hun bittert.

„Naa lige meget," fortsatte hun og saa stift paa ham, „nu er vi to nok komne lige vidt. Du er Vrag paa Kroppen og jeg paa Sjælen. Nu jager du mig ikke væk som sidst, hva'? Skal vi følges ad, Jens Kusk, jeg trækker din Lirekasse, saa blive vi dog et Par. Jeg skal sige dig, du, jeg holder i Grunden alligevel af dig — jeg har aldrig kunnet glemme dig. Har jeg sølet i Laster og Elendighed, bærer du Skylden, du og ingen anden; men jeg holder af dig alligevel. Nu er du vel ikke kostbar, Jens Kusk, saadan en stakkels Skidt du er."

Saa slog de sig sammen — to elendige Væsner. Hun trak hans Lirekasse og han pryglede hende, naar Brændevinen gik til Hovedet. Den Kjærlighed, som kunde bragt dem Lykken, havde de haanet i Ungdommen — nu maatte de bære Straffen sammen. Deres Liv var Dyrets — intet til at holde igjen, intet til at løste; men Brændevinen og alle Fortidens Synder til at drage nedad.

For hvert Aar, der gik, blev han mere Vrag. Nu gaa de igjen ad Følle til — Fattighuset er deres Maal. Hans Bryst er saa daarligt, at han ikke kan gjøre det stort længere.

Taagen dækker medlidende over de kjendte Veje. Ellers vilde trods Sløvsindet og den af Brændevin ødelagte Hjærne, Syner fra fordums Tid rulle forbi deres Blik. Han vilde huske den kraftige, overmodige Karl og hun den kjønne, ærlige Pige, der skaffede Moderen Brødet — og de vilde grue for Afstanden mellem før og nu.

„Kra, Kra!" lød det inde fra Marken. De sorte Pletter flagrede atter randt i Taagen. Flokken slog sig ned ved Vejen. „Kra, Kra!" sagde det i Toppen af den visne Pil; den gamle, erfarne Han sad igjen Skildvagt deroppe.

Saa blev alt roligt.

De to Stakler bankede paa Fattighusets Dør.

Sommerdag i Skoven.

Skitse af **Vilhelm Østergaard.**

Til Tegning af Otto Bache.

Hvilken forunderlig Klang er der ikke i det eneste Ord — Skoven.

Det rummer en Mangfoldighed af Indtryk og Erindringer. Minder fra Barndommen, da Tanken om en Skovtur fik os til at juble i lyksalig Forventningsfuldhed — Minder fra Skoletiden om „Røvere og Soldater" eller smaa Botaniseringsudflugter. Minder ogsaa fra en senere Tid, om Vandringer derude; maaske den første Spadseretur med *hende*. Minder i hundredevis om Skoven ved Sommertid, i den tidlige Morgenstund, naar Solen endnu ikke havde tørret de dugvaade Græsstraa, eller i Aftendæmringen, naar Lyset brød sig i sitrende Straaler mellem Asketræernes slanke Stammer, og Luften tittede frem med violette, gyldenrøde og purpurfarvede Skyer bag de tætte Løvmasser. —

Hver har *sin* Skov, der er ham den kjæreste. Enten det er en prægtig, vidtstrakt Dyrehave med hundredaarige

Træer, vexlende med Bøg og Eg, El og Ask, med Moser og Kjær og Hegn, tætte Tykninger og aabne Sletter — eller en fattig Plet Fyrreskov eller en Smule Granplantage i den sandede Hedeegn. Den, hvortil de fleste Minder knytter sig, holder vi mest af. Vi har levet os ind i det lønlige Liv, som rører sig derinde; vi kjender hver Sti og Gjenvej. Under Lindetræet tæt ved Kjæret, hvor Vildtet kommer ned for at drikke, har vi ligget mangen varm Sommerdag og stirret paa Fjerskyerne oppe i den blaa Luft eller lyttet til Guldsmeddenes Summen mellem Sivet.

Thi vi har vor Yndlingsplet derinde. Andre gaar den forbi uden at ændse den. De ser ikke den kølende Skygge, som Lindetræets Krone kaster over Grønsværet, saa blødt og mageligt at hvile paa. De ved ikke, hvor forunderlig smukt Solen spiller paa Træets fine Blade og spreder et Bundt af skinnende blanke Straaler mellem Grenenes Net. De har ikke opdaget, at netop deroppe, skjult bag Lindetræets Løv, har en Stillidsfamilie bygget Rede og lever sit lykkelige Familieliv med lidt Uenighed og megen Kjærlighed, saa der er en evindelig Tidsken og Hvidsken, som kan høres helt ned til Foden af Træet.

Og Skovduerne synger deres kurrende Duetter. Et Par Skader flyver pludselig med hurtige Vingeslag op fra Underskoven paa den modsatte Side af Sletten og sætter sig paa den nærmeste Busk. Grønspætten arbejder ufortrøden med sit stærke Næb i Træets Bark; Frøerne kvække i Kjæret, og et Firben trækker sin slimede Krop langsomt og forsigtig frem mellem Græsstraaene.

Men fra den afsides Hvileplads under Lindetræet er der ogsaa andre Fremtoninger at iagttage. Nu og da forstyrres Skovens Stilhed af de travle Menneskebørn. Nogle af dem kommer langvejs fra, inde fra Byen, men Skoven har en dragende Magt og Plads til dem alle.

Læg Mærke til dem, efterhaanden som de dukker frem mellem Træerne og følger Stien tværs over Skovsletten.

Der kommer en halvgammel, duvnakket Fyr med opsmøgne Benklæder og støttende sig til en grøn Bomuldsparaply. Hans glatragede Ansigt med de tørre ubevægelige Træk ser ikke ud til at kunne oplives af Naturens Skjønhed. Hans Hage hviler som fastsmeddet til det stive sorte Halsbind, og han løfter ikke en eneste Gang Hovedet op eller ser sig omkring. Han tripper afsted med smaa, forsigtige Skridt, ligesom han var bange for

at smudske sine Støvler til i Græsset, og stirrer ufravendt paa sine Taaspidser.

En gammel Pebersvend. Hvad vil han derude, naar han dog lukker Øinene for al den Herlighed, der smiler ham i Møde, og Ørene for de liflige Melodier, som istemmes af Skovens fjedrede Orkester?

Men hvem ved. Maaske fornemmer han det altsammen paa sin Vis. Det ligger nu ikke for ham at knejse med Hovedet og slaa ud med Armene. De smalle, sammenknebne Læber vil ikke rigtig forme sig til et fornøjet Smil, og Øjnene er blevne for matte af de mange Aars Kontorarbejde til at afspejle noget af det samme Lys og Klarhed, som tindrer rundt omkring ham. Men hvem ved, om der ikke paa Bunden af hans gamle skikkelige Hjerte dirrer en Tone, som er beslægtet med Skovens og Sommerdagens friske Liv. Han har en Gang været ung, gaaet netop den samme Vej med et tyveaarigt Sinds lyse Forhaabninger.

Nu kommer han herud en Gang om Aaret. Det er blevet en Vane for ham lige som saa meget andet i hans ensformige Tilværelse. Det er altid paa en bestemt Dag, og han gaar altid den samme Vej. Der knytter sig maaske en Erindring til denne Tur — en Erindring, som kunde forklare hans Livs Historie og Grunden til, at han er bleven saadan en sær og underlig gammel Fyr.

Men det vilde ikke nytte at spørge ham derom, thi han hører ikke til de snaksomme, og sine Medmennesker har han ikke synderlig Tiltro til. Han skulde vel vogte sig for at tilfredsstille deres Nyfigenhed. Og desuden — nu er hans lange, magre Figur i den brune Skjødefrakke og de opsmøgne Benklæder allerede forsvunden bag Træerne paa den modsatte Side.

Saa dukker en ny Skikkelse frem, helt forskjellig fra den forrige. Over Skulderen en Malerkasse i en tynd Læderrem; paa Hovedet en bredskygget Straahat, og derunder kigger et sundt og kjækt Ansigt frem — saa tillidsfuldt og fornøjet, som om Ejermanden havde erhvervet sig en livsvarig Ejendomsret til Verdens Lykke og Herlighed.

Han lader Blikket strejfe frit omkring, ligesom han vilde optage det hele Billede i sig paa samme Tid, som han i fulde Drag indaander Skovens krydrede Duft. — Saa fængsles hans Øje paa én Gang af en Gruppe Træer, der træder usædvanlig smukt frem i Landskabet. Det er et Minuts Sag at forvandle Malerkassen til et Staffeli; den tykke Stok, han

bærer i Haanden, bliver til en Feltstol, og et Øjeblik efter er Maleren i Færd med sin Skitse.

Solen fjerner sig mere og mere fra Middagshøjden; det skarpe Lys, der nylig overdryssede Bøgetræernes lysegrønne Blade med skinnende Guldblink, afløses af dæmpede Farver. Inde mellem Træerne staar der en let, blaalig Dis, og de kraftige Stammer kaster længere og længere Skygger hen over Grønsværet.

Maleren staar i Begreb med at gjemme Pensel og Palet, men idet han ser op fra Staffeliet, lægger han Mærke til, at der er kommet en ny Afvexling i Skovens Ensomhed.

Ved Foden af et ærværdigt Bøgetræ, ovre paa den anden Side af Sletten, har et Par gamle Folk taget Plads. Manden har bredt sit røde Bomuldstørklæde ud i Græsset og sat sig derpaa. Et lille Stykke fra ham sidder hans Ægtemage. Hendes godlidende, rødmussede Ansigt med de smaa, blinkende Øjne, kigger frem under den snehvide Pibestrimmel, hvormed Hatten er forsynet. Sin sorte Silkeparasol har hun stillet forsigtig op mod Træet for at have fri Hænder til at haandtere den store Sypose, som hun holder paa Skjødet, og af hvis gaadefulde Dyb hun bringer forskjellige gode Sager frem for Dagens Lys.

Men først har hun dækket med en pæn, hvid Serviet, og paa den lægger hun de forskjellige Bestanddele til det landlige Aftensmaaltid: et Stykke Flæskekage, et Hvedebrød, Smør i en lille gul Krukke og et Bundt friske Radiser. Manden trækker en lille rund Flaske op af Lommen, tager sig en Slurk og byder saa Konen en Drik med. Og de gamle Folk nikker og smiler saa fornøjet, som om det var den første Skovtur, de gjorde sammen for et halvt Hundrede Aar siden.

Den Gang var de ogsaa alene ligesom i Dag. Bagefter kom de herud med den første Barnevogn og den første tre eller fire Aars Purk ved Haanden. Og Børnene voxede op; der kom flere til, og der var en Tid, da de havde en hel Flok med sig, naar de tog i Skoven et Par Gange hver Sommer. De havde gjort, hvad de kunde, for at røgte og opdrage dem paa bedste Vis, og de havde allesammen holdt af deres Hjem. Men naar de unge mærker, at Vingerne er stærke nok, saa flyver de ud af Reden. — En havde bosat sig langvejs borte; en anden farede til Søs; Døtrene var blevne gifte og havde nu deres eget Hus at skjøtte. Naa — et Par Stykker havde Vorherre taget til sig igjen, og de var vel ikke

værst farne. Men ham, den yngste, havde ikke artet sig vel, og ikke vidste de, hvad der var blevet af ham.

Og saa var de igjen blevne alene. Dog kun i en vis Forstand, thi de havde jo Minderne fra de svundne Aar, baade de gode og de sørgelige. Men de allerbedste syntes de at finde derude under Bøgetræet, som hvert Aar stod lige kraftigt og ungdomsfriskt i sin lyse Sommerdragt, parat til at byde dem velkommen.

Saa sad de og drøftede alle disse Erindringer, lige fra den Dag, da de havde skaaret deres Navn i Træets Bark. Det stod der endnu. Og naar Manden hentydede til hin Ungdomsdag og spurgte, om Mutter kunde huske, hvordan hun havde rødmet op over begge Øren, da han havde friet til hende, og han skulde have det første Kys, saa puffede den gamle Kone til ham og beskyldte ham for, at han alle sine Dage havde været en Galfrands, og at han saamænd aldrig blev en Smule klogere, hvor gammel han end blev.

Og tilsidst blev Levningerne af Maaltidet pakkede ned i den store Sypose. Manden fik sit Lommetørklæde lagt i de gamle Folder, medens Konen ledte ængstelig efter sin Parasol, som hun var aldeles vis paa var bleven borte for hende, thi hun kunde aldrig huske, at hun havde stillet den op mod Træet. Men naar Parasollen vel og lykkelig var fundet og havde godtgjort sin fuldkomne Uskyldighed i alle skumle Planer om at løbe sin Vej eller forstikke sig paa en trolos Maade bag en Busk, saa tog de gamle Folk hinanden under Armen og travede muntre og fornøjede hjem ad, med den behagelige Følelse af at have tilbragt en rigtig velsignet Dag.

Og Skoven, hvor Dæmringen vinder mere og mere Overhaand over det synkende Sollys, lukker sig efter dem. —

En lille Tid er alt saa tyst og stille, at det svageste Vindpust i Trætoppene lyder som en hemmelighedsfuld Susen. Solen er dukket ned bag Skovbrynet, spredende et vexlende Skær af Farver over Horisonten. Men paa én Gang afbrydes Tavsheden af højrøstede Stemmer og lystig Sang:

„I Skov, i friske, grønne Skov,
hvor Ekko bor — — —“

lyder det i skingrende Kor inde fra Skovvejen. Og et Selskab af muntre Ungersvende kommer vandrende Arm i Arm over den aabne Plads. Deres Stemmer runger over Sletten, og Ekko svarer højlydt inde fra Tykningen. Et Par Krager

skræmmes op og flyver skrigende hen til det næste Træ, en Hare rejser sig fra sit Leje og spidser ængstelig Øren, medens Skovens flygtige Vildt trykker sig tættere sammen. —

Men efterhaanden som Fredsforstyrrerne fjerner sig, og de sidste Toner af Sangen forstummer mellem Træerne paa den modsatte Side, vender Stilheden tilbage, og Aftenens Skygger lægger sig tættere og tættere over Skoven. Stjær-

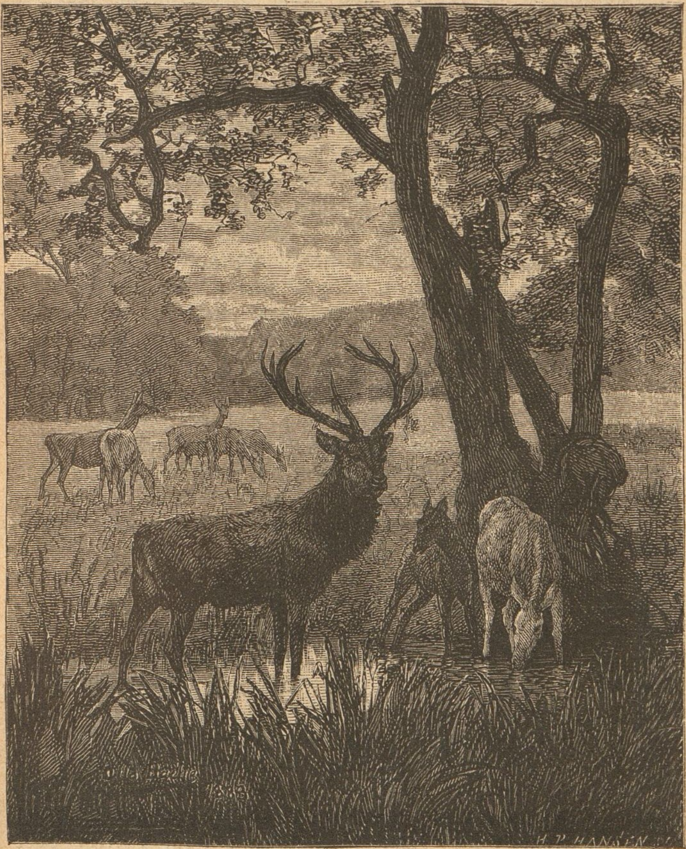

Aftenstemning i Skoven.

Tegning af Professor Otto Bache.

Lille Gribsø ved Maaneskin.
Tegning af Hans Fischer.

nerne tindrer frem, en efter en, paa den blaa Himmelhvælving. Løvet har antaget dunkle og uformelige Omrids, og Birkens hvide Stamme træder spøgelseagtig frem mellem sine Kammerater, Bøgen og Elmetræet. Kun nu og da høres et Fugleskrig, et Vingeslag højt oppe i Luften eller et Dyrs hastige Bevægelse hen over de unge Planter, som hist og her dækker Skovbunden.

Og Nattens højtidsfulde Ro har for nogle korte Timer afløst Sommerdagens sollyse Billed.

Ørret og Gjedde,

en Undervandskrig,

Af **Jonas Lie**.

Det kan til sine Tider være en udmærket Fiskeplads der i den grunde, mudrede Ende af Vandet. Det er Bondegaardens lille Lotteri, det Fiskeri. Rusen har ligget Natten over mellem Sivene...

En Brasen og en Mort spræller øverst i Slammet... En Aal snor sig gjennem det som en Orm; den er slejp[1]) og ikke saa let at faa Tag i... Der sprætter en liden ubændig Forelle, og underst i Rusen rører sig en lang, mager, benet Gjedde med Slugelysten endnu i Øjnene og et Gob som en Port; — ud af det stikker Spolen og den nederste Tredjepart af en prægtig, blank Ørretforelle!...

„Giv den en med Øsekarret ... Knæk Halsen paa den! ... Tænder har den som en Sav, det Ufyldsfad af et Gjeddebæst! — et Slug som en Inkassator! ... “

„Anderledes Ørretfiske var her udenfor Gaarden i min Ungdom, før det stygge Skadedyr slap ind i Vandet!...“

— Lad Gjedden være en populær Fisk i andre Lande, — det er ingenlunde lykket den at gjøre sig elsket eller paa noget Vis almenyndet i Norge!

---

[1]) glat

Fiskeri paa en norsk Indsø. Efter Maleri af J. Eckenæs.

Den er det saa lidt som overhovedet nogen Erobrer.

Den Fiskefamilje, som fra Arilds Tid har hævdet Besiddelsen af de norske Indsøer, været deres — i Bevidstheden om sin Hjemstavnsret — livlig sprællende, glade, fede Indvaanere, er nemlig Ørreterne.

Allerede det nette Hoved med den lille fine Mund viser hen paa Flue- og Insektsnapperen i Modsætning til den plumpe, grove Slugfisk, Gjedden.

Kommer hertil Ørretens smukke, brede, kraftig-sluttede Bygning, for ikke at tale om den Interesse, som dens Levesæt og Finesse byder Fiskeren, vil man forstaa, at den ikke med Urette er blevet en berømt Sportsgjenstand. Vejen til at faa den paa Krogen er blevet et helt Studium, en Væddekamp mellem Fiskeren og Fiskene om at overliste hinandens instinktive Gjetning, enten den staar urørlig, stille imod Strømmen eller — vaer paa Skyggen af Fiskeren og hans Stang — gjemmer sig dybt i en Kulp under Land, hvor Strømlinjen fører Blade og Barkstykker hen, saa de dreje sig rundt i Evjen[1]), og — Fluerne samler sig over.

Der skal Kunst og øvet Haand til for med Held at kaste Snøren og lade Fluen glitre forførende nok, medens Ørreterne som snare Skygger farer hen over den lyse Sandbund eller under lunefulde, hidsige Spræl og Hop i Overfladen viser deres i mørkflækket, rødprikket Guldmor skimrende Farver som Fossens og Strømmens egne blinkende Børn.

Den er med Rette Nationalyndlingen. Med sit røde, rige, friske Kjød er Ørreten mellem Ferskvandsfiskene noget af hvad Jordbærret er mellem Bærrene, Rosen mellem Blomsterne.

Og, hvilke Fiskearter der forøvrigt kan have været dens Konkurrenter i vore Indsøer gjennem Tidernes Løb, — det var først i Begyndelsen af dette Aarhundrede, at Gjedden fik Indpas!

Omkring den Tid blev det nemlig Mode i den fine Verden at indforskrive fra Tyskland denne nyttige og nærende Fisk og holde den som Yngel i Glas, indtil den blev stor nok til at slippes over i Fiskevandene. Dette ansaas for en paa en Gang interessant og landsgavnlig Bestræbelse.

Men Udfaldet blev et andet, en Krig paa Liv og Død over det ganske Land, eller rettere i dets ganske Vand,

[1]) Strømhvirvlen.

fortsat langsomt, sejt og haardnakket fra Elvestrøg til Elvestrøg, fra Indsø til Indsø, fra Kjern til Kjern.

Meget skulde jeg dog fejle, om ikke den stærke Rovfisk under denne Kamp har faaet adskillige stedlige Betingelser imod sig, som den ellers er fri for — om det f. Ex. muligen kan forholde sig med Gjeddefamiljen paa dens Vandring nordover paa samme Maade, som Naturhistoien lærer os om Æslet. Paa sit Hjemlands Højsletter og Stepper inde i Asien er det, som bekjendt, et modigt, klogt og livfuldt Dyr, ikke mindre raskt end dets Frænde, Hesten, og dets Agtelse hos Menneskene i Forhold dertil. Men jo længere ud fra dets egentlige Klima og op i de køligere, des uanseligere dets Væxt, des længere og slappere Ørene, des udtryksløsere dets Øjne og overhovedet uelskværdigere og ondskabsfuldere dets hele Væsen og Temperament.

Hos os antager jeg, Gjedden ogsaa lider af saadan at være kommet ud af sit Klima.

I dens egentlige Fædreland, Søerne paa den store europæiske russisk-tydske og ungarske Slette, kan Gjedden naa en svær Størrelse, og ser den velnæret og trivelig ud, er rig og kraftig i Kjødet og smager fortrinligt. Den forslugne „Hecht" er et almindeligt tysk Familjenavn, hvilket tyder paa, at den der er baade yndet og national.

Anderledes i Norge.

Skjønt unægtelig af en fin Art — man nyder den med en vis Smag røget, og foragter den heller ikke i afkogt Tilstand, — regner man der ialfald ikke Gjedden for Lækkerbid; dertil falder den i vore nordlige Regioner for benfuld, tør og kjedelig i Kjødet.

Middelmaadig-graa og farveløs præsenterer den sig heller ikke af Udseende videre tiltrækkende. Den ser mager, stridbar og rovfiskeagtig ud, hvilket vel kommer af dens stadige Leven paa Krigsfod baade med sine egne Fjender og Folkemeningen. Saadant plejer nemlig ikke at gjøre hverken fed eller elskværdig.

Hvilken af de to Parter der sidder inde med den dybere Ret, drister jeg mig ikke til at afgjøre. Det er det gamle naturfilosofiske Spørgsmaal, om det Privilegium at udfylde en Plads og en Existents paa denne trange Jord skal tilhøre den stærkeste og til Tænderne mest bevæbnede eller den, som har Papirerne for sig.

Hvem af dem, der kan glæde sig ved Befolkningens Sym-

pati, er derimod ikke tvivlsomt, — det anses som en Ulykke naar det hedder, at der er kommet Gjedde i et Vand!

Men, gaar Kampen end for sig med forskjelligt Udslag i de forskjellige Søer og Fiskevande, — Faktum er dog, at Gjedden stedse udvider sit Omraade i Norge, saa at man kan opregne Indsø efter Indsø, hvori Ørreten og Forellen fra at være de oprindelig herskende nu er blevet de forfulgte og jagede.

I de Elvestrøg, hvor Ørreten endnu faar Fred for sin Modstander til at voxe sig stor, forsvarer den sig trods sit lille Fluesnappergab ved sin Raskhed, Snuhed og Styrke og vel ogsaa ved paa sin Side at sluge Gjeddeyngel. I det store hele beror dog Kampens Udfald — det, om Søen skal erobres af de graa eller de guldglittrende, — efter Zoologers Mening paa noget, der staar aldeles udenfor Partiernes hele Krigsførelse, som vejer over baade Mod og List og Graadighed og Raskhed, nemlig af det Naturforhold: om Grunden bestaar af Dynd eller Sand.

Det ene bringer Gjedden, det andet Ørreten den endelige Sejer.

— Saaledes staar under det blanke, stille Spejl en dødelig Undervandskrig uafbrudt paa, Dag efter Dag, mellem den lange, benede, grønagtig-jærngraa Torpedofisk, der stikker op fra Dybet eller fra en af sine Krigshavne i Vigerne, jager som en Pil og sluger som en Afgrund, — og de lystig sprællende, guldglimrende Ørreters Børn...

Men paa Bunden af Fiskevandet tænker Bonden sig nu mangesteds en ensom, gammel, ondskabsfuld Gjedde, næsten saa lang som Kjølen under hans Fiskepram. Den ruger der stille, begravet i Mudderet, og lurer, indtil den pludselig skyder op som et Lyn og sluger over de største, fedeste Ørreter.

Den ligger der som en ond Aand og forstyrrer Indsøens Glæde!

Fiskere vil vide, at siden den kom, er Ørreterne blevne, maaske mindre fede, men ubetinget mere kloge.

Drøm og Virkelighed.

Af Holger Vinge.

Med Tegninger af Emil Rosenstand.

Klokken slog halvtolv paa Kirkeuret, da den unge Vindberg standsede uden for Porten til det Hus, hvor hans Lejlighed fandtes, og gav sig til at søge i sine Lommer for at finde Nøglen. Det smaasneede, og han følte sig generet i sine Bevægelser af Paraplyen, som han holdt opslaaet over sig.

„Fanden med disse Smaabyer, hvor Folk gaar i Seng med Hønsene,“ brummede han for sig selv. „Skal man nu ikke staa her og rage efter sin Nøgle en halv Time, før man slipper ind....Urr! den Knækkenbejner til sidst skulde du ha'e ladet staa, Petermand, den sidder mig i Halsen endnu.... Ellers et pænt lille Gilde for Resten.“

Endelig kom Nøglen for en Dag, og unge Vindberg traadte med lidt usikre Skridt ind i sin Stue og fik Blus paa Lampen; det havde han da for Resten haft i Forvejen. Han var et af vor Tids unge Mennesker paa otte og tyve Aar med den laskede Fyldighed, som en rigelig Anvendelse af bayersk Øl plejer at fremkalde; en lille Opstoppernæse sad ham midt i det runde Ansigt og havde Møje med at afgive Sæde for et Par Næseklemmer; en tynd Skygge af en Knebelsbart trak sig hen over Munden. Øjnene var matte og dumme, over hele Personen hvilede der et fremherskende Udtryk af lapset Selvbehagelighed.

Det bankede paa Døren til Dagligstuen, sagte og frygtsomt.

„Saa for Pokker, der er hun igjen!“ brummede den unge Mand for sig selv og skar Ansigt. „Hvem er det?“ spurgte han højt.

„Det er mig, Peter,“ svarede en kvindelig Røst uden for Døren. „Jeg maa tale med dig.“

„Jeg er i Seng!“

„Ja, men Peter....“

„Hvad er der for Pokker?“

„Jeg vilde bare fortælle dig, at Moder har sagt Ja.“

„Til hvad?“

„Til vor Felavelse.“

„Vor hvad for noget?“ spurgte Peter Vindberg og spilede Øjnene op.

„Vor Felavelse!“ gjentog Kvindestemmen i en lydeligere Tone. „Godnat, søde Peter!“

Lette Skridt fjærnede sig op ad Trappen til Konsul Bimmelmanns Lejlighed; derefter blev alt stille. Men endnu stod unge Vindberg stiv som en Støtte med gabende Mund og opspilede Øjne, et Billede paa storslaaet Forbavselse. Var Pigen forrykt, eller hvad i alle Fruentimmerhjærners Navn gik der af hende! Fordi han, unge Vindberg, en af Byens flotteste Kavalerer, faldt paa at give sig lidt af med en fix lille Stuepige, gik han da for Pokker ikke hen og forlovede sig med hende. Saadant et forbistret skruet Pigebarn, som kunde sætte sig sligt i Hovedet og maaske gjøre ham til Nar og Latter for hele Byen! Han maatte strax den Dag i Morgen bringe hende ud af hendes Vildfarelse, før hun fik Tid til at gjøre Skandale.

Unge Vindberg var med et bleven i et temmelig gnavent Lune, og dette blev ikke bedre, da han tømte sin Brevkasse og fandt to meget anselige Skrædderregninger mellem Aviserne, med høflige, men meget bestemte Anmodninger om at betale dem inden fjorten Dage.

„Det gaar ikke mere paa denne Maade,“ mumlede han for sig selv, „jeg maa tage en Beslutning, ellers gaar jeg i Spaanerne inden et Fjerdingaar.... Det Bæst til Meyer, han trækker mig ogsaa altid saa nederdrægtig op!“

Han undersøgte sin Portemonnæs Tilstand.

„Godt og vel et halvt Hundrede Kroner tabt i Aften... det gaar, Pinedød ikke, Petermand .... Fandens flot er det i Grunden,“ vedblev han og strøg sig om det tynde Skjæg, „jeg

gad set en af de andre tabe saa meget med saadan en Anstand ... Men alligevel er det for meget."

Han betragtede for en Stund opmærksomt sit eget Billede i Spejlet, blev igjen i godt Humør, smilede og bukkede for det.

„Vel, Peter Vindberg, nix forknoten," sagde han tilfreds, „med den Figur, du gjør i Verden, er Penge kun Pakketeller ... rene Pakketeller. Ikke sandt, Frøken Bagger? Ikke sandt, Hr. Kancelliraad? ... Gud bevar's Hr. Vindberg, naar mine Døtre elsker Dem, saa for min Sags Skyld ..... Ja, men hvem af dem skal jeg tage, det er Spørgsmaalet!"

Ja, det var Spørgsmaalet, og det var ingenlunde let at besvare, thi begge Frøknerne Bagger, baade den ældre og alvorlige Nathalia og den yngre skjælmske Avgusta, var indtagende unge Piger, som det nok kunde være vanskeligt at vælge imellem.

Og dog var det paatrængende nødvendigt, at han gjorde sit Valg, thi han kunde ikke nægte for sig selv, at hans Stilling begyndte at blive kritisk. Den Arv, han havde modtaget ved Faderens, den gamle skikkelige Lysestøbers Død, havde langt fra været saa stor, som Folk antog, og den sang nu paa sit sidste Vers. Dansk juridisk Examen, som han i Faderens sidste fire Leveaar havde gjort fortvivlede Anstrængelser for at opnaa, var glippet for ham, og naar nu den sidste Rest af Arven var forsvundet, hvad saa? Nej, det gik ikke længer, der maatte nødvendigvis tages en Beslutning.

Han laa endnu og grundede over denne Sag, indtil han var ved at falde i Søvn. Men hvad i al Verden var det, lød der ikke Kvindestemmer inde fra hans Dagligstue?

„Hvem er det?" spurgte han.

„Aa, vi tør ikke komme ind, Hr. Vindberg", lød Svaret med en halv undertrykt Latter, og han mærkede til sin Forundring, at det var Avgusta Baggers Røst.

„Kom bare, kjære Frøken!"

„Ja, men kan det gaa an?"

„Ja, vist saa, kom blot!"

Da gled med et Døren ind til Dagligstuen op, og to luftige Skikkelser svævede hen over Gulvet og nærmede sig hans Seng. Det var de to Søstre, som med Haaret hængende opløst ned over Skuldrene og indsvøbte i lette bølgende Klædebon fremstillede sig for ham. Han følte sig ganske betagen ved Synet og strakte dem sine Hænder i Møde.

„Elskede Piger!" stammede han.

„Nej, kjære Hr. Vindberg", svarede Avgusta, i det hun

afværgende strakte Haanden ud imod ham, „paa den Maade gaar det ikke. Kjende De Historien om Prins Paris?"

„Ham med Æblet? Ja vist."

„Nu vel, vi kommer til Dem, ligesom Gudinderne kom til Paris, for at han kunde dømme, hvem af dem der var den skjønneste ... Den skjønneste skal tilhøre Dem."

„Er det sandt, Frøken Nathalia?"

Den ældre Søster bøjede Hovedet og smilede halv vemodig.

„Det er sandt," svarede hun med det hende egne stilfærdige Væsen, „min Søster og jeg elsker Dem begge; De maa vælge imellem os."

„Jeg ved nok, at I elsker mig," svarede Vindberg, som var stedt i stor Vaande, „men hvorledes skal jeg kunne vælge ... Elskede Piger, raad mig ... raad mig!"

Augusta bøjede sig helt ned til hans Øre og hviskede sagte:

„Jeg har femten Tusend Kroner mere end Nathalia; dem arvede jeg efter Tante Magdalene."

Da bøjede Nathalia sig ned til hans andet Øre og hviskede:

„Jeg ler aldrig af dig, saadan som Avgusta gjør."

Vindberg blev mere og mere ilde stedt, thi baade den enes og den andens Ord var fulde af Vægt.

„Elskede Piger!" udbrød han og strakte paa ny sine Arme ud efter dem, „jeg tager jer, paa Ære, begge to!"

Men Søstrene veg tilbage for ham, og Avgusta raabte leende:

„Nej nej, Hr. Vindberg, paa den Maade gaar det slet ikke. De maa nu en Gang vælge imellem os, thi en Mormon vil ingen af os have ..... Og hvordan hænger det for Resten sammen med Stuepigen her oppe hos Konsulens? Vi mødte hende grædende ude paa Trappen, og hun sagde, hun

var stærkt forlovet med Dem. Stærkt forlovet, hvad vil det sige?"

„Ja, hvad mente hun med det?" spurgte Nathalia alvorlig. „Har hun ældre Rettigheder, saa naturligvis ..."

„Ældre Rettigheder!" skreg Vindberg forbitret, „hun har slet ingen Rettigheder, har hun! Saadan en Skrue! Hun har rendt efter mig og sat Øjne op og saadan noget .... og saa tror det forrykte Pigebarn, at hun er forlovet med mig. Det er Vanvid ... hun skulde paa Vidstrup, skulde hun! Jeg rende efter en Stuepige, jeg, som blot behøver at give Frøken Lærke og Frøken Jæger og andre kjønne Piger af Familie her i Byen en lille Opmuntring for at se dem ved mine Fødder!"

„Lad os forlade denne Don Johan," sagde Nathalia med mørk Alvor. „Hvor kan vi vel stole paa ham?"

„Du har Ret," svarede Avgusta, hvis Ansigt ogsaa pludselig var blevet meget alvorligt, „han har leget med vor Kjærlighed og gjort Nar af os."

Vindberg følte med Skræk, at han var gaaet for vidt i sin Vrede, og i det han rakte Armene ud efter deres langsomt bortsvævende Skikkelser, raabte han angrende:

„Elskede Piger, bliv! Jeg hader baade Frøken Lærke og Frøken Jæger og har aldrig elsket andre end eder!"

„Det er allerede en for mange," svarede Nathalia.

„En for mange," gjentog Avgusta sørgmodig, og begge svævede paa en aandeagtig og uforklarlig Maade hen forbi ham mod Døren.

Da greb Vindberg med Fortvivlelse fat i deres Klædebon og trak dem med Voldsomhed tilbage. I samme Nu lød der et klirrende Brag, der klang som et Tordenskrald i hans Øren; det var, som om en med Kæmpekraft slog ham en knyttet Næve i Ansigtet, og da han kom til sig selv igjen, fandt han sig liggende paa Gulvet uden for Sengen med blødende Næse. Tæppet var revet af Bordet, Lampen laa splintret ved hans Side, hans Lommeur knust foran ham, og under hans ene Albue flød der en Strøm af Blæk fra det væltede Blækhus.

Han rejste sig fortumlet op og lod Blikket gaa rundt i Sovekammeret; foruden ham var der intet levende Væsen at opdage der inde. Morgendæmringen, som stjal sig ind gjennem Vinduerne, lod ham ikke i Tvivl om, at han havde været Offer for en gjækkende Drøm. Han skyndte sig hen til Vand-

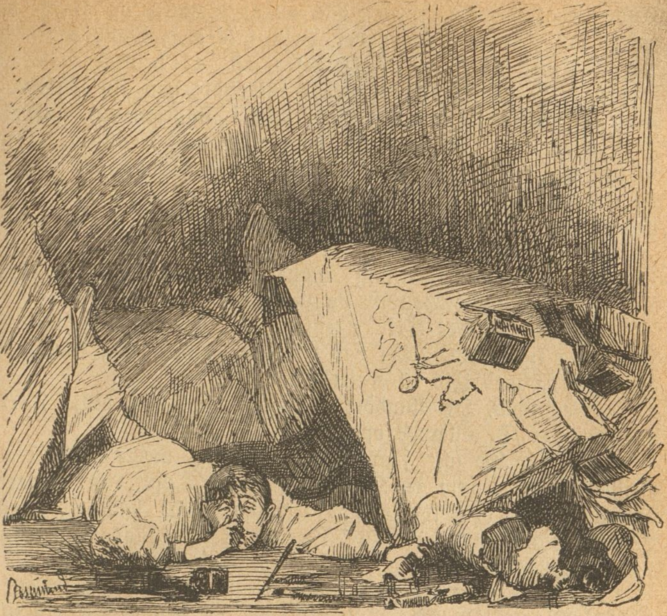

fadet og fik Næseblodet standset, skiftede i en Hast Skjorte og krøb saa igjen kuldegysende i Seng.

„Den forbistrede „Knækkenbejner" er Skyld i det hele," mumlede han ved sig selv, medens han med et mistrøstigt Blik og klaprende Tænder betragtede Ødelæggelsens Vederstyggelighed, der bredte sig paa Gulvet ved Siden af Bordet. „Jeg har aldrig befundet mig vel efter det Jux, og jeg ved i Grunden ikke, hvorfor jeg nogen Sinde drikker det."

Han vidste ikke ret, om han skulde betragte det forefaldne som et gunstigt eller ugunstigt Varsel. Søstrene havde ganske vist begge erklæret, at de elskede ham . . . . . men den tossede Stuepige havde jo bragt det hele til at strande. Han rejste sig pludselig op i Sengen, greben af Angest. Om nu den taabelige Sofie allerede havde bragt den dumme Historie i Omløb og ødelagt ham alle hans gode Udsigter!

Med en Skyndsomhed, han ikke havde tiltroet sig selv

Evne til at udfolde, sprang han ud af Sengen og klædte sig paa; han maatte for enhver Pris tale med Sofie og rydde den forrykte Ide om Forlovelsen ud af hendes taabelige Hjærne. I en utrolig kort Tid fuldendte han sin Paaklædning og satte sig nu paa Vagt inde i Dagligstuen, lyttende efter hver Lyd, der lod sig høre ude paa Trappen. Han vidste, at Sofie gjærne hver Morgen havde Ærende ud i Byen og ikke plejede at skynde sig overdrevent med at komme forbi hans Dør. Det gjaldt altsaa nu om at stoppe hende i Farten og klare hendes Begreber, før hun fik Tid til at anrette Ulykker. Hans Tænder slog Tappenstreg i Munden, medens han sad i det kolde Værelse og ventede.

Endelig lød der Trin udenfor, og han skyndte sig til Døren og kigede ud. Det var Madam Jensen, som kom med hans Te og med Ild til Kakkelovnen.

„Men Gud, Hr. Vindberg," sagde hun med billig Forundring, „er De allerede oppe?"

„Det ser De jo," svarede han ærgerlig, medens han i al Stilhed bandede som en Hedning. Kunde Sofie ikke passere Døren, mens den snakkesalige Kælling holdt ham op med Vrøvl! Han kunde have haft Lyst til at kyle Madam Jensen med samt hendes Tetøj og Ildkasse ned ad Trappen.

„Ja, det gjør De, ved Gud, rigtigt i, Hr. Vindberg," vedblev Madam Jensen, „Maarningen er den bedste Tid til at arbe'de i, si'er Fuldmægtigen altid, De ved, ham, som er paa Byffe'kantoret, og som jeg ligger i Kakkelovnen hos, li'esom jeg gjør hos Dem. Om Maarningen, Madam Jensen," si'er Fuldmægtigen, „saa ka' jeg arbe'de i Fred," si'er han, „barestens De ka' fyre tidlig nok i hos mig." — „Om jeg ka', Hr. Fuldmægtig," si'er jeg, „la' vos se, hvem der staar først op a' vos to", si'er jeg saa en Dag til ham ..."

„Hold Mund, for Fanden!" udbrød Vindberg rasende.

„Hva' ... hva' befaller!" sagde Madam Jensen forbavset. „Er D'inte rask, Hr. Vindberg? Jeg ska' si'e Dem, det var en Gang, Fatter va' bleven dolig ..."

„Hør nu," afbrød Vinding hende og hvæsede Ordene frem mellem Tænderne paa en aldeles vanvittig Maade, „dersom De ikke vil have, at jeg skal slaa Dem ihjel, saa sæt Ildkassen der og skrup af!"

Madam Jensen spilede Øjnene vidt op og saa paa ham, medens hun foldede sine Hænder over det Sted, hvor hendes Taille skulde have været, hvis hun havde haft nogen.

„I, Gud forlade Dem Deres Ord, Hr. Vindberg!" sagde

hun og trak sig langsomt tilbage til Døren, „De skulde dog værkelig snakke med Doktoren og ...“

„H'rrut!“ Madam Jensen satte i et Spring ud af Stuen og saa helt forvildet ud. „Klokken tolv kan De komme igjen ... ikke før!“

Han smækkede Døren i for Næsen af hende og tørrede sin med kold Sved bedækkede Pande, medens han lyttede efter, hvorledes den forbloffede Kone under dæmpede Udraab gik ned ad Trappen. Han lagde Ild og Brænde ind i Kakkelovnen, slubrede Teen i sig og lyttede alt imens med hver en Hørenerve spændt.

Endelig! endelig! Nu kom de længselsfuldt ventede Trin ned ad Trappen oppe fra Lejligheden oven over, og han løb hen til Døren, aabnede den paa Klem og kaldte med dæmpet Røst:

„Sofie .... Sofie!“

Ingen svarede, men Skridtene standsede uden for hans Dør.

„Kom ind, hurtigt, før nogen ser Dig!“ sagde han og aabnede Døren paa vid Gab. Der stod Konsulinden, Fru Bimmelmann, foran ham og naglede ham fast til Gulvet med sine kolde, falkeagtige Øjne.

„Vil De tale med mig, min Herre?“ spurgte hun i en Tone, der isnede ham helt ned ad Ryggen.

„Undskyld, Frue,“ stammede Vindberg forfjamsket, „det ... det var ... det var en Fejltagelse.“

„Det var det vist, min Herre,“ sagde Fruen med en arktisk Kulde, der næsten bragte hans Aandedræt til at fryse fast i ham, „jeg skal sørge for, at slige Fejltagelser snart kan blive forebyggede. De har boet for længe her i dette Hus, min Herre, det er vist bedst, De ser Dem om efter en anden Lejlighed.“

Hun borede endnu en Gang sine Øjne gjennem ham, saa han følte sig saa gjennemhullet som et Sold, vendte sig derefter og skred majestætisk ned ad Trappen. Vindberg lukkede sagte Døren til og gav sig derefter Luft i en saa utrolig Masse Eder, at de vilde have kunnet afgive tilstrækkeligt Forraad for et almindeligt Menneske et helt Aar igjennem.

Efter at han paa den Maade havde lettet sit Hjærte, gav han sig til at overveje Situationen. Denne forekom ham lidet lystelig. Han tvivlede ingenlunde om, at Fru Bimmelmann var fuldstændig klar paa, hvem det var, han havde ventet at træffe, og da hun ikke saa sjælden aflagde Besøg hos Kancelliraad Baggers, kunde hans Fejltagelse have de betænkeligste

Følger for ham. Han maatte handle, mens Tid var. Havde han først faaet sin Forlovelse med en af Døtrene i Stand, vilde den gamle Hejres Mund være lukket.

Med feberagtig Uro klædte han sig paa til en Formiddagsvisit hos Kancelliraadens, og næppe var Klokken saa mange, at han kunde være bekjendt at indfinde sig, før han gav sig paa Vej, lukkende sin Dør i Laas efter sig, uden at huske paa, at Madam Jensen var bestilt til at møde Kl. 12 for at gjøre rent hos ham.

Da han med bankende Hjærte gik op ad Trappen til Kancelliraadens Lejlighed, som fandtes paa første Sal i Amtstueboligen oppe paa Torvet, laa der en midaldrende Vaskerkone ude i Gangen og skurede Trinene.

„God Dag, Hr. Vindberg,“ sagde hun i en ualmindelig venlig Tone, skjønt den unge Mand var sig bevidst, at han ikke kjendte noget til hende. Han tog det imidlertid for et godt Varsel, gjengjældte hendes Hilsen i Forbigangen og fandt sig snart efter staaende i Kancelliraad Baggers Dagligstue, hvor Avgusta kom ham smilende i Møde og bad ham tage Sæde.

„Fader er allerede paa Kontoret, og Søster Nathalia er gaaet ud,“ sagde hun med et skjælmsk Smil, „saa De faar tage til Takke med min Underholdning.“

„O, Frøken ... tage til Takke!“

(„Hende er det, der er mig beskaaret,“ tænkte han. „Akkurat det samme Smil som i Drømmen, og saa desuden de femten Tusend extra.“)

„Jo, jeg ved nok, De ynder en mere vægtig Samtale, end jeg kan præstere, Hr. Vindberg .... Nægt det ikke, alle Deres Venner kalder Dem jo Filosofen.“

„Ganske vist, Frøken,“ svarede Vindberg smigret, „men jeg kan dog forsikre Dem, at jeg ingen i hele Verden ...“

„Aa, det mener De ikke.“

„Mener! Jo, jeg forsikrer Dem, dyrebare Frøken ....“

„Ja, saadan er Herrerne: altid rede til at afgive Forsikringer, som de aldrig i Livet kan staa ved!“ Og nu begyndte den skjælmske unge Pige et spøgende Angreb mod ham personlig, saa han havde ondt ved at værge sig. Han fandt imidlertid Themaet overordentlig tiltrækkende og forglemte rent sit Ærende, indtil en Pige kom ind og bad Frøkenen om at komme ud i Køkkenet.

„Ak, nu glemmer jeg rent mine husmoderlige Pligter for at tale med Dem, Hr. Vindberg,“ udbrød Avgusta smilende.

„Der ser De, hvorledes Deres Underholdning ogsaa har Magt over os, som ikke er Spor af filosofisk anlagte."

Den unge Mand vaagnede pludselig til Bevidsthed om det alvorlige i Øjeblikkets Situation og sagde:

„Undskyld Frøken, men jeg har en Hemmelighed at betro Dem."

„Jeg bærer ogsaa paa en," svarede Augusta. „Lad os gjemme dem begge til i Morgen; de løber jo ikke fra os, vel? Og i Morgen ses vi jo i hvert Fald. Ikke sandt?"

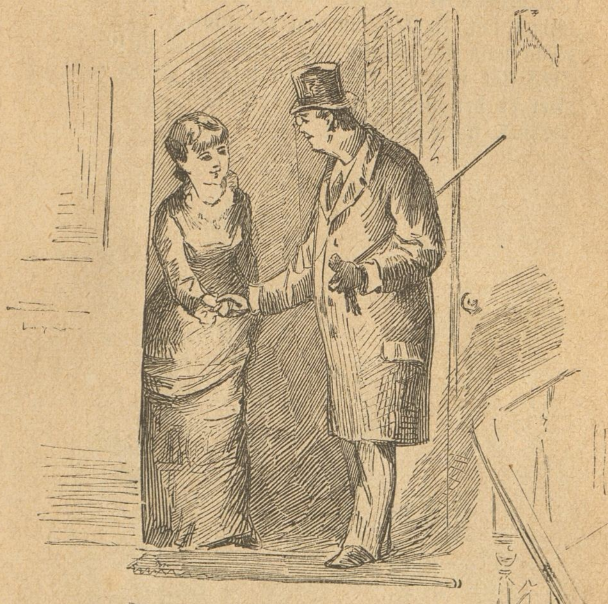

De stod nu i den aabne Dør, og Vindberg greb resolut hendes Haand.

„De venter mig i Morgen, Frøken?"

„Aldeles bestemt."

„Men Hemmeligheden?"

„Ja, den bliver Dem snart ingen Hemmelighed mere."

„Og min?"

„Den hører jeg i Morgen ..... O, Hr. Vindberg, De kjender den vist allerede; De har læst mig den ud af Øjnene.“

„Den var ellers tydelig, den,“ tænkte Vindberg. „Læst hende den ud af Øjnene!“ Endnu et langt Haandtryk, og han gik sejersstolt ned ad Trappen. Han passerede paa ny Vaskerkonen, og i samme Øjeblik hørte han atter Augustas Stemme oven over sig:

„Hr. Vindberg!“

„Jo, Frøken!“

„Hvis De skulde møde min Søster paa Vejen ...“

(„Skjælmen er skinsyg,“ tænkte Vindberg.)

„Hvad saa, Frøken, om jeg tør spørge?“

„Saa maa De endelig ikke fritte hende ud!“

„Jeg skal ikke saa meget som tale til hende.“

„Det er det allerbedste. Farvel!“

„Farvel, kjære Frøken!“

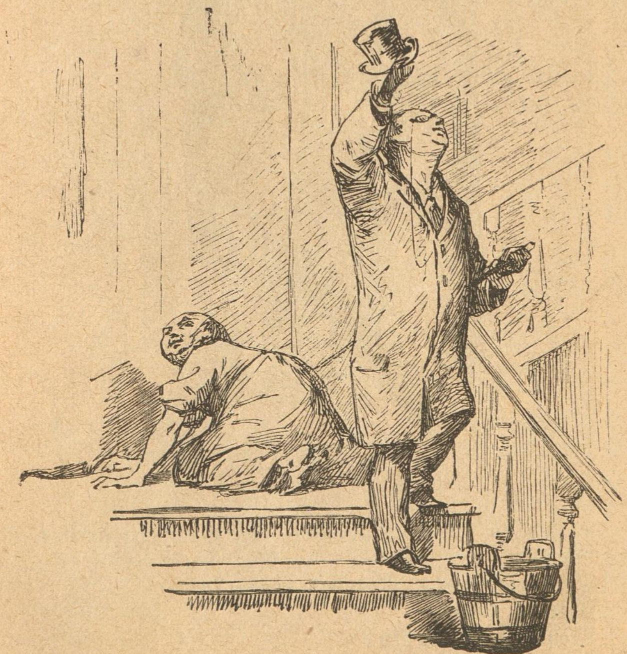

Svingende Hatten over sit Hoved og kigende op efter hendes skjælmske Ansigt, der var bøjet ud over Rækværket, begyndte han atter at gaa ned ad Trappen. I samme Øjeblik stødte hans Fod imod Vaskerkonens Spand, som, fuld af skident Sæbevand, stod hensat paa et Trinene under ham, han tabte Ligevægten, greb forgjæves efter et Støttepunkt og styrtede med et højt Brøl hovedkulds ned ad Trappen efterfulgt af Spanden, der rullede buldrende fra Trin til Trin og overgød ham fra øverst til nederst med sit snavsede og ildelugtende Indhold.

„I, Gud Fader bevar's!" raabte Vaskerkonen forskrækket og ilede ned for at hjælpe ham paa Benene. „De slog Dem da vel ikke, Hr. Vindberg?"

„Om jeg slog mig!" udbrød Vindberg i højeste Grad forfjamsket. „Gid Fanden havde den Spand!"

„Gud bevares, hvad er der i Vejen?" lød Augustas Røst

oven fra, og man hørte hendes hurtige og lette Trin ned ad Trappen.

„Jeg faldt, Frøken, jeg faldt," stammede Vindberg og saa elendig hen til den unge Pige, der med sit Lommetørklæde søgte at skjule det Smil, hun ikke kunde tilbageholde ved Synet af den i højeste Grad ynkelige Figur, den unge Mand frembød, medens Sæbevandet drev af ham i Strømme. „Det var den forbandede Spand, som spændte Ben for mig."

„Ja, nu har De saamænd forbandet min Spand nok," tog Vaskerkonen til Orde. Hun havde lagt sig ned paa Knæ ved Siden af ham og tørrede Snavset af ham, saa godt hun kunde. De slog Dem jo ikke, og De ku' jo ha'e set Dem for, førend De tren ner i den ..... Det væ'ste er med den go'e Frakke, men den ka' Sofie jo nok gjøre i Stand igjen."

„Sofie, hvad for en Sofie?"

„Jeg troede kun, De kjendte en," svarede Vaskerkonen skarpt. „Jeg mener natyrligvis min Datter Sofie, Deres Felavede ... Jeg ska' si'e Dem, Frøken, han og Sofie har vaaren Kjærrester i længere Tid, men føst i Gaar har jeg gi'et dem

mit Minde, da jeg saa, hvor gal Pigen var etter ham. En ku' jo aldrig vide, hvad Følger saadan noget ku' drage etter sig i Længden ..."

Vindberg ventede ikke paa at høre mere; han greb sin Hat og for som en gal Mand ud ad Døren, ned ad Gaden til sin Bolig. Folk stirrede forbavset efter ham, medens han ilede afsted i Trav, uden at vende Hovedet til højre eller venstre, og seende alt andet end normal ud.

Dog, endnu havde han ikke tømt Lidelsens Bæger til Bunden.

Da han naaede Huset, hvor han boede, fandt han Gaden sort af Mennesker, som alle stod og stirrede stift op til hans Vinduer i Husets høje Stueetage, men næppe fik man i Folkehoben Øje paa ham, før der rejste sig en sand Storm af Brøl: „Her er han jo lyslevende! Her er Selvmorderen! Hurra!"

En fem—sex kraftige Næver greb ham fat i Kraven og skubbede ham gjennem Porten og op ad Trappen, der var mylrende fuld af Mennesker. Byens to Politibetjente og en Smed stod uden for hans Dør og var i Færd med at dirke den op.

Da lød der pludselig et skingrende Glædesskrig, og inden Vindberg kunde faa et Ord indført, kom et Fruentimmer styrtende ham i Møde og slyngede sine Arme om hans Hals. Det var Sofie.

„Aa Gud, Peter!“ raabte hun, „Madam Jensen sagde, at du vist havde taget Livet af dig, for du var saa underlig i Morges, og Døren var lukket af, da hun Kl. 12 kom for at gjøre rent hos dig. Aa, Gud ske Lov, at du lever!“

Og hun gav sig til at kysse ham for alle Folk; øverst paa Trappen stod Fru Vimmelmann og gjennemborede ham med sine haanende graa Falkeøjne.....

Da han om Aftenen efter gammel Vane tømte sin Brevkasse, fandt han i denne to Kort, der meldte ham begge Frøkenerne Baggers Forlovelse med to af hans Omgangsvenner. Det var Frøken Avgustas Hemmelighed.

Næste Morgen havde Vindberg i al Stilhed forladt Byen. To Aar efter kunde man finde ham som Skriver paa Amtstuen i K. Hans hele Optræden i denne By bar Præget af, at han nu havde kastet Drømmene over Bord og nogenlunde fundet sig til Rette i Virkelighedens Trædemølle

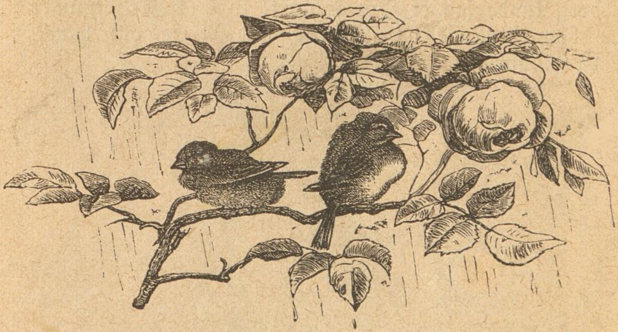

Den gale Onsdag.

Efter samtidiges Beretning ved
C. A. Thyregod.

Med Tegninger af Knud Gamborg.

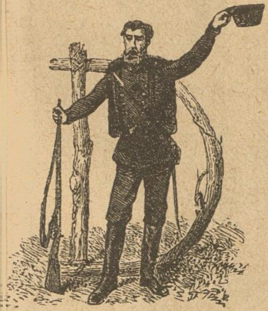

Det var Onsdagen den 29de Marts 1848. Dagen havde lige begyndt at gry, da der bankedes paa Lars Øgholts Vindue udenfra. Paa hans Spørgsmaal om, hvad det skulde betyde, blev der svaret:

„Her er en Løbeseddel fra Herredsfogden, den skal du læse, og saa skal du sende den ud til Anders Madsen i Nørheden, at han kan lade den bringe videre ad den Kant."

„Men jeg kan ikke læse Skrift," sagde Lars.

„Saa kan vel din Karl eller din Pige," lød Svaret. „Skynd dig nu og tag mod Sedlen."

Dorthe Larses stod op fra sin Mands Side, aabnede Vinduet, modtog Sedlen og tændte derpaa en Gransplint, ved hvis Lys hun og Lars prøvede paa i Forening at tyde Brevskabet. Men det lod sig ikke gjøre. Dorthe kaldte nu paa Tjenestekarlen, Henrik, for han kunde læse.

Ved Løbesedlen anmodedes Herredsmændene om at møde samme Dag Kl. 10 ved Tingstedet i Brædstrup, hvor da Herredsfogden vilde underrette dem om de mærkelige Begivenheder, som de seneste Dage havde fostret og navnlig om de nærmere Omstændigheder ved det i Hertugdømmerne udbrudte Oprør. Han vilde end videre overlægge med dem, hvorledes man bedst kunde handle i Forening under de Farer, som den nærmeste Tid kunde bringe over Fædrelandet og Egnen.

„Jeg kan ikke komme til Brædstrup," sagde Manden. „De lade ogsaa nok være at skikke mig i Krig, saa det hele ved=

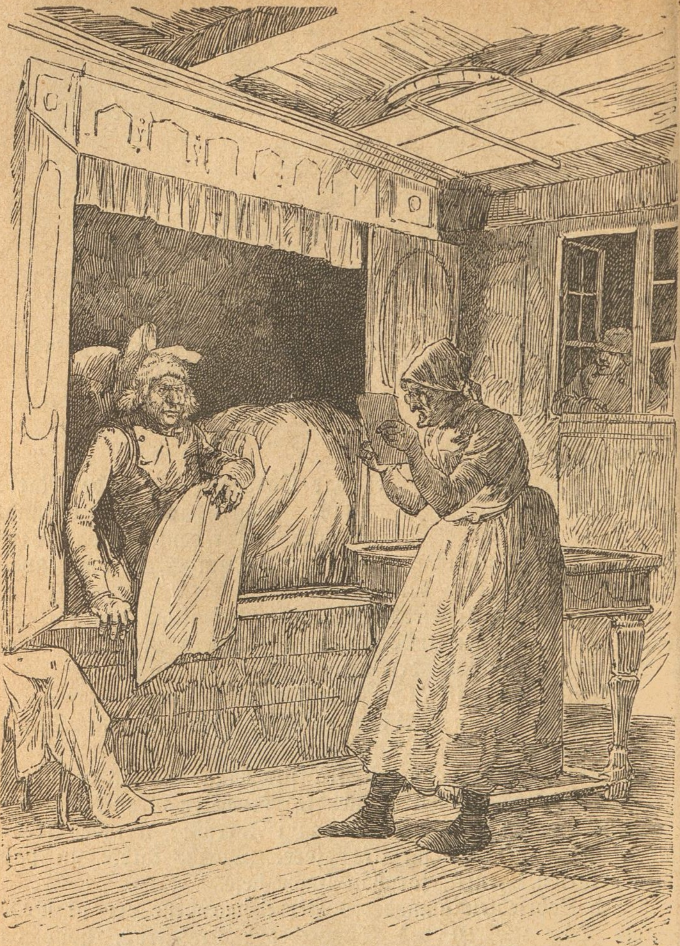

kommer ikke os. Men Sedlen maa jo besørges videre, og da du nu er oppe, Henrik, kan du løbe med den med det samme."

Karlen gik. Morgenrøden lyste i Østen og dannede en gylden Baggrund for de blaalige Skovgrupper, der nærmere og fjærnere aftegnede sig mod Synskredsen. Den afspejlede sig med et mat rødligt Skjær paa de smaa Vinduer i Øgholts

Stuehus; men et af disse Vinduer aabnedes, da Henrik gik der forbi, og et ungdommeligt Pigehoved kom til Syne. Mette havde hørt den tidlige Uro i Huset og gad vide Aarsagen. Han standsede og meddelte hende Løbesedlens Indhold.

„Herregud! Saa er det vel nu sikkert, at vi faa Krig," sukkede hun." Aa, hvor jeg er glad ved, at du dog ikke kommer med."

Han tilstod, at han ogsaa havde været glad ved at undgaa den røde Trøje; thi han havde ikke Lyst til at være Soldat i Fredstid; men bange for sit Skind var han ikke, og blev det til Alvor med Krigen, vilde han ikke være stolt af at gaa hjemme, medens hans Jævnlige vovede Liv og Blod i Kampen. Denne Opfattelse havde hun svært ved at faa i sit smukke lille

Hoved, og de stod og talte sammen nogle Minutter. Det hændte sig, at hans Mund en eller to Gange kom i en betænkelig Nærhed af hendes. De havde ikke lagt Mærke til, at Vinduet i Husbondsfolkenes Kammer ikke var bleven lukket, og at de bleve iagttagne af opmærksomme Øjne og lyttende Ører.

Men Samtalen fik Ende, Karlen gik sin Gang, og Mette smækkede sit Vindu i.

Lars Rasmussen var for mange Aar siden bleven Ejer af Øgholtgaarden og havde Tid efter anden faaet en god Del af Kjøbesummen udbetalt. Han og Dorthe var et barnløst Par, brave skikkelige Vanemennesker, der gik støt og stadigt som et Par veltilkjørte Plovheste, naar Ageren var lige og Bunden jævn. Men kom der Vanskeligheder var de raadvilde, skjøndt de tog det forskjelligt, i det Dorthe hang med Hovedet, og Lars blev arrig og bed og sparkede om sig. Deres Liv var ogsaa for det meste henrundet i stille Ro, indtil de vare langt henne i Aarene, men saa blev Lars svag; han led af Lændeve, kunde saa godt som intet bestille, stundum end ikke gaa uden Krykke. Det forbedrede ikke Humoret. Nu skulde han holde en dygtig Tjenestekarl til den lille Gaards Drift, og det var ikke enhver Karl, der kunde finde sig i den syge Husbonds Urimelighed; men det kunde Henrik Iversen, og han var en paalidelig Karl med Dygtighed og Omtanke, saa det var et Held, man fik ham og beholdt ham i flere Aar. At han saa roligt blev gaaende her, var mest Mettes Skyld. Hun var Dorthes Søsterdatter og var som et forældreløst Barn kommen i Huset hos Mosteren. Lars blev hendes Formynder og oppbar hendes Rentepenge; thi fattig var hun ikke. Da Henrik kom der, droges hans og hendes Hjærter til hinanden, saasom hun var en blid og smuk lille Ting, og han var en anselig og brav Karl. Han havde dog en Legemsfejl. I sin tidlige Barndom havde han været saa uheldig at brække sit Ben nede ved Fodledet Skaden var helbredet af en Fusker, saa Foden blev skjæv, og han kom til at halte en lille Smule; men til dagligt Arbejde var han lige dygtig og rask Karl for det. Han var heller ikke fattig, da han var en Gaardmandssøn og havde Arvekrav i sin Fødegaard.

De unges Kjærlighed var en Hemmelighed; thi hendes Plejeforældre havde andre Planer. De vilde ikke, at deres Gaard skulde gaa ud af Slægten, og da Lars havde en ung Brodersøn, var det meget passende, at han blev gift med Dorthes Søsterdatter, og at de tog Arv efter de gamle. Mette vidste, hvad der tilsigtedes; men billigede det ingenlunde.

Dorthe havde faaet en Mistanke om, at Henrik og Mette

vare gode Venner og hun havde talt derom til sin Mand. „Lad mig gribe dem i det," havde Lars sagt, „saa skal jeg," bandede han, „læse for deres Smaasynder." Og nu havde baade han og Dorthe set dem kysses gjennem Pigens Vindu i den tidlige Foraarsmorgen.

Lars sad i sin Læenestol og saa, bister ud, da Henrik kom tilbage. Karlen spurgte, om han ikke skulde gaa over til Folkemødet i Brædstrup. Han kunde da bringe Besked hjem om, hvad der var aftalt.

„Nej," svarede Lars. „Det bryder jeg mig ikke om, og det kommer ikke dig ved. Du kan gaa ind og tærske Havre. Og saa vil jeg vare din Klør ad, at du lader Mette være i Fred."

„Jeg ved ikke af, at jeg volder hende Ufred," sagde Henrik forundret.

„Wh!" vrængede den gamle. „Lad kun, som du ikke forstaar mig! Jeg kjender nu dine Luskerier. Du vilde fiske de Skillinger, hun har, og kanske ogsaa den Smule vi har. Hvad? Er det ikke dine Tanker? Og saa er du ikke andet end en Skjævben, der ikke en Gang duer til at banke en Mundering ud paa."

„Var I ikke min Husbond og dertil en gammel Mand, kunde jeg snart faa Lyst til at vise jer, hvad Krøbling jeg er. — At Mette har Penge, det ved jeg nok; men I ved vel ogsaa, at jeg har 200 Daler staaende hos min Broder."

„Men hun har 500, det skulde jeg tro var mere," sagde Manden.

„Ja det ved jeg nok; jeg vilde ønske, det var omvendt."

„Nu kan du ønske i den ene Haand og spytte i den anden og saa se efter, hvilken Haand du faar mest i. — Mette skal giftes med min Brodersøn, Rasmus i Nedergaarden, det ved hun, og nu ved du det ogsaa."

„Den grønne Dreng!" udbrød Henrik foragtelig.

„Drenge bliver til Karle," svarede den gamle. „Han er 15 Aar, og hun er 19, og hun er vel ikke saa forbandet giftegal, at hun ikke kan bie, til han bliver voxen. Nu ved du min Mening, og retter du dig ikke efter den, saa kan du faa skreven paa dit Skudsmaal og flytte dine skjæve Ben ud af Gaarden naar du vil!"

„Det er ikke første Gang, I har truet mig med Afsked og fortrudt det igjen, og I er vist mer snavs til Pas i Dag, end I plejer." Med disse Ord gik han ind i Tærskeloen, og

det kan gjærne være, hans Plejlslag faldt noget drøjere paa Havrenegene end sædvanligt.

Men det stod skreven i Skjæbnens Bog, at denne Dag skulde bringe Uro og Forvirring i et saadant Maal og Omfang, at en gammel gnaven Mands Fortørnelse over et ungt Pars Kjærlighed var for ingen Ting at regne derimod.

Kromanden i Tørring var ogsaa bleven varslet til at møde i Brædstrup; men han havde bestemt, at han den Dag vilde til Vejle. Han satte sig altsaa paa sin Vogn og kjørte sydpaa, medens hans Bymænd beredte sig til at drage ad den modsatte Kant. Røgende af sin Pibe sad han bred og stor i sin magelige Vogn, medens de velfodrede Heste travede saa smaat fremad i den smukke Foraarsmorgen. Han var næsten naaet til Lerbæk Mølle, da en Rytter kom ham i Møde i fuldt Firspring og tilraabte ham, idet han red forbi: „Vend og kjør tilbage igjen, om du vil vel fare! Fjenderne er tæt bagefter mig!"

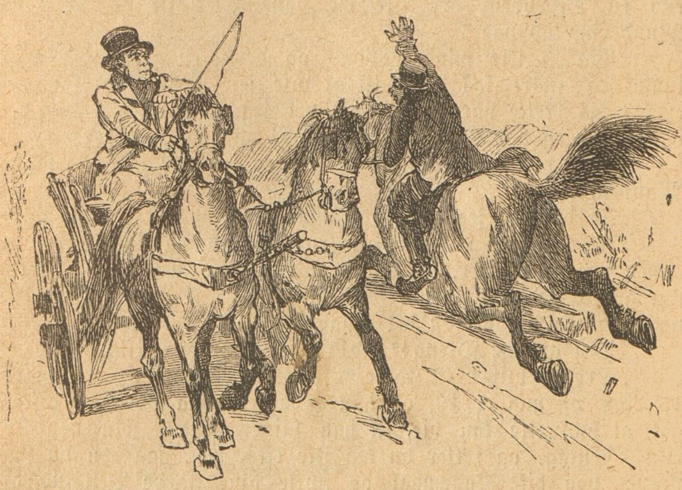

Manden blev forundret og vidste ikke, hvad han skulde tro; men i det samme kom der en Fodgænger i anstrængt Gammelmandstrav og med en Posttaske dinglende ved Siden. „Kjør tilbage!" raabte den løbende. „Lad mig age med! Jeg er Postbud fra Vindelev og skulde været til Vejle; men der er

Fjenderne. De plyndre og brænde, og rykke fremad, saa jeg har dem vist lige i Hælene." Kromanden lod ham stige op og vendte Vognen, medens Postbudet fortalte, at det var de Rendsborg Slaver, som var løsladte og sendte her ind i Landet for at gjøre Ulykker.

Det maa nok have ligget i Luften den Dag, at alle Mennesker var saa forunderlig lettroende. Kromanden trode Postbudet, og denne udbrød strax efter, da de kjørte igjennem Skoven: „Hør, hvad er det?" — Oppe fra Skovbakken lød der Tummel og højrøstede Stemmer, og medens Mændene stirrede der op, styrtede et Menneske ud over Skrænten og trimlede flere Alen ned, og baade Kromanden og Postbudet saa tydelig, at hans Strube var skaaren over, og at han blødte som en slagtet Stud.

Løgn var det da. Han havde bare et højrødt Tørklæde om Halsen. Han og nogle andre Karle vare paa Skovhugst og var kommen til at lege og brydes deroppe.

Men de tvende paa Vognen gav sig ikke Tid til at søge nøjere Oplysning. De blev nu fuldt overbeviste om, at Fjenden rykkede frem deroppe i Skoven og sloge Folk ihjel for Fode. Kromanden mindedes nu, at alle Mændene i Tørring var dragne til Brædstrup, og at den store velhavende By ved Broen over Gudenaa og ved et Sammenstød af Veje, var særlig udsat. Han brugte nu Pisken, saa det havde Skik. Der kom et Vindstød og tog hans Hat, men han gav sig ikke Tid at faa den sanket op og saa den aldrig siden.

Hjemkommen i sin Gaard lod han Hestene staa for Vognen, kastede Frakken og løb op igjennem Byen og udraabte den onde Tidende. Dernæst forordnede han at de to Karle i Byen, der var dygtigst til at ride, skulde tage de to raskeste Heste, de vidste, og fare paa Liv og Død til Brædstrup og hente Mændene hjem. Der skulde to afsted; thi hvis den ene Hest styrtede paa Vejen kunde mulig den anden vinde frem.

Som Følge af de til alle Sognene udsendte Løbesedler var der kommen saa mange af Herredsmændene sammen i Brædstrup som vistnok aldrig før. De flokkedes østenfor Tinghuset paa Landevejen, hvor det sortnede af Mennesker. Øverst oppe var der rejst en Talerstol, som Herredsfogden besteg, da Forsamlingen syntes fuldtallig. Den summende og myldrende Menneskemængde blev stille og Embedsmanden begyndte at tiltale den saalunde:

„Den Mulighed, jeg har omtalt i en tidligere Skrivelse til Sognefogderne, er nu bleven til Virkelighed: Slesvig-holstenerne har sammenrottet sig og tændt Borgerkrigens Lue i vort Fædreland. Det kan forventes, at tunge Tider forestaa, hvorvel vi ville haabe, at ingen Fjende skal nærme sig til vor afsides fredelige Egn . . .“

Her blev Herredsfogden afbrudt af en gjennemtrængende Røst, som raabte: „Fjenden har passeret Vejle. Alle Rendsborg Slaver er slupne løs og marchere nu mod Tørring!“

Havde et Lyn fra den klare Foraarshimmel slaaet ned midt i Forsamlingen, vilde det ikke have foraarsaget større Skræk og Undren end dette uventede Raab. Alles Øjne vendte sig did, hvor det kom fra, og der ude paa Landevejen holdt to Karle paa Heste, der var hvide af Skum, og som Blodet randt af Næseborene efter det voldsomme flere Miles Ridt.

„Hvad er det I siger?“ udbrød Herredsfogden.

Karlene gjentog deres Udsagn, og nævnede Kromanden i Tørring som deres Hjemmelsmand og som den, der havde udsendt dem.

Herredsfogden stod et Øjeblik forbavset og raadvild. De manende og opmuntrende Ord, han havde villet sige, var nu ikke længer paa rette Sted. Han foreslog, at man skulde blive sammen og afvente yderligere Efterretning; men Forslaget vandt ikke Bifald. Mændene fra Tørring og de andre søndre Byer vilde ikke staa og gabe i Brædstrup medens en vild Slavebande afbrændte og plyndrede deres Hjem og slagtede deres Koner og Børn. Beboerne fra de andre Egne havde heller ikke Lyst til at tøve under disse Omstændigheder.

En gammel hvidhaaret Mand, som ikke bode i Kredsen, men var opfødt der og var kjendt og agtet af Befolkningen, steg nu op paa Talerstolen og bad om Ordet. Herredsfogden veg Pladsen for ham.

„Justitsraaden vil tale," hed det blandt Forsamlingen, der allerede var ved at skilles ad, men nu standsede.

„Ja mine Venner," sagde den gamle. „Jeg vilde sige et Par Ord, jeg skal fatte mig kort. Mon den bragte Efterretning ogsaa er fuldt paalidelig?"

„Ja! Den er rigtig nok!" forsikrede de to Budbringere.

„Jeg kunde dog fristes til at tvivle," udbrød Justitsraaden, „og jeg skal sige jer, hvorfor: Ved Juletid 1813 kom her et lignende Budskab. Den Gang havde vi jo ogsaa Krig. Her til Brædstrup kom Efterretning om, at Kosakkerne vare i Hvejsel. Det var de ikke; men i Hvejsel ventede man dem saa sikkert, at man allerede havde hængt Suppegryderne over Ilden for at have nogen varm Mad at formilde de ublide Gjæster med. De kom dog aldrig til at spise Suppen. Der var ikke nogen Grund til Rygtet, og saa tænker jeg, at naar en saadan Historie kan udbrede sig og vinde Tiltro den ene Gang, kan den ogsaa den anden. — Og den Gang var der dog en stor fjendtlig Hær i Fremrykning; men nu — det var jo Slaverne fra Rendsborg, der var Tale om?"

„Ja, 600 Slaver," raabte de to Ryttere.

„Altsaa ikke en Gang Krigsfolk med ordentlige Førere, men en løs Hob. At en saadan skulde faaet Lov til at plyndre en By som Veile, en anselig Stad med et væbnet Borgerskab og en folkerig Omegn, og saa uhindret at kunne drage videre — det kan jeg ikke ret fæste Lid til. Jeg tror, at der ikke er nogen saa overhængende Fare."

Tilhørerne tyggede paa disse Forestillinger og begyndte

at drøfte den indbyrdes, men kun et Øjeblik; thi nu optraadte den paa Egnen velkjendte Pastor L. og imødegik med kraftige Ord Justitsraaden, hvem han ikke var helt fri for at sigte for landsforræderske Hensigter. Han lagde Forsamlingen paa Sinde, at hvad der skulde gjøres maatte ske strax; thi i Morgen var det maaske for sent. Talerens Ord stødte Bunden ud af Potten. Herredsfogden fik endnu lige Tid til at foreslaa, at der skulde vælges Tillidsmænd fra de forskjellige Sogne, som han kunde raadføre sig med, for at der kunde handles i Samklang under kommende Muligheder. Dette Forslag vandt Bifald, men han kunde selv vælge Mændene. Faa Øjeblikke efter var hele den talrige Forsamling som bortblæst.

Det var en bedrøvelig Historie for Kromanden i Brædstrup, han havde ventet sig saadan en god Fortjeneste af det store Folkemøde, havde forsynet sig rigeligt med ædendes og drikkendes Varer og skaffet Opvartere og Kogekone. Nu stod han der med fulde Ankere, med Kaffe i Spandevis og Frikadeller i Læssevis, og der var næppe en Sjæl der gjorde Anfald paa hans Forraad. Det gik ham som Beboerne i Hvejsel, da de kogte Suppe til Kosakkerne og maatte selv spise den.

Medens Mødet holdtes i Brædstrup gik Folkene i Øgholt i deres gode Mag og drømte næppe om anden Ufred end den Familietvist, der om Morgenen var kommen til Udbrud. Ved Middagstid stod Dorthe uden for Kokkendøren og skurede en Gryde, Mette var ved at drage en Spand Vand op af Brønden, og inde i Tærskeloen bankede Henrik paa Skaftehavren. Saa lige med et kom Kristen Smed fra Dalhuset rendende paa Hosesokker, sprang ufortrøden midt igjennem Møddingpølen saa det skidne Vand stænkede højt over hans Hoved. Midt i Gaarden standsede han og raabte: „Gud se i Naade til os. Nu staar vi en Elendighed for, som ingen har oplevet Mage til, Fjenden er i Landet. Vejle By staar i lys Lue fra Sønderbro til Stokbro, Jelling er brændt, Hvejsel er halv afbrændt, og nu staar Tørring for Turen."

Med det samme kom Maren Jespers farende ind i Gaarden ad en anden Kant. Hun havde kastet baade Strømper og Træsko og løb barbenet i den kolde Foraarssøle. Hun skreg af fuld Hals: Nu er Røverne i Kollemorten. Vejrmøllen der staar i klinkende Brand, og saaledes vil de brænde alle Møller af, for at vi ikke skulde faa Brød, de Umennesker."

Dorthe havde tabt sin Gryde af Skræk, og den laa sønderslaaet paa Stenbroen, Mette slap Brøndtovet, saa den fyldte Spand dansede til Bunds i Brønden. Lars og Henrik kom

ud, den ene fra Stuen og den anden fra Laden. Karlen saa op mod den klare Himmel, snusede og sagde: „Naar der brændes saa mange Byer af, saa synes jeg, man maatte kunde lugte og se Røgen."

„Ja, du synes en god Støvle," sagde Lars. „Hvad forstaar du dig paa det. Men er der da ingen, der gjør noget for at frelse os?"

„Jo vist," svarede Smedden. „Jægermesteren red nysad Kollemorten til med alle hans Karle."

„Nej, ikke alle hans Karle," udbrød Maren Jespers. „Kun med de to han stolede bedst paa, og som er dygtigst til

at skyde. Han lovede højt og helligt, at den af dem, der blev ræd og forlod ham, vilde han skyde død paa Stedet, og de maatte ogsaa frit skyde ham, hvis han blev dem utro."

„Der er ogsaa andre her i Nabolavet," sagde Kristen Smed, „som drager syd paa for at møde Fjenden. De vilde havt mig med; men jeg vil blive hjemme og værge for Hus og Hjem og Kone og Børn. Saa har jeg ogsaa et og andet, jeg skal have forvaret, inden Røverne kommer. — Har du ikke noget, Lars? Noget Sølvtøj eller sligt. Jeg har hørt du i disse Dage skulde have ikke saa faa Penge liggende. Jeg ved et sikkert Sted, hvor man kan skjule det."

„Nej Tak, det skal jeg nok selv besørge," sagde Lars.

„Det er slet ikke vist, at dit Gjemmested er saa sikkert som mit," vedblev Kristen. „Du kunde i det Mindste lade mig faa nogle af dine gode Sager. To Gjemmesteder er altid sikrere end et."

„Nej, jeg vil ikke gjøre dig Ulejlighed. Pas du dine egne Ting," svarede Manden kort.

Smedden gik, Maren var allerede faret afsted for at komme andetsteds hen for at drøfte Dagens Nyheder, og nu spurgte Henrik, om det ikke var rigtigst, at han drog med Naboerne ud mod Fjenden.

„Hvad er rigtigst?" klynkede Lars. „Hvem ved, hvad det rigtigste er. Kunde du forsvare Gaard og Gods og os to gamle — men det kan du vel ikke!"

Henrik fik ikke Tid at svare; thi nu kom Naboen, Anders Laursen, med en spidsslebeu Fork paa Skuldrene og en tom Pægleflaske i Haanden.

„Har du noget Brændevin?" spurgte han Lars.

„Jeg har lidt," lød Svaret.

„Vil du saa ikke laane mig en Pægl," sagde Anders. „Det er Snavs at drage ud imod Fjenden og ikke have lidt at styrke sig paa."

Anders Laursen var ikke forfalden eller særlig kjær ad Brændevin; men han var en gammel Soldat. For en Menneskealder siden havde han været blandt de danske Tropper, der sendtes til Frankrig og vidste vel af Erfaring, at „uden Øl og Mad er Helten ingen Ting." Inden han gik hjemme fra, havde han forsynet sig med fjorten Stykker Smørrebrød, som han bar i en Slags Brødpose, og da nu Lars var villig til at fylde hans Flaske, saa var han udrustet, sagde han, for de første Dage.

Lars omtalte, at Kristen Smed vilde blive hjemme og værge for sin egen Rede.

„Kristen Smed er ræd for sin egen Skygge, det er Humlen af det," sagde Anders foragtelig. „Hvad kunde det blive til, hvis enhver stillede sig paa Vagt ved sin egen Dør og ikke brød sig om andre. Nej, man skal netop slutte sig sammen, jo flere jo bedre, og saa gaa Fjenden i Møde. Kan de Tørring Mænd holde Broen, til de faa Forstærkning her Nord fra, og kommer Mændene fra Nørvangs Herred til Hjælp fra Syd, saa kan Røverne komme godt i Klemme, og det kan maaske gaa saa heldigt, at ikke ret mange af dem slipper levende bort. — Men du, Henrik!" henvendte han sig til denne. „Vil du ikke med? Stikker du Halen imellem Benene ligesom Kristen Smed?"

„Nej, han talte om, han vilde med," sagde Lars, „og det er vel rigtig. Gaa du kun i Guds Navn Henrik!"

Han gjorde sig strax færdig, og saa skulde der tages Afsked. Dorthe vilde givet ham mere Mad med, end han gad bære, Mette hviskede til ham, at han skulde endelig være forsigtig; men Lars tog ham i Haanden og sagde: „Glem, hvad der var os imellem i Morges. Viser du dig som en brav Karl og frelser os fra Fjenderne og kommer velbeholden tilbage, — saa — vil jeg ikke sætte mig saa haardt imod det, du ved nok."

Da Henrik var borte, gik Lars ud og ind og havde ingen Ro. Snart sendte han Dorthe og snart Mette op paa Bakken for at spejde eller hen til Naboerne for at spørge. Rygterne bleve jo længer jo galere. Da Konen kom tilbage fra en Nabogaard, sagde hun: „Allevegne graver de deres Penge og Værdisager ned. Vi har jo en svær Mængde Penge liggende i disse Dage."

„Ja," svarede han. „Jeg har modtaget Mettes Formue, og saa har jeg vore egne 300 Daler, for jeg vilde jo nu have Gaardens Pantegjæld udbetalt."

„Men Herregud! Skal de Penge ikke skjules?"

„Det er besørget," svarede han.

„End saa vore to Sølvbægre og Sølvskeerne," spurgte hun.

De er hos Pengene og i god Behold," lød Svaret.

„Har du da gravet det ned, eller hvor er det?„ spurgte hun videre.

„Saadant noget skal man aldrig sige Kvinderne," knurrede han.

Imidlertid gik Anders Laursen og Henrik syd paa med deres Forke paa Nakken. En gammel Mand, som de mødte, bragte den Efterretning, at Fjenden var ved at afbrænde Stougaard og var altsaa tæt ved Herredsgrænsen. De to Krigere fremskyndte deres Gang. „Kommer vi til at slaas, lad os saa holde os nær sammen," sagde Anders Laursen. „Det er godt at have en Sidemand, man kan stole paa." Det sagde Henrik glad ja til,

Da de naaede Hjortsvang og kom forbi Sognefogdens Gaard, hørte de en Larm derinde, som om Fjenden allerede var naaet saa langt. Et forsigtigt Blik ind ad Gaardsledet viste dem, at det ikke var saa, men at det var Sognets Mænd og Karle, der stod opstillede i to Rækker for at øve sig i Krigsvæsen. Mads Østergaard, der før havde været Soldat og Underkorporal, var Anfører for Sognevæbningen og havde i den Anledning taget lange stive Støvler paa og forsynet sig med en vældig Pigkjæp. Han traadte og slog i Stenbroen, saa det dundrede, og kommanderede med vældig Røst: „Højre om" og „Venstre om," og „Skulder." Anders og Henrik traadte frem og meldte sig som frivillige og bleve strax antagne. De vilde stillet sig ind i Rækken hos hinanden; men det tillodes ikke; thi Henrik var næsten en Tomme højere end hans gamle Medfølger, og den strænge Kommandør saa nøje paa, at Mandskabet ordnedes efter Højden, som det sømmer sig i en velordnet Hær. De deltog nu i Øvelserne, hvilket faldt let for Veteranen fra Frankrigstoget, hvorimod den unge Rekrut med den skjæve Fod ikke var saa adræt i Vendingerne, som han kunde været. Det kunde man dog ikke opholde sig efter. Øvelsen endtes, og med skuldrede Forke marscherede Hæren ud igjennem Byen, hvor Kvinderne stod ved Dørene og græd deres Forklæder fulde, medens Drengene fulgte deres Fædre og Brødre et Stykke paa Vej. Nogle af Mandskabet fandt, at der burde synges, naar man drog ud i en saadan Anledning. De istemte: „Til Vaaben, se Fjenderne komme!" Men der var andre, som foretrak at synge: „Vor Gud han er saa fast en Borg," og saa blev der ingen ret Samstemning i Sangen.

Man drog ned mod Tørring, men saa hverken Ild eller Røg eller Fjende. Herregaarden Stougaard, som jo sagdes at være antændt for længe siden, stod hel og holden ovre paa Sletten og var hverken afbrændt eller bortstjaalen. Nede paa Vejen mødtes Hæren af to Ryttere. Det var Jægermesterens Karle. Hvad der fortaltes om, at han vilde skyde dem, eller de skulde skyde ham, var maaske Opspind, men Sandhed var

det, at han var reden ud med to Medfølgere for at indhente sikker Efterretning. Selv var han reden andensteds hen; men Karlene havde han sendt tilbage med den Besked, at Rygtet var falsk.

Dette forbavsede højlig Mændene med Forkene, som begyndte at drøfte denne nye Tidende; men Anføreren var i Krigshumør og holdt ikke af Brøvl i Geledderne. „De skal," saa bandede han, „ikke komme her og bilde os Løgn ind. Det kjende vi bedre. — Marsch." Og saa gik Toget videre igjennem hele Tørring By og ind i Kroens store Gaardsplads, hvor der vrimlede af væbnede Mænd fra alle Sogne, og hvor Herredsfuldmægtigen var tilstede paa Øvrighedens Vegne og som en Slags Overanfører.

Han steg op paa Kromandens Vogn og talte til Mændene. Det lod til, sagde han, at Fjenden ikke var lige for Døren; men nogen Grund maatte der dog være til Rygtet, og var der en Røverflok ude, saa var det i sin Orden at denne Forsamling af modige Mænd holdt sig rede til at modtage den. Han havde sendt ridende Bud ud ad forskjellige Veje, og det var bedst, at man blev sammen, til man fik paalidelig Kundskab. Imidlertid foreslog han, at der stilledes fire Mand paa Vagt ved Broen, og da Forslaget vandt Bifald, opfordrede han frivillige til at melde sig til Vagtholdet.

Der meldte sig strax et stort Tal, og deriblandt baade Anders Laursen og Henrik. Den førstnævnte valgtes strax, da han var en erfaren Mand i slige Sager og i Øvrigt saa paalidelig som nogen. Det tilstedtes ham at antage Henrik, og derefter udpegede Fuldmægtigen to andre.

Men lange Morten Væver, der ogsaa havde meldt sig og ikke var bleven valgt, følte sig højlig fornærmet over denne Tilsidesættelse. Han gjorde gjældende, at han i sin Tid havde beklædt en fremragende Stilling i Kongens Hær, i det han havde været højre Fløjmand i første Kompagni i det og det Regiment, saa han troede at have Krav paa at komme i Betragtning. Det blev ogsaa indrømmet, og Henrik maatte træde tilbage.

Fuldmægtigen underrettede nu Vagten om, hvad den havde at iagttage, Anders Laursen kommanderede: „Marsch!" og de fire Mænd satte sig i Bevægelse.

„Trr! Holdt!" raabte Væveren, og da de andre standsede, skuldrede han sin Fork, vendte sig mod Fuldmægtigen og sagde: „Han glemte at sige os Feldtraabet."

„Der behøves intet Feltraab," lød Svaret.

„Det forstaar jeg ikke,“ sagde Væveren.

„Da er det klart nok,“ mente Fuldmægtigen. „Enhver der kommer nordfra, og som altsaa er kommen her forbi Kroen, lade I uhindret drage sin Vej; men Folk der komme sydfra kunne ikke kjende vort Feltraab, saa der er slet ikke Brug for et saadant.“

Væveren tog sin Fork ved Foden, stødte den haardt mod Jorden og sagde: „Ja, han maa undskylde, Herr Fuldmægtig! Jeg siger det ikke i nogen ond Mening, og heller ikke er jeg bange; men jeg kan Sneven tage mig ikke staa Skildvagt, naar jeg intet Feltraab har at stole paa.“

Væveren blev nu fritaget for at staa paa Post, og Henrik kom i hans Sted.

Den øvrige Mængde slog sig for det første til Ro i Kroen. Der var ikke mange der havde været saa forsynlige som Veteranen fra Frankrigstoget, og et stort Antal var kommen lige fra Brædstrupmødet, hvor de ikke havde faaet Tid til at nyde vaadt eller tørt. Det maatte Tørring Kromands Forraad undgjælde, og i Aftenens Løb blev der omtrent gjort rent Bord, baade hvad Spise= og Drikkevare vedkom. Selvfølgelig gaves Varerne kun til Pris mod Betaling i klingende Mynt, og ingensinde havde en Værthusholder der paa Stedet havt en saadan Søgning og saa god Fortjeneste.

Det skumledes der over bag efter. Der blev sagt, at Tørring Kromand havde været misundelig paa hans Værkfælle i Brædstrup, og at han derfor havde havt det saa hedt med at sende Bud for at faa Folkemødet forlagt til sit eget Hjem. Der er dog næppe Grund til at antage, at han skulde havt saa lumske Hensigter, hvorvel han vel ikke saa skjævt til Fordelen, da den nu en Gang bødes ham.

Ud paa Natten kom Udriderne tilbage og bragte det Budskab, at alt var roligt syd paa, hvorvel det havde været meget uroligt i Dagens Løb paa Grund af de vilde Rygter, der bragtes endog sikker Efterretning om, at Kongens Tropper nu rykkede frem mod Fjenden i selve Sønderjylland. Forsamlingen i Kroen opløstes, og enhver drog til sit

Som i saa mange andre Huse havde Folkene i Øgholt tilbragt Eftermiddagen og Aftenen i stor Ængstelse, Dorthe og Mette sad endnu oppe, da Henrik henimod Morgenstunden kom hjem. Lars var derimod tidlig gaaet i Seng, da han befandt sig meget ilde efter Dagens Uro og Bekymring. Han sov dog ikke, og medens Henrik sad og fik sig noget at spise og tillige fortalte om Dagens Begivenheder, laa den gamle og blev arrig fordi han havde ængstet sig uden Grund. Endelig kunde han ikke styre sig længer, men udbrød: „Saa har I da ogsaa rendt som nogle taabelige Narre!“

„Aa ja, det kan man jo godt sige; men der har saa mange ladet sig narre, at en kan trøste sig ved den fælles Skade,“ sagde Karlen. „Det var jo ogsaa efter eders egen Vilje, at jeg fulgte med Anders Laursen.“

„Saa—aa! Var det det? Men du lovede at værge os for Røverne, og det har du jo slet ikke gjort.“

„Har her da været Røvere, mens jeg var borte?“

„Nej, men det er ikke din Skyld. De kunde baade kogt og stegt os, uden at du skulde hindret det.“

Dertil svarede Henrik ikke, men snart efter begyndte

Lars igjen: „Rasmus i Nedergaarden rendte ikke til Tørring for at stikke Tyskere med en Fork; han var klogere."

I dette Øieblik sloges Døren op, og Kristen Smed og hans Kone og deres to Smaadrenge, alle i den højeste Tilstand af Skræk og i meget ufuldstændig Paaklædning styrtede ind i Stuen: „Nu er de hjemme hos os!" raabte Smedden.

„Hvem?" spurgte Henrik.

„Røverne! Slaverne!" skreg han.

Dorthe og Mette stivnede af Skræk, Lars lettede sig fra Sengen og sendte Henrik et rasende Blik. „Hvad er det saa, din Løgnhals sidder og fortæller!" udbrød han. „Saa har du ingen Steder været, men ligget i Skjul et eller andet Sted."

„Det maa nok hænge anderledes sammen," mente Henrik. „Kom Røverne ind? Hvor mange var der?"

„Ja, det ved jeg ikke, for de var ikke kommen længer end i Køkkenet, hvor de tumlede og rumsterede og skjød med Pistoler. Saa krøb vi ud af Vinduet og rendte herop, for en har jo da kun et Liv at miste."

„Ja om de skjød med Pistoler, kan jeg just ikke sige," tilstod Smeddekonen, „men et syndigt Hus holdt de, og en kunde høre, der var mange."

„Slaverne kan det ikke være," sagde Henrik; „men der er jo ogsaa andre Skarnsfolk. Jeg vil dog snarest tro, at det er nogle Gavtyve, der har faaet en Taar at drikke i Torring, og nu har taget sig for at gjøre lidt Morgenløjer. Jeg kunde have Lyst til at se paa de Fyre. Gaar du med Kristen Smed."

„Ja, du maa gaa med," sagde Lars. „Er det, som Henrik mener, saa er det jo da dig, der er Mand i Huset og kan vise Skjælmerne ud."

Smedden trykkede sig noget, men skammede sig dog ved sin Krysteragtighed og fulgte med. Dorthe sagde: „Nu er det snart lys Dag, og hvis I skjønner, der er Fare, behøve I ikke at gaa helt derned." Saa væbnede de sig, Henrik med sin Fork og Smedden med en Plejl, og saa gik de ned til Dalhuset. Smedden foreslog gjentagne Gange, at de skulde vende om; men Henrik bed ham kort af. De nærmede sig det aabne Vindue, som Familien var kroben ud af; men der var intet at se eller høre. Saa gik de om til Døren, som Smedden aabnede.

„Vil du nu gaa ind, saa vil jeg staa i Baghold og

annamme dem, hvis de løbe fra dig," sagde Kristen Smed til Henrik.

„Hvorfor ryster du, Mand? Der er vist slet ingen Ting," sagde Karlen, idet han gik ind i Forstuen, hvorimod Kristen Smed trak sig tilbage til Hushjørnet for at han ved det første Tegn paa Fare kunde forsvinde.

Henrik lyttede ved Køkkendøren, alt var stille. Han aabnede Døren og hørte nu ligesom en sovendes Aandedræt.

„Er her nogen!" raabte han ind i det halvlyse Køkken.

„Øf! Øf!" fik han til Svar, og i næste Øjeblik for et glubende Dyr ham imellem Benene og havde nær rendt ham omkuld, idet det tog Flugten ud af Huset.

„Dit Høved!" raabte han til Manden. „Det er jo dit eget Svin! Det var snart ikke formeget at stikke Forken i det."

Sagen forholdt sig rigtig. Fra Køkkenet var der Adgang til Svinestien, hvis Dør ikke havde været forsvarligt lukket, ligesom Adgangen gjennem de mellemliggende Rum heller ikke havde været spærret. Det store forsultede Gryntedyr havde da fundet Vej ind i Køkkenet, hvor det søgte efter lidt Føde, og det for ikke læmpeligt afsted med de Potter og Gryder, som der henstod i Uorden efter Dagens Uro og Forvirring. Det var den Larm, som de væltede og ituslagne Sager gjorde, der i Nattens Stilhed var forekommen de rædde Smeddefolk saa forfærdelig.

Smedden hentede nu Konen og Børnene, og blev ved denne Lejlighed skjældt dygtig ud af Lars.

Da Henrik nu var hjemme, og de fremmede vare borte, sagde Dorthe: „Lad os nu allesammen tage os et Par Timers Hvile, og lad os takke Gud, fordi den galeste Dag vi have oplevet, fik en bedre Ende, end det tegnede til."

Da Henrik var kommen op af sin Morgensøvn og vilde gaa ind til sin Davre, saa han sin Husbond staa og rode i Brønden med Brandhagen, ligesom han vilde stange Aal. Han spurgte: „Er Spanden falden i Brønden?"

„Det kan du vel se, den ikke er," lød det gnavne Svar.

„Hvad fisker I da efter? Skal jeg hjælpe jer?" spurgte Henrik videre.

„Nej, du skal ikke. Du kan passe dig selv. Jeg raader vel for baade Brønden og Brandhagen endnu!"

Henrik forlod ham og sad snart efter ved Davrebordet.

Men lidt efter kom Lars ind og saa grænseløs ulykkelig ud. Han holdt en dryppende vaad Lærredspjalt frem for sig. „Nu er det gaaet værre, end om Røverne var komne her," stønnede han.

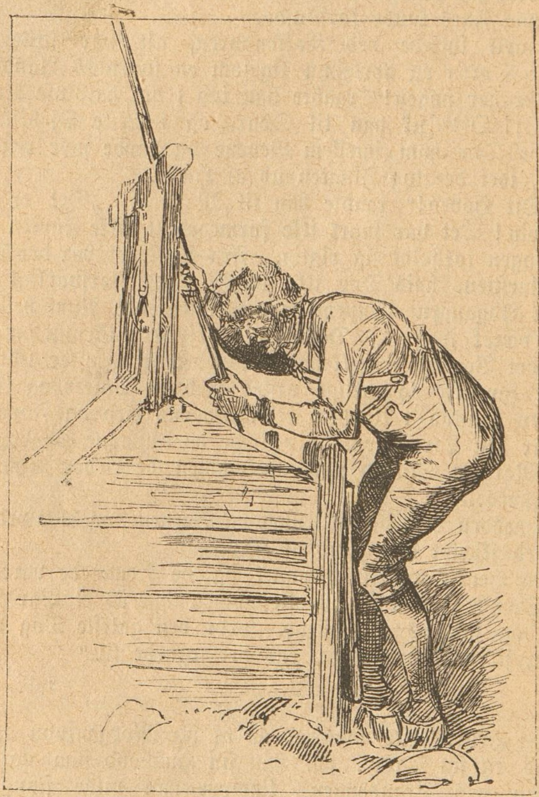

„Ih nej da, hvordan det?" udbrød Konen. „Men hvad er det for Griseri du kommer med? Er det ikke den Pose, jeg syede til dig at gjemme de mange Penge i?"

„Ja, det var en rar Pose, du gav mig," sagde han grædefærdig. „Nu kan du sy dens Revner sammen, at vi kunne bruge den, naar vi skal ud at tigge."

„Forsynd dig ikke!“ advarede Konen. „En skal ikke spotte med sligt. Men hvor er Pengene?“

„Ja, hvor er de? Jeg vilde jo gjemme dem for Røverne, baade Pengene og Sølvbægerne og Skeerne. Posen kunde rumme det altsammen. Jeg stolede jo paa, du havde givet mig en Pose, der var Hold i, og ikke en raadden Pjalt. Nu ligger Pengene i Brønden og Sølvtøjet ligger i Brønden, ... aa gid jeg laa der ogsaa!“

Konen stak i at tudskraale, Manden smed den vaade Posepjalt hen ad Gulvet; men Karlen tog den op og sagde: „Jeg tror, I har selv stukket den i Stykker med Brandhagen.“

„Ja, det kan gjærne være; men lige galt er det. Ja, nu maa du gjærne faa Mette, for nu ligger hendes Arv i Brønden.“

„Ih nu! Jeg tager jer paa Ordet,“ sagde Karlen, „saa kan I da se, at det er ikke for hendes Penges Skyld, jeg holder af hende.“

„Ja saa! Ja, men det er sandt! — Aa din Ræv! du ved, at jeg maa staa til Ansvar for hendes Penge, om jeg saa skal sælge hver Stump jeg ejer.“

„Det tænkte jeg saamæn slet ikke paa,“ sagde Karlen, „men jeg skal ikke nægte, jeg tænkte paa at faa Pengene op.“

„Hvordan Fanden skulde det gaa til? Vil du kanske dukke til Bunds i sex Alen Vand og hente dem.

„Nei, men jeg vilde øse Vandet bort,“ svarede Henrik.

„Ja, med en Grydeske!“ knurrede den gamle. „Brønden kan ikke tømmes, dertil er Vandaaren for stærk.“

Henrik mente, det var nok værd at prøve paa, han talte om at faa et Par Karle til Hjælp; men Lars vilde ikke have fortalt til alle og enhver, hvor dumt han havde baaret sig ad. Skulde han give Slip paa sine egne Planer og lade Mette faa den Brudgom, hun selv havde kaaret sig, saa vilde han skaanes for fremmedes Spot. Han troede fuldt og fast, at Pengene i Brønden var fuldstændigt tabte; men nu blev der underhandlet, og Udslaget blev, at Henrik og Mette maatte faa hinanden. Henrik kunde prøve paa at faa Pengene op, men lykkedes det ikke, saa skulde Lars aldrig blive krævet for Pigens Arv. Denne Aftale stadfæstedes af alle de tilstedeværende med Haand og Mund.

Dorthe raadede nu Lars til at gaa i Seng og hvile sig efter sin Kummer og Anstrængelse; men det gjorde han ikke; dertil var han alt for urolig i Sindet.

Han syntes den Dag at være mere legemssvag end ellers,

men blev dog ved at stylte om med Kjæp og Krykke og gik fra og til Brønden, hvor Karlen havde sat to Spande i Gang i Steden for en, og skyllede Vand op, saa Gaardspladsen snart var hel oversvømmet, og Sveden haglede ned af ham. Mette tilbød sin Hjælp, men den modtog han først, da Brønden var tom for Vand, og han gik ned i Mudderet. Dette med det iblandede Sølv øste han med en Kasteskovl i Spanden, som Mette saa drog op og tømte i fremsatte Kar og Baljer. Brønden var i sig selv ikke meget dyb; men den bundede i et stærkt vandførende Jordlag. Vandet strømmede ind fra alle Kanter og gjorde det snart umuligt for ham at blive dernede, saa han maatte klavre op ved Tovene. Næsten hele den lange Foraarsdag havde han arbejdet uden at give sig Tid til at nyde vaadt eller tørt. Det viste sig nu, at han havde bjærget omtrent Halvdelen af Pengene og største Delen af det øvrige Sølvtøj.

„I Morgen tager vi fat igjen," sagde han. „Vi faar nok Resten."

„Mener du saa," spurgte Lars, der var halv glad og halv gnaven, „at I skal have det altsammen?"

„Jeg mener," svarede Karlen, „at jeg redder Mettes Arv for hende eller for os, og vil selvfølgelig gjøre mig Flid for at redde alt, der er dernede, men først skal I have hvad eders er."

„Ja, det var der da Mening i! Saadan kan jeg lide det," sagde den gamle.

Ved fortsat anstrengt Arbejde og ved gjentagne Gange at tømme Brønden blev alle Værdisagerne reddede, saa nær som en fire eller fem Daler, der ikke var til at finde. Lars optalte nu Mettes Arv og derpaa tog han et af Sølvbægrene og skjød hen til Bunken og sagde: „Tag saa det med!"

„Ja, men vil I ikke bruge mine Penge for det første. Vi har ingen Brug for dem nu," sagde Mette. „Jeg bliver hos min Moster, nu Tiderne tegner til at blive farlige, og I vil vel ogsaa helst beholde Henrik for det første."

De gamle var komne i Tanker om, at Mette, som de sagde, var „giftegal", og at det var derfor hun ikke vilde vide af Drengen i Nedergaarden; men de unge var enige om, at de vilde opsætte deres Giftermaal indtil videre. Dette skyldtes for en Del Henriks Tilstedeværelse i Tørring Kro; thi der var faldet stærke og vægtige Ord, som han havde lagt sig paa Sinde.

Historien med de løsladte Slaver var ganske vist usand,

men kan dog ikke siges at være greben helt ud af Luften. Oprørerne optraadte meget hensynsløst, og der havde i Virkeligheden været Tale om at løslade Tugthusfangerne i Glückstadt. Dette skete vel ikke, men i Hamborg og andet Steds hvervedes i Massevis af det store Tysklands fortabte Sønner, som gjærne strømmede til og søgte Eventyr. Samtidigt lød Ordet offentligt fra Oprørerne haanende mod det danske Folk, æggende til at sætte al Folkeret til Side, saa der var Grund til at frygte det værste.

De i Hamborg forenede Skarer var noget usselt Pak, der svirede Haandpengene og de betroede Vaaben op og tildels ikke var til at styre, saa de maatte gives Løbepas; de gav dog ikke tabt for det. De fulgte i skarevis med Oprørshæren som drog Nord paa, betragtede Sønderjylland som et fjendtligt Land, plyndrede om Tirsdagen i Flensborgegnen og naaede til Aabenraa om Onsdagen, men forsvandt saa ved Budskabet om danske Troppers Nærmelse. Dog, Rygtet om deres Færd gik videre, forvansket og overdrevet, og for med utrolig Hurtighed hele Jylland om og skræmmede Folkene op til Værn for Liv og Gods. Det utrolige laa ikke i, at en saadan Røverbande var ude, men i, at slige lovløse Folk kunde troes at holde sig sammen og drage ustandselig frem uden at blive knust af den Landstorm, der allevegne dannede sig.

„Den gale Onsdag var dog en god Onsdag,“ sagde Mette siden til Henrik.

Det kunde vistnok siges i mere end en Betydning. Jyderne ere noget langsomme til at vaagne op af Dvale, en Egenhed, der jo fuldelig opvejes af andre Ejendommeligheder; men i 1848 kom de brat med, og det skyldtes vist for en Del hin stærkt bevægede Dag, der rystede hele Jylland op af Søvne og blev ligesom et Forspil til det Sammenhold og den Aandsvækkelse, der da greb baade høje og lave og gjorde hin Tid saa uforglemmelig, at hver som har oplevet disse Dage, maa sande Digterens Ord:

„Lyksalig den, som med sit Folk
en saadan Tid har levet!“

Henrik var bleven greben af Følelsen for det fælles Vel. Han var en Krøbling for saa vidt, at han ikke duede til Krigskarl, men han var lemmestærk og arbejdsdygtig, og han havde foresat sig at tjene sit Fædreland i stille Beskedenhed hjemme, saa at han ikke blot som sædvanlig tog sig af sin

Husbonds Sager; men saa at han i hver fri Time — og dem kunde han skaffe sig mange af uden at forsømme noget — gik paa frivilligt ulønnet Arbejde, hvor Mænd og Sønner var borte i Krigen. Ved Tørveskæring, ved Høslet og Kornhøst var han en dygtig Støtte for mange Huse i Nabolaget, hvor det tiltrængtes. Saaledes søgte han at aftjene sin Værnepligt al den Tid Krigen varede. Derved vandt han vel ingen Krigerære, men han gjorde sit Hjærtes Trang Fyldest paa den Maade han kunde, i Bevidstheden om, at Fædrelandet skal værges med Sværd, men bygges ved Fredens Sysler.

Først da Krigen var endt hengav han sig til at virke for sin egen og sin Venindes Fremtid, og inden ret længe flyttede de til et Hjem, som de havde skaffet sig længer vesterpaa.

Rasmus i Nedergaarden blev Henriks Efterfølger i Øgholt. Det var Meningen, at han skulde have hele Arven, for Mette havde jo været selvraadig med sit Giftermaal. Men Rasmus var selvraadig paa anden Maade. Han optraadte strax som Ejer af Gaard og Gods, og saa var der ogsaa Folk, som benyttede hans pralende Uerfarenhed og forledte ham til at gjøre dumme Handeler. Farbroderens Vrede lo han ad, og i Løbet af tre Aar fik han Øgholts gode Kvægbesætning bragt ned til et Lavmaal, som aldrig havde været kjendt i de gamles Tid, og med Avlsbruget gik det lige saa slemt tilbage. Da tog Lars Sagen overtvært og jog Knægten ud af Gaarden.

Henrik og Mette var bleven haardt savnet i det forløbne Treaar. Nu fik man dem kaldt tilbage. Mette blev som forhen de gamles kjærlige og omhyggelige Plejedatter, medens Henrik var dygtig og sindig. Han tog sig det ikke nær, at Lars skjældte ham ud engang imellem, men var Mand for at oprette, hvad Rasmus havde ødelagt. Lars og Dorthe nød en saa tilfreds Alderdom, som deres Helbredstilstand tillod; men baade for dem og de unge vedblev den gale Onsdag at staa som en særegen forunderlig Mærkedag.

En gammeldags Præstefamilie.

Fortælling af Anton Nielsen.

Med Tegninger af Carl Thomsen.

Lad os begynde med Hovedet og ikke med Halen; selv om Halen er det vigtigste maa jo dog Hovedet være det første til en rigtig reglementeret Begyndelse. Og Hovedet i Familien var unægtelig Pastor Lind, (Halen skal nok komme til Tid og Sted) en gammel Adjunkt, som for sin Sundheds Skyld havde søgt og faaet Kaldet i Grindeby. Og naar vi nu ser hans Velærværdighed i sin hele Længde, den var 72 Tommer, i sin hele Tyndhed, i sin hele Stramhed og Stivhed og i sin knoklede Tørhed, saa maatte man indrømme, at Hovedet ovenover et snehvidt Halstørklæde, sad paa sit rette Sted, højt over alle andre Hoveder i Gaarden, i Byen og i Sognet. I 25 Aar havde han hersket med uindskrænket Magt over

de latinske Drenge. Paa Grund af hans Forkærlighed for Nottingslag, havde de givet ham Kælenavnet „Korporalen“, og skønt han troede sig æret og frygtet mer end nogen anden

af Lærerne var der dog ingen Lærer som Drengene spillede saamange Puds og gjorde saameget Nar ad som ad Hr. Lind. Han havde en Kone — det var nu mærkeligt nok — men enhver kan da begribe, at Hr. Lind kunde ikke have andre Børn, end en græsk Syntax og en hebraisk Analyse. Disse hans Hjærnefostre var hans retfærdige Stolthed, og det var hans største Sorg, da han forlod Latinskolen, at nu skulde hans Bøger ikke opleve flere Oplag, da de vel næppe vilde blive paaskønnede af Eftermanden. Han havde en Kone, en fuldstændig Modsætning til ham i alle mulige Retninger. Jeg kommer rigtignok nu i stærk Tvivl om man kan kalde det en Modsætning, det som aldrig sætter sig imod. Han var en Tyran, og hun hans villige Slavinde. Han, lang og ranglet; hun, kort og trindfed. Han, med et uforanderligt Sten-Ansigt, hun, med et velvilligt Smil om Munden. Naar Bønderne saa Præsteparret følges ad, sagde de: „Madammen æder Sulet fra Præsten," men Bønderne er nu altid saa grove i deres Mund. Forresten var det ikke ilde ment, for de holdt mest af Madammen, ligesom alle Folk.

Saa havde de en Plejedatter Filippine, som var lidt over 16 Aar; et saakaldet Kolerabarn. Hun var det yndigste lille Væsen i mange Kirkesogne. Det var meget urimeligt, at de kaldte hende „Pine" for hun voldte vistnok aldrig nogen Menneske Pine, uden det netop skulde være Elskovspine. Naar Præsten havde dekreteret, at hendes Navn skulde forkortes til Pine, saa gjorde han det sikkert nok af Hensyn til de korte Dage om Vinteren — for han gjorde aldrig noget, uden at han havde sine gode Grunde dertil.

Puh! Ja, det bliver for vidtløftigt at gennemgaa hele Gaardens Befolkning, efter den Maalestok som vi har anlagt, vi har taget Hovedet og Forlemmerne, nu springer vi lige til Halen. Og det var visselig Ole, Tjenestedrengen, det mindst ansete Lem af det hele Korpus.

En rask Knægt paa 17 Aar, med et saare bevægeligt Ansigt. Han var from som en Due, og ydmyg som en Hund, naar han talte med sit høje Herskab, men ude af deres Øjesyn, var han den mest forvovne Spillopmager, man kunde tænke sig. Dertil var han saa forslagen og snu, saa at han næsten altid kunde redde sig ud af paakommende Forlegenheder.

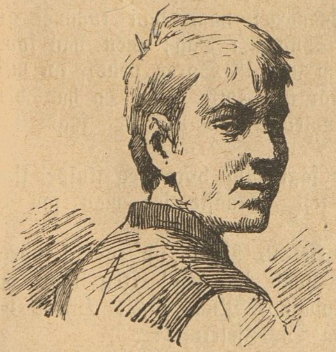

„Søren!" lød Præstens skarpe Røst henne fra Hovedtrappen. „Ja Husbond!" raabte Avlskarlen fra Møddingen, som indtog en anselig Plads i Præstegaarden. Han sprang hen til Trappen med Huen i Haanden.

„Om 10 Minutter holder han for Døren med Stadsvognen" lød Befalingen.

Søren, der tillige var Kusk stampede hen til Møddingen igjen; de kørte Gødning ud den Dag.

Han rev sig i Hovedet og saa raadvild paa de andre Folk.

„Ja, hvor skal jeg blive færdig paa den Tid? Seletøjet er beskidt, og Vognen er beskidt, og — "

„Og du er selv beskidt," føjede Ole til. Ja, det passer jo godt nok altsammen."

Alle Folkene lo, og Søren med, men han kom strax igjen med Haanden op under Huen, og sagde:

„Ja, men hvor skal jeg blive færdig paa den Tid?

„Nej, hvis du bliver staaende her, saa bliver du aldrig ærdig og nu er de 5 Minutter gaaet. Men lad os hellere spænde for strax, saa kan du endnu være der til Tiden."

„Du er jo tosset, Dreng! Jeg kan jo ikke en Gang faa vasket mig paa den Tid."

„Hvem siger du skal vaskes! Nu spænder vi for, og saa op paa Bukken med dig. Naar han saa ser dig i det Optog, kan han maaske lære at være lidt mere rimelig en anden Gang.

Naa, de fik spændt for. Søren holdt for Døren nøjagtig til den fastsatte Tid. Præsten og Madammen steg ind i den nedslaaede Wienervogn. Plejedatteren fulgte dem til Vogns,

og Ole lukkede Vogndøren. Disse to vexlede et betydningsfuldt Blik, men Præsten mærkede intet.

Søren, der ikke gjærne spurgte Præsten om noget, før han skulde nødes til det, kjørte ud ad Porten, og den lige Vej, der gik til Annexsognet. Da de havde naaet denne Kirkeby vaagner Præsten op af sine klassiske Drømme, og raaber til Karlen:

„Men hvor Pokker har han kjørt os hen! Tror han vi skal til Kirke. Han ved da saameget naar han kommer fra Møddingen, at det er ikke Søndag i Dag; men han sover baade Nat og Dag. Vend om strax!" Søren vendte nu midt i Byen, til stor Forundring for alle Folk. Men da han blev noget opirret over at han saaledes blev begloet, sagde han lidt skarpt:

„Dersom Husbond havde sagt mig hvor jeg skulde kjøre hen, saa havde jeg ikke kjørt fejl. Maaske jeg maa faa det vide nu."

„Dersom Søren havde lukket sin Mund op for at spørge, saa havde han — — Men hvad ser jeg! Jeg tror min Sandten han er i hele sin Møddinge-Mundering! Synes han det passer til Stadsvognen og Stadsseletøjet!"

„Jo det passer godt nok, for det er beskidt ogsaa."

„Og hans Kæve er beskidt, det passer ogsaa — Men hvor i Alverden kan det falde ham ind, at møde med al det Skidt."

„Jo, det gik helt naturligt til, Husbond, da jeg stod i Møg op over mig og ikke kunde faa Tid til at vaske, hverken mig selv eller noget andet."

„Men Kone, hvad tænker du! Kan vi være bekjendt at kjøre til Ludvigslyst til Geburtsdag i saadan et Optog.

„Nej, lille Mand, det kan vi vist ikke. Vi maa heller opgive det."

„Opgive det! Nej, det kan jeg paa ingen Maade. Det er jo et af de faa Huse, hvor man endnu faar Kalkunsteg — Se hvor de staar og glor, de forbistrede Kællinger og Unger! Naa, kjør hjem i en Fart, han Møddingeskraber!"

Søren smurte paa Hestene, og snart rumlede de ind i Præstegaarden. Der var ikke et Menneske at se paa Gaardspladsen; i Møddingestedet stod en Vogn, som var halvt læsset.

Nede i Præstens Have, i Lindelysthuset, der var dækket et fint Kaffebord. Der stod Stuepigen som Værtinde, og alle de andre Folk som Gæster. Plejedatteren var ogsaa med, men synes ikke at være rigtig hyggelig tilmode. Ole, Spillopmageren var derimod i Perlehumør. Han var vasket og vandkæmmet og i Søndagstøjet: Han siger:

„Jeg gad staa i en Krog og høre den gamles Præken naar han opdager hvor beskidt Søren er.“

„Men det kommer nok til at gaa ud over dig, naar Søren fortæller at du har raadet ham til det“ siger Værtinden.

„Aa, det kan Søren ikke være bekjendt at sige — Men hør, der kommer en Vogn — Det er s'gu vor gamle Karosse. Nu sidder vi ellers net i det!“

Alle sprang op, helt raadvilde og saa paa Ole, som om de ventede Ordre fra ham. De ventede heller ikke forgæves.

„Spring du op og tag imod Vognen, Husmand, og sig vi var inde at faa Mellemmad! Jeg skal et Ærinde hen til Hjulmanden og er ved at lave mig til. Herned i Buskene med Kaffetøjet!“

Efter at have udstædt sine Befalinger, gik Ole udenom Gaarden krøb ind ad Vinduet i sit Kammer, og kom derfra rolig ud i Gaarden, hvor Præsten holdt, og hørte paa Husmandens Forklaring. Da Præsten ser ham raaber han:

„Naa Ole, han kommer som om han var kaldet. Strax op paa Bukken med ham og kjør os til Ludvigslyst. Men han skal være der inden Klokken 5. — Og gaa han hen i sin Mødding igjen, Søren; der passer han bedst!“

Ole saa paa sit Uhr, og derpaa smurte han paa Hestene. Det var første Gang paa Bukken. Bare de dog fik det se, alle Folk i Byen!

Kaffeselskabet i Haven kom snart i Orden igjen. Den degraderede Kusk traadte istedetfor Ole; om han kunde erstatte ham var et andet Spørgsmaal. Filippine syntes vist det var et daarligt Bytte, for hun rejste sig strax efter og foregav at hun havde travlt.

Samme unge Pige var ellers i en underlig bagvendt Stilling der i Huset. Hun maatte ikke være Jomfru eller Frøken, og heller ikke Tjenestepige. Hun maatte ikke være tilbords naar der kom fremmede, og hun maatte heller ikke spise i Borgestuen. Hun maatte ikke sige Fader og Moder til sine Plejeforældre, og hun maatte heller ikke sige Husbond og Madmoder. Hun havde saadan en uendelig Mængde „skal og skal ikke“ at rette sig efter, saa det var et helt Under, at hun ikke blev trykket flad af al den tunge Lov.

Det, som var hende allerhaardest forbudt, var hende naturligvis det allerkjæreste, og tillige det som opholdt hendes Liv, nemlig at omgaas med Tjenestefolkene. Da hun var Barn, havde hun uden Betænkelighed søgt deres Selskab, naar hun kunde snige sig dertil; nu hun var bleven større havde

6*

hun Samvittighedsnag over det, men hvor skulde hun hen! Og siden de havde faaet Ole, var der saa morsomt allevegne hvor han var. Hvis Ole var bleven siddende i Kaffeselskabet saa havde hun vist ikke haft saa travlt med at komme op af Haven. Nu sad hun i Dagligstuen ved sit Sytøj, men hun saa i Tanken Oles muntre Ansigt, og kunde ligesom høre hvad for et Grin han holdt med de andre Kuske i Borgestuen paa Ludvigslyst.

Efter denne Kjøretur havde Ole sat sig saa fast i Præstens Gunst, saa at Drengen blev for ham et helt Orakel. Alt hvad Ole sagde kunde der ikke tvivles om; hvad han gjorde var godt gjort. Han blev formelig udnævnt til Kusk, og Søren maatte, med et blødende Hjærte, udlevere til Ole baade Liberiet og Kasketten med Sølvsnor. Men det mærkeligste var, at hverken Søren eller nogle af de andre Folk blev misundelige paa Ole; saa snildt forstod han at omgaas dem.

En Dag bliver Ole kaldt ind i Studerekamret.

„Kan han se hvad det er?“ spørger Præsten og peger paa en Stabel Linned.

„Ja, det er vel Skjorter.“

„Ja vist, Natskjorter. Min Kone har lavet dem til mig og jeg har ligget med en i Nat, men det var ligesom jeg var helt fuld af Utøj. Hvoraf kommer det, tror han?“

„Det maa vist komme af at Husbonds Skind er for fint og Skjorterne er for grove. Det Linned passer heller ikke til saadanne Folk, men kun til mig og mine lige.“

„Han er ikke saa tosset! Vil han nu tage Skjorterne og slide dem til, saa sparer han sine egne saalænge.“

„Ja gjærne, Husbond, de skal nok blive bløde inden jeg flyr dem fra mig igjen.“

Ole tog Skjorterne og gik, men var næsten arrig, thi han havde ventet at Præsten vilde forære ham dem. Men „Husbond“ var ikke rundhaandet af sig. Det var ellers smukke fine Hørlærreds Skjorter, som passede Ole som de kunde være syet til ham, kun lovlig lange. Ole gik nu fire Uger med hver Skjorte og efterhaands som de blev vasket fik han dem igjen og gav dem en lignende Omgang. Følgen deraf blev at Præsten takkede ham mange Gange og gav ham derpaa et Par ny Blanklæders Støvler som han skulde træde ud. Ole gik trofast og pløjede hver Dag med de ny Støvler paa, indtil Overlæderet begyndte at briste. Derpaa gav han dem tilbage til Præsten og fik atter stor Tak for sin Ulejlighed.

Naar Ole kjørte til Sogns for Præsten da gik han altid

i Kirke, naar han havde faaet sat Hestene ind og han sørgede ogsaa for at sidde i en Stol hvor Præsten kunde se ham. Derved befæstede han sig yderligere i Præstens Naade, men en Gang de kjørte hjem var han dog nær kommen galt afsted. Præsten sagde:

„Fik han noget Gavn af Prækenen i Dag, Ole?"

Det gav et Sæt i Ole, for han saa' strax Faren, men han fattede sig og sagde:

„Ja, det var saamænd en udmærket Præken, naar bare man kunde leve efter den."

„Lad mig da høre hvad han fik ud af den?"

„Ja, det er nu ikke saa nemt for en simpel Karl at udtyde det, men jeg har det saadan indvendig."

„Han maa dog kunne sige, hvad han har indvendig."

„Det var saadan om, at vi skulde være gode Mennesker."

„Ja, det er saamænd rigtig nok. Men kan han ikke huske hvad for en Last jeg advarede imod?"

„Det var — det var Gjærrighed," gjættede Ole med et rigtigt Instinkt, for han vidste jo, at det var en af Præstens Hovedfejl.

„Rigtig nok!" udbrød Præsten. Der er min Sandten ikke ret mange unge, der hører saa godt efter."

Da Ole skulde kjøre til Sogns næste Gang havde han faaet udtænkt en Plan hvorved han haabede, at Præsten skulde tabe Lysten til at katekisere ham. Præsten kjørte baade Sommer og Vinter til Kirke i en gammel Kalesche, der hang paa Fadingen i Kroge, ligesom en anden Agestol. Med det samme Ole spænder for, for at kjøre hjem løsner han de forreste Kroge. Da Præsten var blevet læsset smører Ole Hestene en ordentlig Skrup ind i Lyskerne. De tager et voldsomt Rykketag og Kaleschen vipper bag over saa at Præsten stikker de lange Ben lige i Luften. Han raabte og skreg, men det var umuligt for Ole at høre det, før de var kommet igjennem Byen og ud paa den bløde Vej. Han standser pludselig.

„Men Gud Fader bevares! Hvordan er det Husbond er kommet afsted! Det kan jeg dog aldrig forstaa," udbryder Ole, med den højeste Forfærdelse i sit Ansigt.

„Ja, skynd dig nu og hjælp mig, Fæhovede!"

Præsten kom paa ret Kjøl igjen, men arrig var han:

„Hvorfor kjører han saa desperat ned ad Kirkebakken?"

„Det var mig ikke muligt at holde dem; de blev bange for Sognefogdens den store Hund, som sprang over Vejen.

Det var dog ogsaa en rædsom Fart de kunde tage, de gamle Kaniner!"

„Jeg kjører ikke med Kaniner. Ved han det!"

„Ja, Husbond maa undskylde at jeg bruger ikke de rigtige Ord, for jeg blev saa forstyrret i Hovedet af at se Husbond ligge i den Stilling. Men jeg skal nok se godt efter Hunden, nu jeg ved det."

Præsten tænkte slet ikke paa at spørge Ole ud om Prækenen hverken den Dag eller de følgende Søndage, for han sad altid og var bange for Sognefogdens store Hund.

Præstens Have stødte lige op til Kirkegaarden. Tæt ved Muren var en Løvhytte af Liguster, den var tæt og god til Kjærestefolk. Hver Gang der var sidst Tjeneste inde i Kirken, blev der holdt en anden Slags Tjeneste her i Løvhytten. Det var Kjærlighedsguden, som blev dyrket her, men endnu helt uskyldigt og uvidende af hans Dyrkere. Præstemadammen, hvor god hun end var, saa taalte hun dog ikke, at nogen kom til Gryden Søndag Middag og derfor havde Filippine fri. Ole, som gik saa flittig i Annexkirken havde jo ogsaa fri og derfor var det da ikke saa underligt, at disse to Børn mødtes paa dette Fristed og i denne sikre Time. Her kunde de saa dejligt høre naar Tjenesten var forbi og smutte hver til sin Plads i Tide.

„Det er dog rædsomt saa jeg har længtes efter dig, min lille Filip! Kom nu her!" sagde Ole idet han bredte sin Arm ud paa Ryggen af Bænken. Hun satte sig ganske frimodigt i hans Arm, saa vist paa ham og sagde:

„Hvor du dog ser fin ud i Dag, Ole!"

„Det er fordi jeg er „balberet" ser du."

„Jeg synes ikke der var noget at rage efter i dit Ansigt," sagde hun leende.

„Saa-aa! Jeg forsikrer dig for, at dersom jeg ikke balberer mig hver fjortende Dag, saa ser jeg ud som en ren Røver."

„Ja du er jo ogsaa en Røver, saadan som du narrer Præsten."

„Det skulde du ogsaa gjøre, det skulde I gjøre allesammen, for han kan ikke lide andre end dem, der narrer ham. Saadan er nu han indrettet; det er hans Natur, ser du."

„Nej, jeg kan ikke, for jeg synes det er stor Synd, da han har gjort mig saameget godt."

„Synd! naar han nu helst vil have det saadan — — Hør hvor han brøler inde i Kirken; nu faar de et ordentlig

Rub, de 3 – 4 Stykker som er derinde. Ja, du ved nok at der var ingen først Tjeneste i Dag. Jeg var naturligvis i Kirke, men den gamle han syntes dog, at det var for lille en Menighed, skjøndt han er ikke saa godt vant."

„Ja, det var vist ogsaa at spilde Tiden at præke for dig."

„Saa det tror du, din lille Pine; for nu skal du hedde Pine i Dag naar du piner og driller mig. Nej, du kan tro jeg kan nok høre efter, naar jeg hører en ordentlig Præken. For Exempel: Biskoppens Præken, da han var her, den var jo ganske god."

„Hvad sagde Præsten, i Dag, da der ingen kom til Kirke."

„Han saa helt fornøjet ud. Men da vi saa er kommet ud af Kirken, og har faaet lukket Døren, saa kommer der en gammel Kone kilende ind ad Kirkelaagen. Saa siger Præsten: Vilde hun været i Kirke, Mo'er? Ja, jeg har saamænd skyndt mig saa forskrækkelig hele den lange Vej, og saa er jeg endda kommet for silde. Saa sagde Præsten: Ja, dersom det er hende saameget om at gjøre, saa kan jeg min Sandten gjærne gaa derind igjen, og ramse noget op for hende. Men hun synes da det var en Skam, og saa listede hun af igjen."

„Ja, han er rigtignok en daarlig Præst; det kan ikke nægtes."

„Igaar kom han ud til os i Marken, og saa slider vi jo, som om det var paa Akkord, saalænge han ser det. Saa faar han i Sinde at spørge Søren, om vi kunde blive færdig med den Mark i denne Uge. Nej, det er umuligt, svarer Søren, for det er jo Lørdag i Dag. Er det Lørdag, er det Lørdag, saa skal jeg jo op i den fordømte Pinekasse i Morgen igjen."

„Var det Kirken han mente?"

"Ja vist var det. Hør nu hvor han raaber igjen! Han staar og piner sig selv og de Stakler som sidder derinde, saa Navnet passer godt nok. Men hvad vilde han saa herude! Hvorfor blev han saa ikke ude i Kjøbstaden og piskede Latin ind i Enden paa Drengene. Nej, det maatte nok være at pine sig selv for at tjene et Par Skilling mere."

„Ja men det var nok for Sundhedens Skyld at han rejste paa Landet.„

„Det er lige saa tosset, for det sundeste Liv, det er det som man har Lyst til. Jeg gjør Nar ad Præsten, det har jeg Lyst til, det er sundt for mig — ogsaa for ham, da han bliver glad over det. Jeg og du, vi kommer herud og holder lidt Grin; det har vi Lyst til og det er ogsaa sundt for os."

„Men hør Ole – er vi da Kjærestefolk?"

„Kjærestefolk! Hvad mener du med det?" spurgte Ole, som pludselig blev alvorlig.

„Jeg mener saadan rigtig Kjærestefolk, saadan som Kokkepigen og Søren."

„Det ved jeg s'gu ikke — — Nej, det tror jeg ikke, for de vil jo saadan rigtig have hverandre og giftes."

„Vil vi da ikke det?" spurgte hun spændt.

„Ja ser du, Filippine, det kan godt være, men vi er jo ikke andet end et Par Børn. Ser jeg en Gang en Pige, som er kønnere og bedre end du, saa tager jeg hende, og ser du en Karl som du synes bedre om end mig, saa tager du ham. Ikke sandt?"

Ja jeg ved ikke. — — Nej — Jo, det er vel saadan. — — Men dersom vi nu, om nogle Aar — dersom vi nu aldrig træffer nogen som vi holder mere af — —."

„Saa gifter vi os „min Sandten" som den gamle siger. Saa skal du være min daglige Pine som det sømmer sig for en ret Ægtehustru at være for en ret Ægtemand."

„Aa, du er ogsaa et rigtig Vrøvl, Ole! Det er da ikke din Mening?"

„Kan du ikke forstaa det er Plasér. Nej, vi vil netop holde et morderligt Sjov med hverandre saa lang som Dagen er."

„Men naar vi nu er enige om det, er vi saa ikke forlovede? det er vel ikke anderledes?"

„Nej, det er vel saadan. — Men saa skal vi vist til at kysse hverandre lidt, for det gjør Søren og Kokkepigen. Sid stille, saa vil jeg prøve paa det — Nej, du skal sidde stille. Saa! det slap vi vist ikke saa daarlig fra; det gav da et godt Kladsk. Skal vi ikke prøve engang til?"

„Nej, lad være, de synger ikke mere inde i Kirken, nu maa jeg løbe."

„Holdt, kommer du igjen i Aften?"

„Nej, det kan jeg ikke. Jo, hvis der kommer fremmede."

Se saa var begge Tjenester forbi, baade i Kirken og udenfor. Det kan saamænd være, at den udenfor var mere uskyldig end den indenfor. Præsten, som jo var en stor Beundrer af den klassiske Oldtid, prækede hver Søndag, for et lille og utaknemligt Publikum, over Grækenland. Ethvert Evangelium førte ham derhen, mens det førte hans Tilhørere ind i Drømmenes Rige. Men Gaardmændene i Byen og deres Koner kom der dog gjærne hveranden Søndag og lod sig pine, for Anstandens Skyld, men det var højst sjeldent at de unge lod sig bevæge til at komme der, for Præsten havde fuldendt

deres klassiske Dannelse da de gik til Konfirmation; den Gang havde de faaet mer end nok af Grækenland.

Der kom virkelig fremmede i Præstegaarden den Dag, og om Aftenen da Filippine var fri, gik hun ud i Løvhytten og ventede. Men Ole gik henne paa Gaarden og spillede Kegler.

Vinteren gik trist og langsomt i Grindeby Præstegaard, især for „de sæle". Præsten tilbragte den meste Tid i sit Studerekammer, hvor han skiftevis studerede græske Digtere og lagde Kabale.*) Denne sidste Sport optog ham i den Grad, at han ikke gav Avdiens til nogen, naar han havde faaet udbredt et Spil Kort paa Bordet. Gaardens Folk vidste hvad Klokkeslet Kabalen gik for sig, og ingen vovede at afbryde den. Men en ny Kokkepige, som de havde faaet til November vidste ikke af dette at sige; hun gik derfor, uden videre, op paa Studerekamret og meldte, at der var en Mand nede i Borgestuen, som vilde tale med Præsten.

„Ved hun ikke at jeg vil være i Fred! Kan hun ikke se at jeg har noget at bestille. Gaa sin Vej strax og sig, at jeg kan ikke komme før jeg bliver færdig;" det var den Besked som Tjenestepigen modtog i Frygt og Bæven.

„Nej Præsten kan ikke komme før han bliver færdig," sagde Pigen til Manden, som ventede.

„Hvad har han da saa travlt med?" spurgte Manden.

„Han spiller Kort med sig selv; han kan vel saa ikke komme før Spillet er ude" svarede Pigen. —

Af hvad der er fortalt kan man jo forstaa, at Præsten ikke stod paa nogen videre god Fod med sin Menighed. Med Skolelæreren laa han i stadig Krig, for her brødes det ny og det gamle. Alt det gamle synkefærdige holdt Præsten krampagtig paa og Skolelæreren holdt ligesaa fast paa det ny, der kom frem i Folket, men Skolelæreren maatte jo som den svageste Part, jævnlig give efter.

En Søndag kommer Skolelæreren og skal have Salmenummer at vide. Det var Præstens Skik at bruge 3 faste Salmer, og da han kun havde fire Salmer til almindelig Gudstjeneste, saa skulde der jo kun vælges en. Men da Præsten skulde i Besøg strax efter Tjenesten, syntes han at den sædvanlige Slutningssalme paa 4 Vers var for lang. Han siger da, usædvanligt nedladende til Skolelæreren:

„Kan De ikke finde en Slutningssalme paa et Vers?"

„Jo, der er den: „Klokken slaar."

---

*) Kabale er et Tankespil med almindelige Spillekort.

„Nullen gaar“ Lad os hellere tage den, for den finder De vel rask nok. Hvad behager?“

„Den staar nok ikke i Salmebogen.“

„Gjør den ikke. Det er da ellers mærkeligt, at den ikke blev optaget med. — Ja, saa bliver vi ved den gamle.“

Naa, Præsten havde dog altsaa lidt at more sig med, men den stakkels Filippine! De lange Vinteraftener maatte hun sidde alene med Præstemadammen, der vel var meget skikkelig, men ikke meget morsom. Og naar den unge Pige kunde høre hvordan de sang og lo nede i Borgestuen, da gav det et Sæt i hende og mange Gange, især naar hun kunde høre Oles Stemme, listede der sig en Taare ned ad hendes Kind. For det var rent galt om Vinteren; hun kunde næsten aldrig faa talt med ham. Han havde ofte foreslaaet at komme op paa hendes Kammer ved Sengetid, og forsikret højt, at det aldrig skulde blive opdaget. Men hun havde altid sagt nej, endskjøndt han var bleven meget vred derover.

Endelig gled da den lange Vinter, og Træerne i Løvhytten begyndte at grønnes. Præsten lod sig se udenfor og gik Tur hver Dag for sin Sundhed. Det var altid ud i Marken, for saa kunde han passe paa sine Folk med det samme.

En Dag gaar Ole alene derude for at hente Staldfodring. Da gaar Præsten hen til sin Yndling og siger:

„Det ser min Sandten godt ud altsammen, saanær som Kartoflerne."

„Men de er dog ogsaa kommet godt op, Husbond.

„Ja men hvorfor er Jorden ikke saa glat og jævn hos Kartoflerne som paa den øvrige Mark der er saaet?"

„Det kommer af, at de ikke er tromlet, Husbond."

„Hvorfor har I da ikke tromlet dem."

„He, det er nu ikke Skik og Brug, Husbond!

„Jeg bryder mig min Sandten ikke om Bøndernes Skik og Brug; jeg vil have at min Mark skal se ordentlig ud overalt og derfor skal han tage ud og tromle den i Morgen tidlig."

„Det skal ske, Husbond."

Næste Morgen tromlede Ole Kartofler, til stor Forundring for Naboerne, som ikke kendte denne ny Opfindelse i Landbruget. De skøre Kartoffelspirer fik naturligvis et Knæk, som de aldrig forvandt, men Præsten gik hver Dag og glædede sig over sin smukke Mark.

Nu kom saa den dejlige Middagssøvnstid som Ole havde længtes saa meget efter. Ikke just fordi han var saa søvnig, men det var saadan en passende Tid til at holde Stævnemøder i. Her træffer vi ham saa en varm Sommerdag efter Middagstid. Han var kommet først og sad nu og kiggede utaalmodig efter Filippine. Endelig kom hun.

„Se længe du bier i Dag, du Pine!"

„Du er nok ordentlig muggen, Ole, siden jeg skal hedde Pine."

„Ja, det ved du nok du skal hedde hver Gang du piner mig. Men i Dag skal du hedde Længselspine, og naar du driller mig saa skal du hedde Drillepine og naar du løber fra mig saa skal du hedde Løbepine — og naar du er død saa skal du hedde Død og Pine."

„Uh, hvor du kan vrøvle, Dreng."

„Dreng til mig! Ser du disse Børster om Munden. Jeg er vis paa du er bange for at de skal stikke dig; det er nok derfor at du aldrig vil kysse mig."

„Hvor du er indbildsk! Jeg har saamænd ligesaameget Skæg som du."

„Kanske du balberer dig ogsaa."

„Nej, Ole, for jeg bryder mig ikke om at faa mere Skjæg."

„Puh, det er rædsomt lummert i Dag."

„Aa, herinde synes jeg da nok det kan gaa an."

„Det er ligemeget, jeg tror jeg skal have mig en lille Lur. Vil du passe paa, hvis der kommer nogen."

„Du er saamænd en rigtig Kavaller. Men sov nu, din trætte Stakkel. Der er nok ingen, som kommer her."

Ole lagde sig nu paa Bænken hvor de sad, op i Filippines Arm, og hældede sit Hoved op til hendes. Hun sad saa stille som en Mus, og inden to Minutter kom Ole Lukøje og besøgte sin Navnebroder. Filippine sad og hørte paa hans taktmæssige Aandedrag, og to Minutter efter gik hun samme Vej.

Præsten havde haft Modgang paa den selvsamme Tid. Han havde siddet og svedt over en Kabale derinde i Studerekamret, men det var rent forhexet i Dag; han kunde paa ingen Maade saa den til at gaa op. Endelig var han bleven saa ør i Hovedet, saa han havde kylet Kortene bort og var gaaet ud i Haven. Han søgte ud i Løvhytten for at svale sig, men da han kom til Indgangen blev han staaende med aaben Mund, stiv som en Støtte. Andre vilde maaske have holdt det for et smukt Syn, at se de to unge uskyldige Mennesker sove saa sødt og trygt, men det maa vist ikke have tiltalt hans fortørrede latinske Hjærte. Da han havde staaet der et Øjeblik, skrævede han med sit lange Favnemaal afsted for at hente sin Kone.

„Hvad skal jeg se, lille Mand?" spurgte hun den ene Gang efter den anden, men han trak af med hende saa hun næsten tabte Vejret.

„Noget nyt, noget splinternyt," var det eneste Svar hun kunde presse ud af ham.

„Nu sagte!" sagde han, da de nærmede sig Løvhytten.

„Se, se nu, Kone! Er det ikke noget nyt?" som jeg lovede dig."

„Men du forbarmende Gud!" sagde Præstekonen og slog sine Hænder sammen.

„Ja, det er saamænd et smukt Tableau. Se hvor trofast hun sidder og holder paa ham. Det er min Sandten et smukt Resultat af din Opdragelse. Man skulde tro at du havde givet hende Exemplet — men ligemeget, du har opdraget din Pige godt, Kone!"

„Ja hvordan har du opdraget din Dreng! Lad os tale noget om det. Du holder med ham altid, og jeg tror snart han regerer mere i Huset end du," svarede Madammen hidsig, thi hendes Taalmodighed havde dog sine Grænser.

„Da skal vi min Sandten snart faa at se, hvem der er Mand i Huset!" udbrød Præsten, saaret paa sit ømmeste Sted.

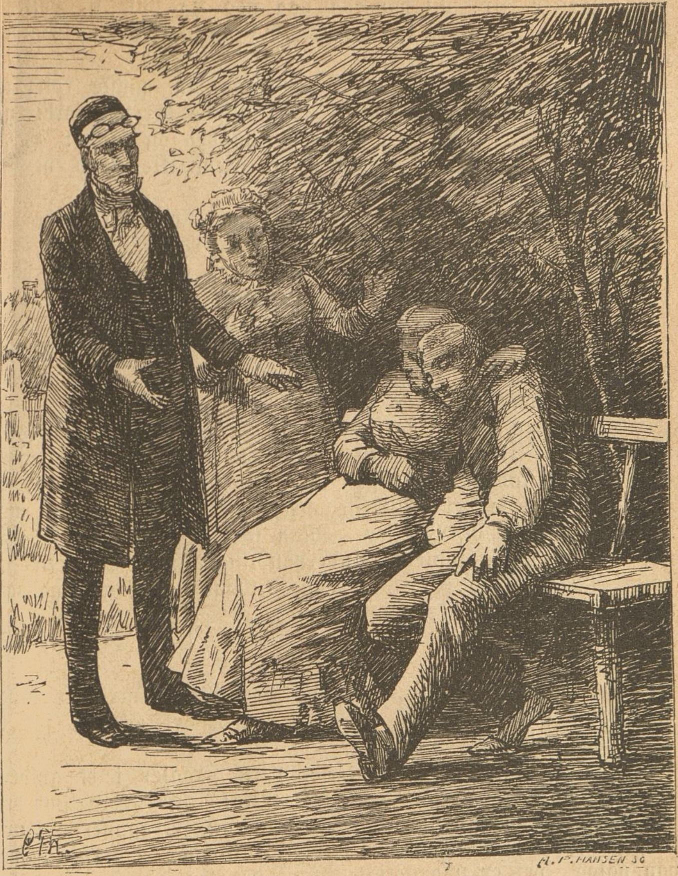

Han gik hen og ruskede Ole haardt i Skulderen. Ole slog et Par forvildede Øjne op, og Præsten sagde:

„Undskyld højstærede! Jeg ser mig nødsaget til at forstyrre denne smukke Hyrdetime, for man ved aldrig — det kunde kanske ende alt for dejligt. Naa, hun kryber i Skjul bag min Kone, Pine! Ja, hvor bred Madammen end er, skal hun dog ikke kunde frelse hende fra at faa hvad hun har fortjent. Og

C. C. H. Hansen, Slagter,

han, Mester Fix, vil han saa gaa ned og pille sit Pakkenik sammen, komme op og faa sin Løn, og saa være ude af Gaarden inden Solen gaar ned!"

Ole havde rejst sig op. Han stod nu ganske rølig og hørte paa Præstens lange Foredrag, og da det var forbi, gik han hen til Filippine, tog hende i Haanden og sagde:

„Farvel Filippine! Lev vel og glem ikke hvad vi har talt om."

Præsten for hen og vilde slaaet ham, men da havde Ole allerede vendt sig og gik sin Vej, ganske roligt.

„Brillant Sortie!" udbrød Præsten og saa efter ham. „Jeg kunde min Sandten ikke have gjort det bedre. Det er en Pokkers Dreng, med alle hans Galskaber."

Inden Aften var Ole rejst fra Præstegaarden, og Filippine havde modtaget sin Røffel, med det grusomme tilføjende, at hun aldrig maatte tænke paa Ole.

Og da nu Helten forsvinder fra Skuepladsen, saa bryder man sig jo ikke meget om Bipersonerne. Vi vil derfor skynde os at lade Tæppet gaa ned med den Bemærkning, at Ole blev dybt savnet i Præstegaarden af alle Beboerne, men især af Filippine og Præsten. Man fortalte endogsaa, at den sidstnævnte havde indledet Underhandlinger med Ole efter et halvt Aars Forløb, om at vende tilbage til Præstegaarden, men da havde han ladet sig udskrive til Soldat.

*   *   *

Da vi bilde os ind, at have hørt Bifaldsytringer lader vi Tæppet gaa op endnu en Gang, men det er kun for et Slutningstableau.

Det er to Aar efter. Løvhytten straaler i et gyldent Eftermiddagsskjær. Der er dækket et fint Kaffebord. Paa den før omtalte Bænk sidder en Korporal ved Dragonerne, med en skinnende ny og straalende pudset Uniform. Overskjæg har han ogsaa, det er unægteligt, skønt det ser ud som om det nylig har vundet sin Proces med Gæssene. Imidlertid, det klæder ham som det er, og i det hele er han en frisk, smuk Karl. Og Skælmen i hans Øje og i hans Smilehul passer godt til hans friske Ungdom. I hans Arm ligger en ung Pige, med gule Lokker, blaa Øjne og saa videre; det ses tydeligt paa hendes Ansigt, at hun ligger godt. Ligeoverfor dem sidder den langstrakte Præst og hans forkortede Madamme. Den sidstnævntes Ansigt er usædvanligt straalende, og selv Præsten gjør hæderlig Forsøg paa at være velvillig og morsom.

Solen titter nu ogsaa særdeles velvilligt ind i Løvhytten og lægger sin Glans over det smukke Billede.

„Sidst han sad der paa Bænken, da sad han nok ikke saa rolig, da han fik Gluggerne op.“ sagde Præsten

„Ja, jeg husker det nok“ svarede Korporalen; det var jo

Ole; „Husbond prøvede paa at bilde mig ind, at De var vred og vilde ikke se mig mere, men havde jeg troet det, saa var jeg ikke kommet her i Dag."

„Ja, nu forlanger han vel ikke bedre Bevis for min Tilgivelse, naar jeg har givet ham min Plejedatter og har gjort jer begge til mine Forpagterfolk — Og saa bliver vi sammen vi fire; i det mindste da saa længe der er Vejr i mig."

„Tak, tusind Tak!" raabte begge de unge og tog hver sin af hans Hænder.

„Ja, Takken, den vil jeg min Sandten hellere se end høre. Hvad siger du, Kone?"

„Jeg siger, at jeg vil gjærne baade se og høre den."

„Naa — ja Kvindfolkene, de vil have baade i Pose og Sæk," svarede Præsten med et velvilligt Bruml.

Ak, det skulde jo kun være et Tableau, hvori Personerne er tavse! Ja, nu er Skaden sket. Maaske Læserne er ligesom Præstemadammen, der helst baade vil se og høre.

En glad Aften.

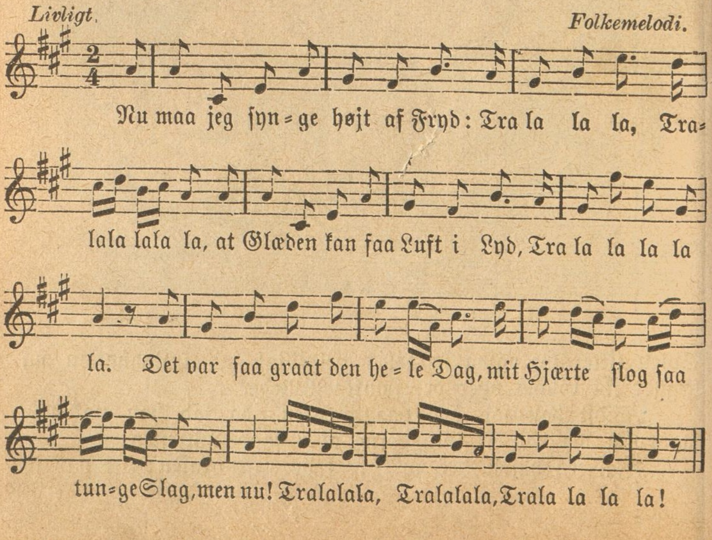

Men nu da jeg med Mælken kom
Tralalala, Tralalalalala,
og vendte mig mod Vesten om
Tralalalalala,
da Solen kom med gyldent Skin,
og lyste mig i Hjærtet ind,
og saa: Tralalala, Tralalala,
Tralalalala.

Og saa kom frem i Straaleskjær,
Tralalala, Tralalalalala,
den jeg har haft saa lønlig kjær,
Tralalalalala.
Jeg gav et Hop saa Mælken flød,
det var en Skam for den var sød,
og dog, Tralalala, Tralalala,
Tralalalala!

Og dog blev jeg slet ikke vred,
Tralalala, Tralalalalala,
for sødere er Kjærlighed,
Tralalalalala,
og den forkyndte mig hans Mund;
jeg aldrig glemmer denne Stund,
og nu: Tralalala, Tralalala,
Tralalalala!

Og nu har jeg faat Glæden fat;
Tralalala, Tralalalalala,
min Sol, den skinner Dag og Nat.
Tralalalalala.
Nu danser jeg med Mælken hjem,
nej, holdt! nu bli'r jeg altfor slem;
men dog: Tralalala, Tralalala,
Tralalalala!

Anton Nielsen.

Hvor lang var Halen paa Tobias' Hund?

Sjællandsk Skjæmtesagn ved Jens Kamp.

Med Tegninger af Alfred Larsen.

En Gang i længst forsvundne Tid var der en gammel velnæret Bisp. Han holdt saa overmaade meget af god Mad og Drikke, det gjorde den samme Bisp; men endnu mere holdt han dog af de blanke Dalere; thi naar man har det, der klinger, saa faar man sagtens den, der springer, sagde Bispen.

Saa var det en Gang, at han havde et rigtig fedt Præstekald at give bort. — „Det skal de, saa Skam, ikke faa for bar Snak og Tak," tænkte Bispen. — „Enhver er jo da paa en Maade sig selv nærmest!"

Før Bispen plejede at kalde nogen til et Embede, følte han ham altid lidt paa Tænderne og prøvede ham i Lærdommen; saaledes havde han nu tænkt, at han ogsaa vilde gjøre denne Gang.

Det varede da heller ikke længe, før der kom en Kandidat for at søge det gode Embede, og han mente da, at han var saa meget vel lærd, for han kunde kapitelfæste sin Tale, saa det var en Gru, og Bibelen kunde han fra Ende til anden paa sine Fingre.

Bispen examinerede ham, og han svarede ret bravt for sig. Selv syntes han, det kunde da aldrig fejle, han maatte jo nok faa Embedet.

Tilsidst sagde Bispen: „Ja, du har svaret ret godt for Dig, — næsten saa godt, som jeg kunde forlange — men der er dog endnu et Spørgsmaal, som jeg kunde ønske at faa

besvaret, før jeg giver Embedet bort. — Det er nu forresten kun saadant et simpelt Spørgsmaal . . . Lad os høre, kan du sige mig, hvor lang var Halen paa Tobias' Hund?

„Tobia's Hund? . . . . Tobias's Hund?" . . . stammede Kandidaten. — „Naa, jo, det er jo ogsaa sandt!" udbrød han, „der findes jo ogsaa en Hund omtalt i Tobiæ Bog femte Kapitel, det fem og tyvende og endvidere i samme Bogs . . .

„Ja, ja vel!" udbrød Bispen. „Det er saa meget godt! — Jeg hører jo, sandt for Dyden, at du ikke er ganske ubevandret i Skriften; men hvor lang var da Halen paa denne Hund udi Tobiæ Bog femte?

Der stod Kandidaten med al sin Lærdom. — Han havde knap nok lagt Mærke til Hunden, og om dens Hale vidste han nu slet ingen Ting.

„Ja," sagde Bispen og vendte sig bort fra ham, „saa vil ogsaa Embedet blive givet bort til en anden og mere værdig!"

Kandidaten maatte derpaa skamfuld liste sig bort.

Ikke bedre gik de andre, som kom for at søge Embedet. De svarede vel alle ret godt for sig; men naar de kom til det sidste vigtige Kardinalpunkt; maatte de tie stille. Der var ingen af dem, som kunde udgrunde, hvor lang Halen var paa den skammelige Hund, og derfor var der heller ingen af dem, som fik Embedet.

Ikke langt der fra var der saa paa samme Tid en gammel Student, som i sit Liv havde prøvet meget baade af godt og ondt, og været med baade til det ene og andet i sine unge Dage. Studierne havde mestendels kun bragt ham en tom Pung, og til sidst havde han maattet tage til Takke med et fattigt Degnekald ude paa Landet.

Da han nu hørte om det gode fede Præstekald, som var ledigt, tænkte han strax, at dette just var noget for ham. Det maatte han hen at søge. Men, tænkte Degnen, alt i denne syndige Verden gaar jo som bekjendt med Lodder; det var godt at have Lodderne med; men hvor skulde han faa dem fra?

Nu traf det sig saa heldigt, at Degnen havde en Broder, som var Herremand. Der var, ikke andet for, han maatte hen hos ham for at prøve, om han kunde faa lidt Skillinger.

Da han kom hos Broderen, og denne hørte, hvad det gjaldt om, saa syntes denne, at han jo da sagtens kunde hjælpe ham for denne ene Gang, hvis han saa kunde komme paa en grøn Gren. Saa laante han ham Lommen fuld af Sølvpenge, og saaledes udrustet drog nu Degnen af Sted til Bispen.

Hvor lang var Halen paa Tobias's Hund?

Han blev ogsaa her meget godt modtaget, og Bispen begyndte at eksaminere ham, ligesom han havde gjort ved de forrige. Det gik nu saadan nogenlunde med Eksaminationen; i alt Fald blev Degnen aldrig Svar skyldig paa Spørgsmaalene.

„Ja," sagde Bispen tilsidst, det gaar saa an, det gaar saa an med Lærdommen; men der er dog endnu et Spørgsmaal tilbage. Kan du sige mig: Hvor lang var Halen paa Tobias' Hund?"

Saa lang var Halen

Degnen vidste ikke noget om Tobias' Hund, og han stod et Øjeblik tvivlraadig. Men da greb han ned i sin Lomme og tog en stor Haandfuld Sølvdalere op. Disse lagde han i en lang Række fra den ene Ende af Bordet til den anden.

„Saa lang var Halen, deres Højærværdighed!" sagde Degnen med Overbevisning, idet han satte Fingeren paa den første og sidste Daler og saa' op paa Bispen.

„Næ=æ, det var dog en dejlig lang Hale!" raabte Bispen fornøjet. — „Ja, der er saa Skam noget i det! — Du har da lidt Begreb om Tingene! . . . Men tænk dig nu rigtig om, min Ven! — Var Halen nu ikke alligevel en Smule længere?"

„Jh, jo! — Da er det jo ogsaa sandt", sagde Degnen, „den havde saagu jo ogsaa en lille Krølle paa Enden af Halen, — den glemte jeg!"

Han greb da atter ned i Lommen og tog sine sidste Skillinger op og satte derpaa en Krølle til.

„Ja, nu er det rigtigt!" sagde Bispen, idet han strøg Halen til sig. „Du var dog alligevel den skrappeste i Lærdommen, og derfor skal du, min Tro, ogsaa have Kaldet!"

Saa blev Degnen gjort til Præst for sin store Lærdoms Skyld, og siden led han ingen Nød.

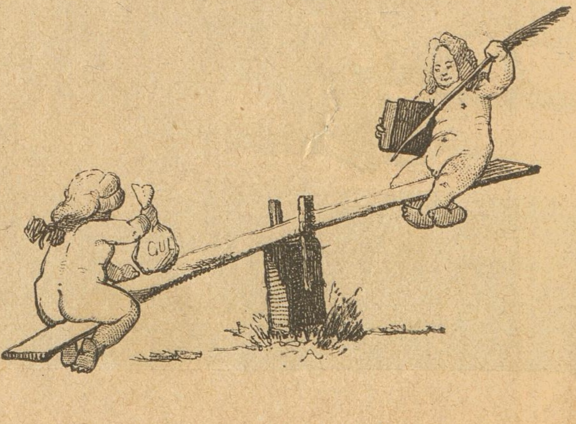

En Finansoperation.

Det var en brændende varm Sommerdag først i Juli Maaned, at Studenterne Vichmann og Olufsen sad inde i deres fælles Værelse, bladede i deres Kollegiehæfter og gabede en Gang imellem.

„Hør du, Vich," tog Olufsen pludselig til Orde, „kjender du den Fornemmelse at have gjort Forsøg paa at sluge en Ørken og saa faa den klemt fast i Halsen?"

„O'Lufsen, om jeg gjør!" svarede den adspurgte. „Min Tunge er en Karavanvej gjennem Sahara, min Gane en udtørret Cisterne, mine Tænder golde, af Solen brændte Klipper, der rager op over Sandet!"

„Ved Profetens Skjæg, det gaar mig ligesaa", sagde Olufsen og hentede to Ølflasker frem fra en Krog. „Jeg vil derfor gaa til den velsyldte Cisterne nede i Kjælderen og hente en Læskedrik til os to Kameler. Men op med Moneterne, Vich, thi her er nix i Nixen, som du ser."

Han rystede sin tomme Portemonnæ foran Vennens Øjne, og Vichmann gav sig med en haabløs Mine til at rage i alle sine Lommer.

„Her er ogsaa Thomas," udbrød han tilsidst med et Suk.

De to Venner stirrede paa hinanden som to Repræsentanter for haabløse Slægter, men strax efter klarede Vichmanns Ansigt op, og i det han med Pibespidsen pegede hen paa et defekt Abeskelet, der stod paa Gulvet henne ved Kakkelovnen, sagde han:

„Stop! jeg har en Ide! Der staar Rebekka, som vander Kamelerne."

„Hvor?"

„Der . . . din gamle Abe, din Tosse. Tag og gaa over med den til den tykke Madam Jespersen og falbyd hende den for 10 Kr.

„Hun vil grine mig i Skjægget, Vich".

„Det vil hun, O'Lussen, men hun vil dog ende med at kvæle Abekatten alligevel. Hør nu bare efter."

Dermed gav Vichmann sig til at udvikle sin Ide, og Resultatet blev da, at Olussen svøbte Skelettet ind i et Klæde, tog det paa Armen og strax derefter kom til Syne med det i Madam Jespersens Marskandiserbod.

„Skulde De ikke have Lyst til at kjøbe dette Dyr, lille Madam?" spurgte han og stillede Aben paa Disken.

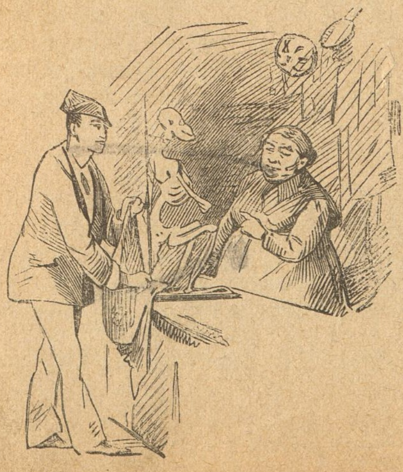

„Det der! Fy, hvad er det for no'et?"

„En Abe, lille Madam, en Halvabe."

„Ja, det halve mangler rigtignok, det har De Ret i."

„Nej, ikke en halv Abe, men en Halvabe . . . der er Pokker til Forskjel, min gode Kone. Det er en af de mærkelige Aber, som Darwinsen opdagede paa sin Rejser i det indre Mesopotamien, og som . . ."

„Ja, det kan nu godt være, men jeg vil inte ha' 'en."

„Ja, ja, lille Madam, jeg kan sagtens faa det Dyr afsat. Men tillad mig at lade den blive staaende hos Dem, mens jeg udretter et Ærende, ... jeg vil nødig slæbe den med mig."

„Ja, væ's artig," sagde Madam Jespersen ligegyldig, og Olussen skyndte sig afsted. Ti Minutter efter kom Vichmann gaaende. kastede som tilfældig et Blik ind i Butikken, blev staaende i en øjensynlig Forbavselse og var strax efter med et Spring inde ved Disken, hvor han med den mest levende Interesse gav sig til at beskue det gamle Abeskelet fra alle Sider.

„Vil De sælge dette Skelet? Hvad koster det?" spurgte han ivrig. „Jeg giver Dem tyve Kroner for det!"

Madam Jespersen spilede Øjnene op.

„Tyve Kroner!" gjentog hun.

„Ja ja, fem og tyve da, naar det endelig skal være, men ikke en Skilling mere! Er Handelen gjort?"

Ja ... nej, det vil sige, hvis De vil høre her ind om en Times Tid, saa kan De nok faa det."

„Hvorfor ikke strax, Madam?"

„Nej," svarede Madam Jespersen, „for jeg skal først have gjort Afregning med Ejeren. Men om en Time skal De faa det for tredive Kroner."

„Og De lover mig, ikke at sælge det til en anden?"

„Ja, Gubbevares! Herren maa rigtignok inte tro, jeg er af den Slags."

Et Kvarters Tid efter indfandt Olussen sig igjen for at hente Skelettet, men nu var Madam Jespersen kommen i Tanke om, at det dog nok var bedst, hun kjøbte det af ham. Om han vilde have to Kroner for det?

„To! Nej ti, lille Madam," svarede han. „Tror De,

man kan kjøbe en af Darwinsens Halvaber for ingen Ting!"

Madam Jespersen vred sig noget ved det, men til sidst bekvemmede hun sig til at udbetale det forlangte Beløb, og Olufsen fjærnede sig med et høfligt Ønske om, at hun snart maatte faa sine Penge igjen med Renter. Dette Ønske syntes i lang Tid ikke at skulle blive opfyldt, thi den flotte Kjøber lod sig ikke mere til Syne, og Madam Jespersen saa sig til sidst saa gal paa Abekatten, at hun ikke gad set den for sine Øjne. Men en Dag strax efter Sommerferien, kom Olufsen atter ind i hendes Butik, og efter megen Prutten kjøbte han Abekatten tilbage for 10 Kr. og 50 Øre til stor Glæde for Madammen, som svor ved sig selv, at hun herefter hverken vilde have med Halv- eller Helaber at gjøre.

Om der senere er bleven gjort ny heldige Forsøg paa Finansoperationer med det gamle Skelet vides ikke, men at den første lykkedes, ser man af denne sandfærdige Historie.

Indholdsfortegnelse
til
Folkets Almanak for 1885.

Festkalender for Resten af dette Aarhundrede.
Aarets Kalender.
Markedsfortegnelser.
Om Komælkens Betydning som Fødemiddel for Mennesker, af Prof. Panum.
Almennyttige Opskrifter.
Invaliden, Novellette af Birger Hansted, med Tegninger af Emil Rosenstand.
Sommerdag i Skoven. Skitse af Vilh. Østergaard til Tegninger af Prof. Otto Bache og Hans Fischer.
Ørret og Gjedde, en Undervandskrig, af Jonas Lie, til Tegning af J. Ekenæs.
Drøm og Virkelighed, fortalt af Holger Vinge, til Tegninger af Emil Rosenstand.

Den gale Onsdag, Fortælling af C. A. Thyregod, med Tegninger af Knud Gamborg.
En gammeldags Præstefamilie, Fortælling af Anton Nielsen, med Tegninger af Carl Thomsen.
En glad Aften, Vise af Anton Nielsen.
Hvor lang var Halen paa Tobias' Hund, Skjæmteæventyr, fortalt af Jens Kamp, med Tegninger af Alfr. Lassen.

Sogneraadsvalget, Fortælling af Emanuel Henningsen, med Tegninger.
To Venner, Digt af Hans P. Lunde, med Tegning af Otto Haslund.
Krigerske Udsigter, af J. Johansen, med Billede.
Læsten, historisk Fortælling af Ingvar Bondesen (Henning Fox) med Tegninger af Anker Lund.
Et Sommerbillede, Digt af J. Johansen, til Tegning af Viggo Hansen.
Korallen og Koralfiskeriet, af C. B., med Billeder.

Et gammeldags Billede, fortalt af Jens Skytte, med Tegninger af Alfred Smidt.
Ogsaa en Sejer, Skitse af J. T. Hauby, med Tegning af Alfr. Lassen.
En rigtig fed Gaas, med Billede.

Et Kig indenfor, Skitse af Zakarias Nielsen, med Tegning af Carl Thomsen og A. P. Madsen.
Fra en tysk Politiret, med Billede.
Astronomiske Mærkeligheder, efter C. Flammarion, med Billeder.
Om Østers og Østersavlen, med Billeder.
Kamp og Sejer, en Hønsehistorie med Tegninger.
En Finansoperation. Humoreske til Tegninger af Emil Rosenstand.
Vejrspaadomme.
Tillæg med Præmiekuponer og Bekjendtgjørelser.

Vejrspaadomme for 1885.

„Mennesket spaar, men Gud raa'er."

Januar: 1—7. Kulde og Frost. 8—13. Tyk Luft med Sne. 14—25. Frost med skarpe østlige og nordlige Vinde. 29—31. Tøvejr med nogen Sne og Regn.

Februar: 1—4. Klar Frost. 5—13. Foranderligt. 14—28. Frost og Sne.

Marts: 1—2. Sne. 3—11. Tøvejr og nogen Regn. 12—20. Blæst og Bygevejr. 21 29. Mildt Vejrligt med vestlige Vinde. 30—31. Kulde og Blæst.

April: 1—4. Kulde og Bygevejr. 5—9. Megen Regn. 10—21. Behageligt Foraarsvejr. 22—30. Foranderligt.

Maj: 1—6. Solskin med Nattefrost. 7—9. Regnvejr. 10—17. Varme og Tordenluft. 18—19. Regn. 20—31. Mildt Vejr.

Juni: 1—12. Stadigt smukt Vejr. 13—18. Tordenluft. 19 26. Regn. 27—30. Varme og nogen Blæst.

Juli: 1—4. Blæst. 5—9. Regn. 10—24. Varme. 25—31. Tordenbyger.

August: 1—6. Tordenluft. 7—14. Varme. 15—17. Foranderligt. 18—25. Stærk Varme. 26—31. Torden og Regn.

September: 1—14. Stadigt og smukt Vejr. 15—21. Blæst og Regn. 22—30. Smukt Vejr.

Oktober: 1—5. Foranderligt. 6—8. Regn. 9—21. Klart Vejr med Nattefrost. 22—31. Blæst og Bygevejr.

November: 1—3. Bygevejr. 4—13. Klar og mild Luft 14—19. Frost og nogen Sne. 20—24 Klar Frost. 25—30. Foranderligt.

December: 1—6. Foranderligt. 7—16. Regn og Sne. 17—21. Blæst og Frost. 22—27. Klar Frost. 28—31. Sne.

For usolgte Almanakker, der tilbagesendes til Ombytning **efter 15. Januar 1885** fradrages for Almanakkens Hæftning henholdsvis 3, 4, 5 og 6 Øre for hvert Exemplar à 50, 75, 100 og 125 Øre.

Folkets Almanak for 1885

foreligger med omstaaende Indhold i fire Størrelser til en Pris af 50 Øre, 75 Øre, 1 Kr. og 1 Kr. 25 Øre.

Tillæg til „Folkets Almanak".

1 Krone.

1885. Ved Kjøbet af

Korsets Stridsmænd,

Fortællinger ved Emanuel Henningsen,

(Bogladepris 4 Kroner)

modtages denne Seddel i Bogladen eller hos Udgiveren, som Vederlag for 1 Krone.

Præmieseddel Nr. 1.

---

1 Krone.

1885 Ved Kjøbet af

Fribytteren paa Østersøen,

romantisk Fortælling af Viktor Rydberg,

(Bogladepris 4 Kroner)

modtages denne Seddel i Bogladen eller hos Udgiveren, som Vederlag for 1 Krone.

Præmieseddel Nr. 2.

---

50 Øre.

1885. Ved Kjøbet af

Tordenskjold i Marstrand,

Folkekomedie i fem Akter af Carit Etlar,

(Bogladepris 1 Kr. 50 Ø.)

modtages denne Seddel i Bogladen eller hos Udgiveren, som Vederlag for 50 Øre.

Præmieseddel Nr. 3.

---

50 Øre.

1885 Ved Kjøbet af

Gjennem fem hundrede Aar,

Sagn og Fortællinger af Sophus Birck,

(Bogladepris 1 Krone)

modtages denne Seddel i Bogladen eller hos Udgiveren, som Vederlag for 50 Øre.

Præmieseddel Nr. 4.

---

1 Krone.

1885. Ved Kjøbet af

Ugeblad for Børn, 1. Bind

(Bogladepris 2 Kroner)

modtages denne Seddel i Bogladen eller hos Udgiveren, som Vederlag for 1 Krone.

Præmieseddel Nr. 5.

---

50 Øre.

1885. Ved Kjøbet af

For Børn

(Bogladepris 1 Krone)

modtages denne Seddel i Bogladen eller hos Udgiveren, som Vederlag for 50 Øre.

Præmieseddel Nr. 6.

Ved Kjøbet af alle de paa denne Side nævnte Fortællinger, hvis samlede Bogladepris er 13 Kr. 50 Ø., modtages denne Præmieseddel som Vederlag for 5 Kr. 50 Ø., saa at alle 6 Bind faas mod Indsendelsen af 8 Kr. kontant til nærmeste Boghandel eller til

N. C. Roms Forlagsforretning, Kjøbenhavn V.

Koster kun 1 Krone hvert Fjerdingaar.

Maanedlig medfølger en Husflidstidende.

Husvennen.

Billedblad

for

Morskabslæsning, Oplysning og Husflid.

Udgivet af

N. C. ROM.

Dette Ugeskrift har udgaaet i en Række Aar i et Oplag paa 10,000 Exemplarer, og har overalt, hvor det er blevet kjendt, vundet almindeligt Bifald som det **smukkeste og bedste** Billedblad for **Landboere** der findes, saa at Bladet er blevet en virkelig **Husven** i mangfoldige Hjem trindt om i Landet. Det indeholder stadig interessante Fortællinger og Skildringer fra Natur og Folkeliv, er særdeles smukt og tydelig trykt og udstyret med mange fortrinlige Billeder.

„Husvennen“ anbefales derfor paa det bedste, som det Morskabsblad, en Familie **vil have mest Glæde af at holde**, og da hver Aargang, naar den bliver indbunden, danner en særdeles smuk og indholdsrig Familiebog, som i lang Tid kan være til Gavn og Glæde i hvert Hjem, vil dette Blad være af varigt Værd for enhver, der holder det.

Hver Maaned bringer Husvennen **gratis** en **Husflidstidende** i et særligt Tillægsnummer, indeholdende en Mængde Meddelelser og Afhandlinger om Husflidssagen.

Hvert Aar medfølger **gratis** et lille smukt udført Oljetryksbillede (Bogladepris 1 Krone), efter et originalt historisk Maleri.

Da der endnu, trods Husvennens store Udbredelse, findes Egne, hvor den er mindre kjendt, vil enhver af **Almanakkens Kjøbere**, der kunde ønske en samlet Aargang til Prøve, kunne erholde Husvennens 7de **Bind** (420 store tospaltede Sider med 140 Billeder, Bogladepris 4 Kroner) tilsendt, naar Bestilling indsendes med en Postanvisning paa 2 Kr.

Husvennen udkommer **med et Nummer til hver Søndag** og koster 1 Kr. fjerdingaarlig. **Bestilling modtages** gjennem alle **Postkontorer og Brevsamlingssteder**, samt i alle Boglader.

N. C. Roms Forlagsforretning.
Kjøbenhavn V.

Følgende af N. C. Rom udgivne Bøger anbefales til Fremme for Husflid og Selvvirksomhed:

Haandgjerningsbog for Ungdommen,

fjerde Udgave med 722 oplysende Afbildninger,
indeholdende Vejledning i
Snedkerarbejde, Huggehusarbejde, Kurvefletning, Drejning, finere Træarbejder, nemlig Løvsavarbejder, Finering og Indlægningsarbejder, Billedskærerarbejde, Udskæring i Almuestil, finere Naturarbejder, Paparbejde, Bogindbinding, Læder- og Fjerblomster, Straafletning, Rav-, Horn- og Benarbejder, Metalarbejder, Børstenbinderi, Maling og Tapetsering.
Bogladepris 5 Kroner. Indbunden i elegant Shirtingsbind 6 Kroner.

Husflidstegninger,

Forbilleder for Haandgjerningsskoler og Husflidsforeninger.
I Hæfter à 50 Øre.

Den danske Husflid.

Dens Betydning og dens Tilstand i Fortid og Nutid.
(Udg. 1871.) 440 Sider. Pris 3 Kr. 75 Øre.

Dansk Husflidstidende.

Maanedsskrift indeholdende Meddelelser om Husflidssagen ledsaget af smukt litograferede Husflidstegninger.
(Begyndt 1881. 50 Øre fjerdingaarlig.)

Den lille Paparbejder.

(Særtryk af Haandgjerningsbogen.)
Anvisning til Paparbejde, Bogbinderarbejde o. s. v., med 124 Afbildninger.
Pris indb. 1 Kr. 50 Øre.

Legetøjbog for Ungdommen,

med 150 Afbildninger. Pris hæftet 1 Kr. 50 Øre.

Vejledning i Landbohusflid.

Anvisning til Snedkerarbejde, Huggehusarbejde, Drejning, Metalarbejder, Siv- og Halmfletning, Børstenbinding, Maling og Tapetsering m. m., med 251 Afbildninger. Pris hæftet 2 Kr. 50 Ø., indb. 3 Kr. 50 Ø.

Vejledning i Stænktegning.

Indeholder Anvisning til Udsmykning af allehaande Husflidsarbejder med særdeles smukke Tegninger efter Naturen, let udførlig for enhver

---

18 Husflidssange

med illustreret Titelblad, pr. 100 Exempl. 5 Kr., pr. Stk. 10 Øre

---

Vejledning til Behandling af Dværg-, Æble- og Pæretræer, af Statsraad N. C. Hofman (Bang). En fortrinlig Bog for enhver Haveejer, med 58 Afbildninger. Nedsat Pris 50 Øre.

„Husvennen" holdes overalt i ethvert oplyst Hjem paa Landet.

Underholdende
Læsning
for
enhver Familie,
udgives gjennem
N. C. Roms Forlagsforretning.
Kjøbenhavn. V.

N. C. Roms „Haandgjerningsbog" bringer Hygge og sparer Penge i ethvert Hjem.

Geografiske Billeder.

Udgivet af N. C. Rom.

Denne, af over 770 Billeder fra Naturen og Folkelivet bestaaende Billedsamling, anbefales ikke alene som et velkomment Hjælpemiddel i **Skolen**, men tillige som en overmaade fornøjelig og lærerig underholdende Billedbog for **Hjemmet**, hvortil den viser sig lige saa skikket ved sit **rigt vexlende Indhold**, som ved sin, for et saadant Billedværk

aldeles enestaaende billige Pris:
6 Kroner.
Indbundet i Pragtbind 8 Kroner 50 Øre.

For **Børnene** vil denne store smukke Billedbog ikke have mindst Betydning og kunne være ikke alene til stor Glæde men ogsaa til megen Nytte.

„Giv dit Barn et *godt Billede i Haanden,*" har en stor Pædagog og Børneopdrager sagt, *„og du har givet det en hel Undervisningstime, uden at du har spildt nogen Tid derved.*

Kristelig Almanak indeholder udvalgte Betragtninger for hver Dag i Maaneden.

Smukt udstyrede, omhyggeligt udarbejdede og særdeles prisbillige
Undervisningsbøger
for
Skolen og Hjemmet,
udgives gjennem
N. C. Roms Forlagsforretning.

„Folkets Almanak" er Landets bedste og smukkeste Billedalmanak.

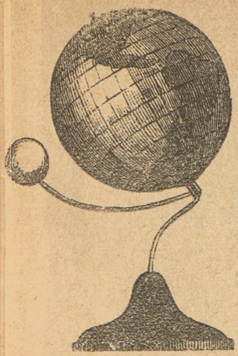

Ny Globus med Maane.

Udgivet af N. C. ROM.

OMFANG ca. 12 Tm. Pris: 1 Kr. 50 Ø.

Denne Globus vil ved sin **store Prisbillighed,** under Halvdelen af hvad lignende Størrelser ellers koster, kunne kjøbes af ethvert bedre stillet Skolebarn, og vil i ethvert net Hjem kunne afgive en **billig, smuk og fornøjelig Prydelse paa Kommoden eller Dragkisten.** Maanen er bevægelig rundt om Jorden, hvorved Sol- og Maaneformørkelser let anskueliggjøres.

Kan faas i enhver *Boglade*.

Leveres forsendt i Æske for 1 Kr. 75 Ø.

Kortbog eller nyt geografisk Atlas

til Brug for Skolen og Hjemmet.

Udgivet af N. C. Rom under Medvirkning af Oberst J. H. Mansa og flere dygtige Skolemænd.

PRIS:

1. **Mindre Udg.** 50 Ø.
2. **Større Udg.** 1 Kr.
3. **Største Udg.** 1 Kr. 50 Ø.
4. **Fuldstændig Udg.** 2 Kr.

Er tilsammen allerede **trykt i 35,000 Expl.**

Mindre Udgave (Nr. 1) indeholder alle til Evropa hørende Kort, samt de fire øvrige Verdensdele **er tilstrækkelig for enhver Almueskole og Friskole.**

Fuldstændig Udgave (Nr. 4) indeholder alle de Kort som der er Brug for ved videregaaende Undervisning. Indbundet i **stærkt** og **smukt Bind.**

Alle Udgaver ere **særdeles smukt** og **klart trykte,** og Kortbogen er, i Forhold til den udmærkede Udstyrelse, **overordentlig prisbillig.**

N. C. Roms Forlagsforretning.

Kortfattet Verdenshistorie

til Skolebrug.

Af

Chr. Brøchner-Larsen,

Med Billeder, indb. i stærkt og smukt Skolebind 75 Øre.

Af de mange fremkomne anerkjendende Anmeldelser anføres følgende:

☞ „Hvad nu nærværende lille Bog angaar, som særlig er beregnet paa Folkeskolen, men ogsaa meget vel vil kunne benyttes i den egentlige Borgerskole og paa de lavere Trin af den videregaaende Skole, da skildrer den paa en baade livlig og anskuelig Maade Kulturfolkenes og de mest fremragende Personers Historie fra de ældste Tider indtil vore Dage og giver Læseren et godt og klart Indblik i Verdensbegivenhedernes Gang og indre Sammenhæng. Det er derved lykkedes Forf. at afhjælpe et virkeligt følt Savn i Folkeskolen, i det ingen af de hidtil udgivne Lærebøger i dette Fag have haft denne for Øie, hvorfor de ogsaa gjennemgaaende enten give for meget eller for lidt for Folkeskolen. Ved Udeladelsen af adskillige af de gængse historiske Anekdoter har Forf. vundet Plads for en saa meget mere fyldig Fremstilling af Folkenes Liv og Skæbner, og trods det lille Omfang, Bogen har, giver den saaledes en anselig Samling af historiske Billeder, fremsatte i et jævnt og smukt Sprog, der gjør Tilegnelsen let og tiltalende for Barnet. Vi kunne saaledes paa det bedste anbefale denne lille Bog til Brug i Skole og Hjem."

Lærebog i Kirkehistorie

af H. Rasmussen.

Med mange Portrætter og et Tillæg af kirkehistoriske Digte.

Koster indbundet 75 Øre.

Denne Bog egner sig særligt for Folkeskolen, og vil iøvrigt læses med Interesse af enhver, som ønsker en kort og klar Oversigt over de vigtigste Begivenheder i Kristi Riges Historie.

Bibelhistorie for Folkeskolen,

fortalt af Chr. Bredsdorff, Cand. theol., Skolebestyrer.

Med Billeder og to farvetrykte Kort.

Kristus segner under Korset.

I de senere Aar er der paa mange Steder vaagnet Trang til en fyldigere og livligere Undervisning i Bibelhistorien, og der er fremkommet Krav paa en Bog, der kunde være Læreren et tilfredsstillende Hjælpemiddel i denne Retning. Med dette Maal for Øje har Hr. Skolebestyrer Bredsdorff udarbejdet foreliggende Skolebog, og han har stræbt at naa det dels ved at medtage flere Fortællinger end sædvanlig, og dels ved, saa vidt som muligt, at benytte Bibelens egne Ord, i den Forvisning. at ingen Fortællemaade i Enfold, Højhed og Liv kan maale sig med den bibelske. Det vil forhaabentlig ikke svække Bogens Brugbarhed, at den er forsynet med Billeder, der i foreliggende **tredje Oplag** ere baade talrigere og af en endnu finere og smukkere Udførelse end i de første Oplag. Den lille Bog har fundet en ualmindelig velvillig Modtagelse i Pressen, og vil sikkert vinde alle Forældres og Læreres Bifald. Prisen er billig, 65 Øre, meget stærkt indbundet, med to af Oberst **Klingsey** fint stukne Kort.

Bibelhistorie for Folkeskolen foreligger allerede i **tredje** Oplag, der er forøget med en Række udmærket fint udførte Billeder, og er avtoriseret til Skolebrug af Landemoderne i flere Stifter (Laaland-Falsters, Fyns og Viborg St.).

Enhver Lærer vil være glad ved om Forældre til deres Børns første Undervisning i Læsning kjøbte den af

N. C. ROM udgivne

A B C,

der er udarbejdet ved Samvirken af dygtige Skolemænd. I Modsætning til alle **ældre** A B Cer giver den et fortræffeligt Grundlag for Lærerens senere Undervisning i Skolen.

Den faas smukt indbundet for 40 Øre i to Udgaver, begge med mange Billeder, nemlig:

Dansk A B C	Ny Billed A B C
med den gamle Stavemaade (Sko ven, Li vet)	med den ny (naturlige) Stavemaade (Skov en, Liv et)

og man bedes ved Bestillingen hos Boghandleren opgive, hvilken af disse Udgaver man ønsker.

Til videregaaende Øvelse i Indenadslæsning kan paa det bedste anbefales:

Læsebog

for

Børneskolens yngre Klasser

ved

M. Abrahamsen og Emanuel Henningsen,

udgivet af

N. C. ROM.

Fjerde Oplag.

Denne Læsebog, der er trykt i stort Oktav og tæller 192 Sider, er smukt udstyret med en stor Rigdom af udmærkede Billeder og egner sig, i Følge Udtalelser fra forskjellige ansete Skolemænd, fortrinlig som Læsebog for Almueskolens yngre Klasser. Bogens Pris er overordentlig billig, nemlig 1 Kr. 35 Ø. indbunden i meget smukt og stærkt Skolebind.

Læsebog for Børneskolens Mellemklasser.

Udgivet af N. C. Rom.

Denne Bog egner sig ypperlig som første Læsebog i Landsbyskolens ældste Klasse. Den udgjør 288 Sider i stort Format, udstyret med en Mængde smukke Billeder og koster, indbundet i **stærkt smukt Bind** med Læderryg, **kun 1 Kr. 75 Øre.**

Af de fremkomne Anmeldelser anføres følgende:

„En fornøjelig Bog, som vi kunne ønske størst mulig Udbredelse. Der findes ikke et eneste kjedeligt Stykke i den — vi tale af Erfaring, idet vort Anmelderexemplar er bleven benyttet til Oplæsning af Lærer og Elever i en Kjøbstadskole, og sjelden har nogen Bog i den Grad formaaet at fængsle begge Parter. Den erfarne Skolemand og kyndige Literaturven har formaaet at samle en Skat af saavel den prosaiske som den poetiske Del af Børneliteraturen, der, hvormeget den end af tidligere Lærebogs samlere er bleven høstet, her har ydet Frugter, der for en stor Del hidtil vare ukjendte i vore Skolebøger. Smukke Billeder oplive Fremstillingen, der henter sit Stof af Barnelivet, Æventyrverdenen, Vorherres Styrelse i det daglige Liv, Historien og Dyrelivet, hvor det belærende Stof er iklædt en saa tiltalende Form, at Lærdommen umærkelig glider med, og Bogen slutter med en værdifuld Samling „Fortællinger fra Hjemmet“ Ingen Børnelærer bør undlade at gjøre sig bekjendt med denne fortræffelige Læsebog, der sikkert snart vil hævde sig en fortjent Plads i Børneskolen i By og paa Land.“

(Helsingør Dagblad.)

Retskrivningsbog

for Drenge- og Pigeskoler.

Fremadskridende Diktatøvelser og lette Stilopgaver til Modersmaalets Indøvelse.

Ved **A. Th. Jacobsen.**

Tredje Oplag. Pris indbundet 50 Øre.

Denne, af en mangeaarig øvet Lærer samlede Bog, afgiver et udmærket rigt og vel ordnet Stof til Undervisning i Modersmaalets Indøvelse. Ved sit gjennemgaaende underholdende Indhold afgiver den tillige en virkelig fornøjelig Bog for Barnet og anbefaler sig tillige ved sin særdeles billige Pris til d'Hrr. Læreres Opmærksomhed.

Enhver Landboer bør kjøbe Bogen:

Hver Mands Ret.

Uundværlig Haandbog for den danske Bondestand,

indeholdende

Uddrag af alle de Love, der har særlig Interesse for Landboere,

samlet af Sagfører G. Nyegaard.

Der foreligger i vor Literatur flere Lovsamlinger, men saa vidt vi ved, er ovennævnte Samling den første, der udelukkende er beregnet paa Landboerne, og der er derved givet særlig den mindre Ejendomsbesidder en praktisk Vejleder i Hænde, ved Hjælp af hvilken han i paakommende Tilfælde kan komme til Kundskab om Begrænsningen af sine Rettigheder og Pligter, en Kundskab, der i mangt et Tilfælde vil værne ham for Overgreb baade fra hans egen og andres Side, ligesom den ogsaa vil kunne spare ham en tidsspildende Gang til Sagføreren i saadanne Tilfælde, hvor Lovene selv vil kunne give fornøden Oplysning. Bogen, der udmærker sig ved tydelig og smukt Tryk og faas i indbunden Tilstand til en Pris af 1 Kr. 50 Øre, anbefales derfor til Landboernes Opmærksomhed, i det den i mangfoldige Tilfælde vil kunne være dem til særdeles Nytte.

Som Bevis paa den Udbredelse denne Bog ualmindelig hurtig har fundet, bemærkes, at Bogen i forholdsvis kort Tid allerede er udgivet i **tre Oplag.**

„Hver Mands Ret" faas gjennem alle Boglader smukt indbundet for den overordentlig billige Pris 1 Kr. 50 Øre.

Den erfarne Husmoder,

Vejledning i den fine og grove Landhusholdning

med særligt Hensyn til Folkehusholdningen,

af en mangeaarig Husbestyrerinde.

Formanden for **Viborg Amts landøkonomiske Forening** har medgivet Bogen følgende Anbefaling:

„Paa Foranledning af Forfatterinden, hvis store praktiske Dygtighed i Husholdningsfaget var mig bekjendt, har jeg anmodet et Par dygtige Husmødre om at give en Bedømmelse om denne Bogs Brugbarhed, og har de begge afgivet den Erklæring, at de ikke tidligere nogensteds har fundet saa gode, fornuftige og udtømmende Regler samlede, hvorefter en økonomisk og ordentlig Landhusholdning kunde føres. Heri adskiller den nærværende Landhusholdningsbog sig fra de almindelige Kogebøger, der indeholder Regler for Madlavning, saa at de formener, at den vil udfylde et Savn, og blive til stor Nytte for alle Husmødre paa Landet, der skal styre en større Husholdning."

Denne Bog bør enhver Husmoder eje. Den vil lette hende mangt et Arbejde og bringe hende mangen en Besparelse. Den udgjør 232 Sider og faas stærkt indbundet i smukt Bind gjennem hver Boghandel for 2 Kroner.

Udkommet er:

Tolvte og trettende Udgave

af

Geografi og Fædrelandshistorie

for Borger- og Almueskolen.

Udgivne af N. C. Rom.

Avtoriserede af Kultusministeriet ved Rundskrivelse til samtlige Skoledirektioner.

Med henholdsvis 65 og 18 Illustrationer.

(Smukt udstyrede, i godt og stærkt Skolebind à 50 Øre.)

Kanal i Venedig

Disse to Smaabøger, der i den korte Tid, siden de første Gang udkom, have vundet en saa overordentlig stor Udbredelse, at de allerede nu tilsammen har maattet trykkes i over **120,000 Exemplarer** og antages at være **indførte i 900—1000 Skoler,** ere overalt varmt anbefalede i Pressen (Ugeskrift for Skolen, Skoletidende, Højskolebladet, Morgenbladet, Dagens Nyheder, Dagbladet, Fædrelandet, Berlingske Tidende, Illustreret Tidende, Nær og Fjern, Laaland-Falsters Stiftstidende, Fyns Stiftstidende, Jyllandsposten o. m. a) og af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ved en Rundskrivelse til samtlige Skoledirektioner blevne **avtoriserede til Brug i Folkeskolen.** Bøgerne foreligge særdeles smukt udstyrede med Hensyn til Tryk, Papir og Indbinding.

N. C. Roms Forlagsforretning.

Øreskrifter for Folket.

Under denne Fællestitel vil efterhaanden udkomme en Række særdeles billige Hæfteskrifter, indeholdende Fortællinger, Digte og oplysende Skildringer af Natur og Folkeliv til Dels fra tidligere Aarg. af Folkets Almanak.

1. 12 Fortællinger af Folkets Almanak, m. 30 Billeder. 40 Ø.
2. Kjærlighed og Had, Fortælling af C. A. Thyregod. Lindormen efter Hebel. M. 10 Billeder. 10 Ø.
3. Det ene Fornødne, af Chr. R. Vilhelm Tell af Anton Nielsen. En uventet Tilstaaelse. Et Væddeløb. Nisserne i Bjærgby Bakke af Em. Henningsen. M. 8 Billeder. 10 Ø.
4. Fra Oldtiden af Fr. W. Horn. Petersens Grise af A. Andresen. Husmandsfamiliens Middag af Camillo Brun. Historien om hvordan Jens Rodbro fik Korset, fortalt af ham selv. M. 14 Billeder. 10 Ø.
5. En Gudsdom, Fortælling af Knud Skytte. Efter en Sygdom. M. 4 Billeder. 10 Ø.
6. Nissernes Julekvæld af Em. Henningsen. Troldkonen i Stenhaaden ved Carl Andersen. Til Kukmanden kom, jysk Skjæmteæventyr ved Evald Tang Kristensen. M. 13 Billeder. 10 Ø.
7. Kvindetroskab af Zakarias Nielsen. M. 4 Billeder. 10 Ø.
8. Baadsmanden fortæller, af C. Middelboe. Den ny Avis eller den uheldige Peter. M. 12 Billeder. 10 Ø.
9. Spøgelsevognen, efter en sand Begivenhed, fortalt af Em. Henningsen. M. 7 Billeder. 10 Ø.
10. Enkens fortabte Søn, Fortæll. af C. A. Thyregod. M. 4 Billeder. 10 Ø.
11. Ridefogdens Søn, Fortælling af C. A. Thyregod. Med 11 Billeder. 10 Ø.
12. Et fattigt Hjem, Fortæll. af Anton Nielsen. Agnete med Guldhaaret. M 5 Billeder. 10 Ø
13. Geoachino, Fortælling fra Italien af P. P. Rosede Hans, et Sagn M. 8 Billeder. 10 Ø.
14. Skytten paa Hvam, Fortælling af Emanuel Henningsen. Den fiffige Rekrut. M. 16 Billeder. 10 Ø.
15. Philipsens Skat, Fortæll. af Knud Skytte. Kjødædende Planter. Bjærgmandens Salve. Med 13 Billeder. 10 Ø.
16. Dyrplageren, Fortælling for Ungdommen af Emanuel Henningsen. M. 8 Billeder. 25 Ø.
17, 18, 19 og 20. Muntre Fortællinger à 25 Ø.
21. Jens Gjedsøes Skat, af C. A. Thyregod. Kulkjælderen med 16 Billeder. 10 Ø.
22. Skjælmen paa Mols, Skjæmteæventyr ved Evald Tang Kristensen. En katolsk Kirkefest, af Zakarias Nielsen. Stenmanden, et Sagn med 12 Billeder. 10 Ø.
23. Stendyssen, Fortælling af M. M. med 6 Billeder. 10 Ø.
24. Lige for Lige, en Historie af Bertel Elmgaard. Nord og Syd af Plenge. M. 12 Billeder. 10 Ø.
25. Vennerne i Store-Mers, Fortælling af C. Middelboe. Det almindelige Pindsvin med 5 Bill. 10 Ø.
26. Mette Vognsen, en Livshistorie af Emanuel Henningsen. Den whitehead'ske Torpedo eller Fisketorpedoen. Med 5 Billeder. 10 Ø.
27. Ungdommelig Kjærlighed, Fortælling af Mads Hansen. Lojerlige Fisk. M. 10 Billeder. 10 Ø.
28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35 og 36. Æventyr, Fortællinger og Digte af Børnedigteren P. Hansen Sønderkøge, med mange Billeder, à 15 Ø. Hæftet.

37. **Hvordan Peder Vessel fik sit første Skib**, fortalt af Carit Etlar. **Bølgernes Hulken.** Af Anton Nielsen. 10 Ø.

38. **Mon det gaar godt?** Af Jens Kamp. **Mikkels Livsæventyr**, af E. Henningsen. M. 16 Bill. 10 Ø.

39. **Juleaften i Lodshuset**, af Chr. Middelboe. **En halv Bayer. En god Vandkur.** M. 10 Bill. 10 Ø.

40. **En Romningsmand**, af C. A. Thyregod. **Rigi Kulm**, af Z. Nielsen. **En Styrkeprøve**, af E. Henningsen. M. 11 Billeder. 10 Ø.

41. **En Guds Gave**, af Bertel Elmgaard. **Korset**, af Z. N. M. 5 Billeder. 10 Ø.

42. **En æventyrlig Udflugt**, af P. P. M. 7 Billeder. 10 Ø.

43. **Det brittiske Bibelselskabs Oprindelse**, af J. Plenge. **Mærkelige Træer**, ved Toepfer. M. 12 Billeder. 10 Ø.

44. **Store Tanker**, af Anton Nielsen. **En Historie fra Skagen**, af Andr. Beiter. M. 11 Billeder. 10 Ø.

45. **Kommissionæren**, af S. Schandorph. **Tre Skjælmer narres**, Skjæmteæventyr ved E. T. Kristensen. M. 8 Billeder. 10 Ø.

46. **En Hovdag paa Tjele**, af Knud Skytte. M. 8 Billeder. 10 Ø.

47. **Min Barndomskammerat**, af Em. Henningsen. **Vildttyven.** M. 10 Billeder. 10 Ø.

48. **Jævndøgnstid**, af Bertel Elmgaard. **Høstkvæld.** M. 7 Billeder. 10 Ø.

49. **Røverne ved Pæstum**, af P. P. 10 Ø. **Skomagerdrengen. Min første Ven**, af Anton Nielsen. **Kirkeligt Røre i Hovedstaden. Havørnene.** M. 7 Billeder. 10 Ø.

50. **Gammel Rasmus**, Æventyr ved Jens Kamp. **Det første Tog**, af Chr. Middelboe. **Mette. En Byttehandel. Fra Gaden.** M. 15 Billeder. 10 Ø.

51. **Paa Æventyr.** Smuglerhistorier af C. A. Thyregod. **Marens Dom**, af Johanne. M. 3 Billeder. 10 Ø.

52. **Martin Luther.** Af Ludvig Schrøder. **Fortællinger om Abraham Lincoln. De uadskillelige.** Med 14 Billeder. 10 Ø.

53. **Humleplukningen**, Fortælling af Bertel Elmgaard. **Ved Midsommertid.** M. 6 Billeder. 10 Ø.

54. **Pjaltekræmmerens Fortælling.** Fortælling af Jens Kamp **Kjøbenhavn maa punge ud.** M. 6 Billeder. 10 Ø.

55. **Hertugen.** Fortælling af S. Schandorph. **En Høker i sin Bod.** M. 5 Billeder. 10 Ø.

56. **Paa Jagt**, af Jens Skytte. **Ludvig Holberg. Ridefogden og Gammel-Jerrik** M. 3 Billeder. 10 Ø.

57. **Et Par fattige Djævle.** Fortælling af P. P. **Stumpe-Pilt.** M. 5 Billeder. 10 Ø.

58. **Bertel Andersen, Redningsmanden fra Skagen**, af Holger Drachmann. **Junkerens Drøm. I Landsbyen.** Fortælling af Erik Klokker. **Dyrehaven og Kongens Have**, af Andr. Beiter. M. 7 Billeder. 10 Ø.

59. **Over Grundene.** Fortælling af Em. Henningsen. **Sommerliv. Molboernes Pilgrimsfart.** Skjæmteæventyr. M. 7 Billeder. 10 Ø.

60. **Tyveri og Trolddom.** Fortælling af C. A. Thyregod. M. 5 Billeder. 10 Ø.

61. **Klokkestrengen**, af D. H. **Et Aarhundrede**, af H. Rasmussen. **Et gaadefuldt Brev**, af Chr. Middelboe. M. 6 Billeder. 10 Ø.

Husflidsmanden og Kromanden. Fortælling af Knud Skytte. 35 Ø.

Enhver Kjøber af Folkets Almanak kan ved Indsendelsen af 4 Kroner faa frit tilsendt **50** forskjellige Hæfter efter Forlagsforretningens eget Valg.

N. C. Roms Forlagsforretning.
Kjøbenhavn, V.

Ny Kontorkalender for 1885.

Til Brug for Handels- og Forretningsmænd, Grosserere, Industridrivende, Børsmænd, Agenter, Mæglere, Vexelerere, Sagførere, Landmænd etc.

Kalenderen sælges i dobbelt Form:

1) *med Textindhold og Blade til Noteringer* for hver Dag i Aaret af Ud- og Indbetalinger, Vexler m. m., mappeformig udstyret, til en Pris af **75** Öre og
2) *uden Textindhold og Noteringsblade*, opklæbet paa tykt Pap, til en Pris af **35** Öre.

Af Textudgavens Indhold fremhæves: 1) Udførlig Oversigt over **Værdien af fremmed Mønt, Maal og Vægt;** 2) **Møntomregningstabel;** 3) Omsætning af **dansk Maal og Vægt i norsk; svensk. hollandsk, engelsk, fransk, tysk, österrigsk etc. Maal og Vægt;** 4) Omsætning af **1—99 Pfennig og 1—100,000 Reichsmark** i Øre og Kroner; 5) Omsætning af **1—99 Øre og 1—100,000 Kroner** i Pfennig og Reichsmark; 6) Omsætning af **1—99 Centimes og 1—100,000 Francs** i Øre og Kroner; 7) Omsætning af **1—99 Øre og 1—100,000 Kroner i Centimes og Francs;** 8) Omsætning af **1—99 Cents og 1—100,000 Gulden** (hollandsk), af **1—11 Pence, 1—20 Shillings og 1—10,000 Livres** (Pund Sterling), samt af **1—99 Cents og 1—50,000 Dollars** i Øre og Kroner; 9) Omsætning af **1—10,000 Meter** i danske Fod og Alen; 10) Omsætning af **1—10,000 danske Fod og Alen** i Meter; 11) Omsætning af **Pfennig og Reichsmark pr. Meter** til Øre og Kroner pr. dansk Alen; 12) Omsætning af **Centimes og Francs pr. Meter** til Øre og Kroner pr. dansk Alen; 13) Omsætning af **Pence og Shillings pr. Yard** til Øre og Kroner pr. dansk Alen; 14) Omsætning af dansk **Maal for flydende Varer** i fremmed Maal og omvendt; 15) Omsætning af danske **Pund** i fremmede Pund og omvendt; 16) Omsætning af **danske Smørpriser** fra Kroner og Øre pr. 100 ℔ til Kroner og Øre pr. Tønde; 17) Omsætning af **engelske Korn- og Smørpriser** til danske Korn- og Smørpriser. 18) Beregning af den aarlige **Rente til 3, 3½, 4, 4½, 5, 5½ og 6 pCt. af en Kapital paa 10—10,000 Kr.;** 19) **fast Devisor ved Renteberegning** (d. e. Beregning af Renten af en Kapital til et vist Antal Procent for et vist Antal Dage); 20) Tabel for Beregning af **Rentes Rente;** 21) **Dageantal** (til Brug ved Konto-Kuranter); 22) Uddrag af Stempelloven med alfabetisk ordnet Angivelse af **Taxterne for stempelpligtige Dokumenter;** 23) Regler og Taxter for **Postforsendelser til Ind- og Udlandet** (Breve, Korsbaandsforsendelser, Vareprøver, Postanvisninger, Pakkepostsager, Postopkrævning, Pengebreve etc.); 24) **Telegramtaxter;** 25) Postexpeditioner og -Expeditionstider i Kjøbenhavn; 26) Alfabetisk ordnet Angivelse af Postdistriktsmærket for samtlige Gader og Veje, Torve og Pladser m. m. i Kjøbenhavn.

N. C. Roms Forlagsforretning.